

[digi]

Nr 4, august 2005 | Hind 33 kr

**KAS SINA
OLED VARAS?**

Linnar Viik ja
politseiinspektor
failivahetusest

Ajakiri+
CD-ROM=
33.-

SUPER- TEST:

6 TASUTA MUUSIKA
KUULAMISE
PROGRAMMI:

- Windows Media Player
- Quintessential Player
- Winamp
- iTunes
- Jetaudio
- SnackAmp

Õpi kasutama
RSSi ja hoia
aega kokku

GTA: San Andreas -
aasta oodatuim
mäng on kohal

proovitud ja hinnatud:

- Sony PSP
  - HP Photosmart R817
  - Nokia N90
- ja suur hulk muid
vidinaid

9 771 736 26901 6

Pakkumised kehtivad kuni 31.08.2005
 PlussMüüsi ja Euronicsi kauplustes.
 Kaupluste aadressid leiad
www.plussmuus.ee ja www.euronics.ee

EURONICS

Jäädvusta hetked!

ka Helsingis

Panasonic
32999.-
 Norm. hind 39999.-
 TH-PA42

42" LCD
 107 cm / 16:9

RES/px 930 cd/m²
 852x480 4000:1
 PLASMA

42" plasmatelevi Panasonic Viera

PHILIPS
22999.-
 Norm. hind 33999.-
 32P4320

32" LCD-teleri Philips

32" LCD
 81 cm / LCD

RES/px 500 cd/m²
 1366x768 500:1
 Digital Crystal Clear 3D comb filter

SONY
14999.-
 Norm. hind 19999.-
 KLV-27R05

27" LCD-teleri Sony

27" 16:9
 68 cm / Wide VGA LCD 2x Scan Back S-Video

RES/px Müügil alates
 1280x720 13.08.2005
 Alas komplektis

SONY
6995.-
 DCR-PC1

Mini-DV kaamera Sony

2.5" LCD
 20x opt. zoom
 Carl Zeiss Jena
 i.Link
 USB

PHILIPS
3499.-
 Norm. hind 4999.-
 DVOR610

DVD RW/+R MP3

Salvestav DVD-mängija Philips

Panasonic
1599.-
 Norm. hind 1999.-

DVD RW/+R DivX
 MP3/WMA/JPG MPEG4

DivX-ga DVD-mängija Panasonic

Supertest:
[digi] otsis ideaalset
programmi MP3de
mängimiseks

40

VÄRSKE KRAAM

Mobiiliorav kuuleb	9
BenQ kiire LCD-monitor	11
Aeg surnuks	12
Terve arvuti mälu pulgal	14
Üks-null	15
Pilti näitav klahvistik	16
Mr. WiFi	24
Sony PlayStation Portable	26

JÄRELE PROOVITUD

HP Photosmart R817	28
Nokia N90	30
Hauppauge WinTV	32
Philips-Nike MP3Run	33
Canon Selphy CP400	34
MSI Mega Player 515 Lite	35
Canon Digital Ixus 50	36
Gembird AP-5.1 kõrvaklapid	37
Logitech UltraX klaviatuur	37

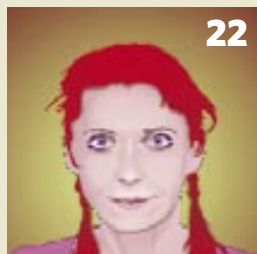
Mis uudist? RSS säästab	46
aega ja närve	46
Hea pildi jaht digiseebiga	50

MÄNGURUBRIIK
PLAY

GTA: San Andreas	56
Madagascar	61
Area 51	62
Pariah	63
Delta Force: Xtreme	64
Restricted Area	65
Uudised	66
Tulekul	67
Ostujuht	72
Digidoktor	74
Kuulame ja vaatame	78
Saabunud post	80
Heiti Kender kohtub	80
kaanetüdrukuga	82

KOLUMNISTID

22

Anu Baum
 „Intellektuaalne omand“

23

Linnar Viik
 „Kui mõrvarit ei leia...“

Õues on vahva

● Ma ei saa küll kedagi sundida, aga igaks juhuks siiski ütlen – õues on suvel vahva. Täie tõsidusega soovitan ajakiri küll lõpuni lugeda, ent siis samud näiteks metsa seada. Või randa, olenevalt ilmast.

Tänapäeval muidugi lihtsalt niisama õues eriti ei käida, imelik on niisama sihitult ringi aeda, aga tehnika tuleb appi. Tehnikahuvilistele pole paremat põhjust loodusesse minna kui tead, et sa saad seal endiselt vidinatega tegeleda.

Ma räägin muidugi mängust, mida nimetatakse geopeituseks. Ääretult põnev meelelahutus. Alustage veebisaidilt www.geopeitus.ee, kus on kirjas terve hulk aardeid. Need aarded on tegelikult piskikesed peidetud pakikesed, mis on laiali pillutatud looduslikult huvitavatesse paikadesse. Valige mõni välja, mis enam-vähem soovitud kandis on. Seda kõike on muidugi lõbus kambakesi teha.

Ja siis varustus: esiteks GPS-seade, saadaval hinnaga alates mõnest tuhandest kroonist. Ja looduses müttamise riided oleks ka head. Iga aarde juures on kirjas GPS-koordinaadid ja edasi polegi midagi lihtsamat kui kohale orienteeruda. Või ... mõnikord võib see ootamatult suureks väljakutseks kujuneda.

Igatahes on tehnikainimesele kuidagi mõistusepärasem GPSiga mööda metsa ringi jalutada kui lihtsalt niisama. See geopeituse värk on nakkav.

[d] HENRIK ROONEMAA

Alari elu p arim otsus

● Ühel päeval otsustas Alar Koemets Tapalt, et tellib endale [digi]. Sest [digi] on lihtsalt nii hea ajakiri. Ja nüüd sai Alar loosi tahtel tuliuue MicroLinki sülearvuti omanikuks, 15 900 krooni nagu sülle kukkunud. Palju õnne, Alar!

Kaido ei ole Neeme

● Eelmises [digi]s üritasime me väita, et Neeme kirjutas loo RFIDst, kuigi tegelikult oli sellega hirmsal kombel vaeva näinud hoopis Kaido. Palume vabandust, Kaido! Edaspidi me kirjutame sinu lugede alla ikka sinu nime. Ja Neeme lugude alla Neeme nime.

[digi]

- Address: Paldiski mnt 26a, 10149 Tallinn
- tel 661 6186 ● faks 661 6185
- e-post digi@presshouse.ee

Toimetus

Peatoimetaja

Henrik Roonemaa

henrik.roonemaa@presshouse.ee

Toimetaja

Leho Lahtvee

leho.lahtvee@presshouse.ee

Kujundaja

Holger Vaga

holger@presshouse.ee

Fotograaf

Egert Kamenik

egert.kamenik@presshouse.ee

Keeletoimetaja

Martin Mets

Kolumnistid

Peeter Marvet, Kristjan Otsmann

Kolumnistide portreede autor

Oskar Aitaja

Ajakirja makett **Siim Saidla**

Väljaandja **Presshouse OÜ**

Trükk **Unipress**

© **Presshouse OÜ**

Digis avaldatud tekstide ja fotode avaldamine ükskõik millisel viisil on keelatud ilma väljaandja eelneva kirjaliku loata. Kõik õigused on kaitstud.

Tellimine

- telefonil 661 6186
- e-posti aadressil levi@presshouse.ee
- veebis aadressil <http://www.presshouse.ee>

Tellimishind 299 krooni aastas. Otsekorraldusega 25 krooni kuus.

Reklaam

Margit Sprengk

tel 661 6186; GSM 50 55 198
margit.sprengk@presshouse.ee

Esikaane foto **Egert Kamenik**
modell **Aili**

meik **Mammu Lai tn 10 second hand**
Riided **Tallinna Kaubamaja**
Tänane **Hi-Fi klubi www.hifi.ee**

Tegudes on stiili

**NOKIA
6230i**

**NOKIA
9300**

Stiilne paar – Nokia 6230i telefon ja Nokia 9300 nutttelefon. Kindlad kaaslased, kui Sa tahad luua ühenduse oma firma või privaativõrguga. Mõlemas kõrgtehnoloogiat, mis annab eelise just Sulle. Ole efektiivne ja muuda soortusviisi oma stiili osaks.
www.nokia.ee

NOKIA
Connecting People

August on kinobussikuu!

● Kinobuss on [digi]le väga südamelähedane projekt, sest iga suve lõpus, kui buss on tuuritamise mööda Eestit lõpetanud, näeb üllahedaid laste ja noorte tehtud animaja lühimängufilme. Need on valminud lühikese ajaga seal-samas kinobussi töötubades ja autoriteks lihtsalt inimesed teie seast. Kinobuss tõestab, et filmi tegemiseks on vaja ideed ja pealehakkamist, mitte mingit erikoolitust või kümneid tuhandeid kroone raha.

Pakume teile oma kaaneplaadil sel kuul vaatamiseks 28 eelmistel aastatel kinobussi töötubades tehtud filmi. Minge ka tänava kindlasti kinobussi vaatama ja tehke veel paremaid, et meil oleks jälle, mida plaadile panna.

Peeter Marveti Photoshopi-koolitus:

Mis on resolutsioon?

● Eelmise numbriga kaaneplaadil pauguga alanud Peeter Marveti *screencast*'id ehk ekraaniviisorid jätkuvad. „Resolutsioon“ on sõna, mida iga digikaamera omanik teab, aga mis asi see ikka tegelikult on? Ja kui suur resolutsioon on piisav piltide trükkimiseks? Kui suure pildi saab trükkida sinu digikaameraga tehtud fotost? Ja ega siin küsimused lõppe, sest näiteks Photoshopiga saab resolutsiooni ka muuta, suuremaks ja väiksemaks. Ainult et ... suuremaks üldjuhul ei tohiks, väiksemaks aga lausa peaks. Keeruline, või vähemasti väga mitmekülgne asi on see resolutsioon, aga [digi] aitab sul end sellest läbi närida.

FOTO: CHRISTIAN JOHANNES KASK

Feed Reader

● Selle kuu ajakirjas teeme puust ja punaseks, mis asi on viimase aasta jooksul kõvasti laineid löönud internetitehnoloogia nimega RSS. Feed Reader on see programm, mille abil saab end RSS-maailma sisse süüa ning mida me oma õpetuses kasutame. Ja liiatigi on ta Eesti päritolu! Installeeri, ava ajakiri, otsi RSS-teemaline lugu ning uudiste ja bloogide lugemisele kulub sul nüüdsest mitu korda vähem aega.

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Windows 95 või uuem
Internet Explorer 4 või uuem
Mõni megabait
kõvakettaruumi

Chrome SpecForce

● Selle kuu [digi] kaaneplaadil laiutab peatselt ilmuv tulistamine poolakate Techlandilt. Tegu on järjega 2003. aasta üllatusele „Chrome“. „SpecForce’s“ kehastutakse kauges tulevikus eliitsõduriks, sest ka siis vajavad ülisalajased missioonid täidesaatmist. Mängija kasutada antakse tehnika viimase sõna relvastus, juba ainuüksi demos on erinevad automaadid, pumppüss, püstol, püstolkuulipilduja, snaipeerrelv, raketiteitja ... lisaks kohapealne kuulipilduja ja erinevad robotid, vägev valik! Kõige selle arsenaliga on LoreGenile, ahnele ülekäte läinud inimeste korporatsioonile koht vaja kätte näidata. Demo üks missioon täismängust seab ülesandeks ilusas džunglis paterdada, miine vältida, arvuteid häkkida, vastastele tina anda, roboteid hävitada ja ise nendega vastastele peavalu tekitada, pomme paigaldada ja lõpuks kogu kurjamate käsilaste baas mitmeks pilpaks ning taevasse lennutada. Ning ikkagi jääb lõppedes õhku uudishimust ärritav küsimus: mis selles plindris edasi saab, kui pätid põgenemisvõimaluse hävitavad? Mõnus tempokas ja mitmekülgne märul peaks peale minema igale mängusõbrale, eriti FPSidega sina peal olevatele.

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Pentium III/Athlon 1,3 GHz (2,0 GHz soovitatav)
Mälu: 256 MB (512 MB soovitatav)
Videokaart: 64 MB DirectX 8 ühilduv (GeForce 3/Radeon 9200) (128 MB DirectX 9 soovitatav, GeForce FX 5700 or ATI Radeon 9600)
Helikaart: DirectX 8 ühilduv
Kõvakettamahtu: 700 MB
Tarkvara: Windows 98/ME/2000/XP+DirectX 9.0c

MP3-tarkvara supertest

● Seekordne [digi] ei testi rauast ja plastmassist vidinaid, vaid supertestis võitlevad omavahel programmid, millega arvutis muusikat kuulata. Mõned neist (Winamp, Quintessential Player, JetAudio, SnackAmp) on ka plaadil, et ei peaks kõike internetist alla laadima. Nõudmised arvutile on neil küll veidi erinevad, ent iga vähegi tänapäevane arvuti paarikümne megabaidi vaba kõvakettaruumiga on rohkem kui küllalt. Mängijatest endist loe lähemalt supertesti lehekülgedelt.

Ainult proffidele

17" XTREME LCD monitor

reageerimisaeg 4ms
kontrast 500:1
heledus 300cd/m2
VGA ja DVI sisendid

5 598.-

15 998.-

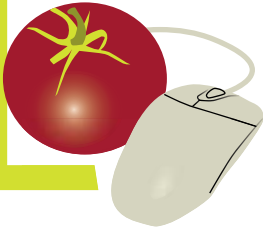
30" wide-screen LCD TV/monitor

max. resolutsioon 1280x1024
reageerimisaeg 16ms
kontrast 500:1
heledus 500cd/m2
HDTV-valmidus
2-tüüneriga pilt-pildis funktsioon
kaugjuhtimispult ja teletekst
VGA, DVI ja 2xScart sisendid

ONOFF

Värske kraam

> DJ-pult kahe iPodi jaoks **LK10** > Fuji 9-megapikseline kaamera **LK12** > Maailmakuulus rubriik "Üks-null" **LK15** > Vene Nokia - seninägematu klaviatuur nimega Optimus **LK16**

Mobiilijänku kuuleb, keda soovite?

• Mobiiltelefonid on ebaviisakad ega arvesta inimestega, väidab Stefan Marti, kes uurib kuulsas MITis uue aja kommunikatsiooni ja mõtleb, kuidas masinaid ja inimesi suhtlema panna. Mobiilid helisevad suvalisel ajal, nad ei tea tegelikult, kes mulle helistab, nad ei tea, kas ma tahan selle inimesega rääkida ja kas ma üleüldse tahan praegu kellegi kõnele vastata.

Stefan on loonud terve seeria mobiilitehnoloogiat täis loomakesi, näiteks orava ja jänku, kes üritab kogu oma tehisintelligentsi appi võttes otsustada, kuidas sulle helistava inimesega käituda, kes see olla võiks, mida tahta. Loomake võib endale isegi võt-

ta julguse otsustada, et selle inimesega ja praegu sa küll rääkida ei taha ja siis ta isegi ei hakka sellise tähtsusetu asjaga nagu telefonikõne üldse häirima. Ta saab aru sellest, mida sa praegu teed ja kellega (jälgib näoilmeid ja kuulab vestlusi). Telefoni helisedes üritab ta aru saada, kas helistaja mingilgi moel sinu praegusesse tegevusse ja jutuajamisse sobituks ja kui ei, siis peab helistaja vahendajaloomale selgeks suutma teha, et tema ja see kõne on olulised. Kui helistaja on tema jaoks lubatud nimekirjas ning hääletoonilt tundub mitte just ülemäära ärritunud, jõuab kõne ka telefoni omanikuni. Kui ei, suunatakse postkasti.

Kui kõne tuleb ja loom otsustab, et see ka sinuni jõuab, siis ei hakka telefon mitte plärisema, vaid loomake annab viisakalt sulle sellest märku. Kusjuures selle märku andmise viisi valib ta ise, selleks võib vahel olla lihtsalt silmapilgutus või mõned žestid, kõik olenevalt sellest, kus sa parajasti oled ja mida sa teed. Mida agaramalt ta vehib, seda olulisem on tema arvates see kõne. Kui sa otsustad kõne vastu võtta, pead ta ülemist käppa pigistama ja kõne suundub Bluetoothi käed-vabad seadmesse. Kui sa ei taha kõnele vastata, pigista üht alumist käppa ja kõne suundub postkasti.

i nagu raadio

● Tähelepanelikum lugeja ehk mäletab, et Griffin Technology Inc-i toodetest on meil ka varem juttu olnud. Seekordne üllitis kannab nime iFM. Nagu arvata ongi, saab FM sagedusalal raadiot kuulata, kuid nii seda kui ka häält salvestada ja Podi puldina kasutada. Palju rohkemat selle alumiiniumkarbiga teha pole.

Naine kui tehnikaine

● Roboteid tuleb viimasel ajal pea iga nurga pealt. Jaapani teadlased, eriti peaprojekterija professor Hiroshi Ishiguro Osaka Ülikoolist, uhkustasid kõige inimesesarnasema androidiga siiani. Naise välimusega Repliee Q1 on suures mahus tehtud paljude naiste materjalist, st silikonist (näiteks nahk). Samas on tema ülakehas palju-palju sensoreid, mootoreid ja isegi õhukompressor, mis praeguseks ajaks võimaldab teha inimkäitumisele sarnaseid tegusi, nt hingamine, silmapilgutsed, keha keeramine, isegi liikuda, kui liikumissensorid lisada. Tegevused „õpib“, täpsemalt programmeerib ette arvuti, mis analüüsib inimest ja üritab teda järelle teha. Praegu käib töö selle kallal, kuidas „neiu“ suhtlema ja puudutustele reageerima panna.

Microsoft leiutab veel uusi turvaauke aasta aega?

● Windows Vista ei taha kuidagi poelettidele jõuda. Microsofti tähtis nina Will Poole ise ütles seda korporatsiooni majanduskonverentsil. Heal juhul järgmise aasta lõpus, nii novembris-detsembris. Kas keegi enam üllatuks, kui see veel lükkuks? [digi] mitte.

Microsoft tuletab meelde, miks ta kuulus on

● Microsoft lasi avalikusele testimiseks Internet Explorer 7 Beta välja. Juba on suured probleemid. MSN Messengeri kõrval populaarsed suhtlusprogrammid nagu Trillian, Gaim ja IM2 viskavad veateateid, kui IE7 peale on installeeritud. Ainuke parandus on loobuda testijärgus internetihitisejast. See on palju targem samm, kui maha kanda suhtlusprogrammid, sest nad on soositud just seetõttu, et omavad mitut suhtlusprotokolli klienti, arusaadavamalt – saab klõbistada MSNis, ICQs...

XviD kaamera on valmis!

● Muidugi on see tore kaamera... Esimese kaamerana saab salvestada otse XviDi videoformaati, seda resolutsioonidega 640 x 480 või 320 x 240 ja 30 kaadrit sekundis. Maksab ainult 158 USA krõbisevat. Aga nii vähe sellepärast, et sisemist mälu on ainult 16 MB (video jaoks on seda ikka väga vähe) ja mälukaartidest toetab ainult SD kaarti kuni 512 MB. Nii et kinos salaja filmivad piraadid kogu linatseost ära ei mahutaks. Me ei tea, kas DN-DV320 tootja Evergreen on tõesti nii altruistlik, et filmiisade kasu pärast peletavad oma klientuuri.

Noortele diskoritele

● Järgneb iPodi saaga. Nüüd aga tehti küll lahe asi valmis. Diskoripult iDJ Numarkilt. Pista kaks põhjajühendusega iPodi pesadesse ja valmib kahe kanaliga mikseripult. Mõlemal kanalil on kolmeribaline ekvalaiser ja lisaks on liini- ja häälesisendid. Asjaarmastajale kindlasti tore mänguasi.

Tubli, Ben!

● Kui juba muretseda endale LCD-monitor, siis oleks ju tore, kui ta näitaks pilti sellest, mis parajasti tegelikult toimub, mitte ei uimerdaks pildiga silses päevas. Jah, reaktsiooniaeg loeb ja 4 ms on *über*-tulemus, aplaus, BenQ. Teise aplausi saate ilusa disaini eest, teie 19tolline FP91V näeb tõesti šikk välja. Kolmanda aplausi anname siis, kui esialgu lubatud hind suurusjärgus 6000-7000 krooni ka tegelikkuseks osutub.

Kolm kuulsat Tenori-Oni

● Kitarr, klaver, akordion ja trummid on liiga lihtsad instrumendid, ei mingit väljakutset. Või koorijuhtimine – no mis see siis on, veidi taktikepiga vehkida. Õiged mehed õpivad mängima Yamaha Tenori-Onil, mis väidetavalt teeb samasugust häält nagu vanasti ulmefilmides ette kujutati, et arvutid tulevikus teevad. Tenori-Onil on 256 LED-tulukest, mida vajutades kostub igaühe alt erinev heli. No ole mees ja mängi siis sellist imevidinat, need nupud ei tundu just väga suured ka olevat. Aga kui ongi selline mees, kes tuleb ja mängib, siis ega Yamaha nii kergelt alla ei anna. Tenori-Onisid saab omavahel ühendada! Ja tulemuseks on Tenori-Onide koor! Haa!

Klaasikillumäng

● Ilmselt on see ainult hiinlastele teadaolev põhjus, miks oli vaja teha MP3-mängija väljanägemine haiuime või pigem klaasikillu moodi. Tehnika poolest pole midagi ette heita, 512 MB mälu ja tore ere OLED-ekraan. Me ei hakka isegi selle firma nime teieni tooma, sest noh, see on hieroglüüfides. Ja saada teda niikuinii kuskil pole. Kui mõni tuttav Hiinasse kultuurireisile läheb, äkki toob kaasa.

Söör, osta, söör! Hea mängija, söör!

● Kes oleks enne kuulnud näiteks firmast nimega Keen High Technologies? Aga MP3-mängijate imeaeg on ikkagi käes ja igaüks, kes mingi plastmasskesta sisse mingi kõvaketta või *flash*-mälu tüki surub, on tegija. Selles mustas kastis on 4 GB või 5 GB kõvaketas, mängib MP3 ja WMA-faile, salvestab *line-in* pistikust otse MP3ks. Firma lubab, et aku peaks kestma 8 tundi. Muide, Keen High on Hiinast. Aadress: Xing Long Building, No.3015 Nanhu Road, Shenzhen, Hiina. Kes tahab, helistage: 86-755-82227338. Müügidirektoriks on veebilehe andmeil Ms Carol Wang.

Musta peaga MP3-mängija

● MP3-mängijate sadu ei lõppe ega lõppe, me varsti ei jõua neist enam kirjutadagi. Aga esialgu peame kogu mõllus vapralt vastu. Eriti, kui mängijad on nii lähedad, nagu see Ministry of Soundi MOSMP080, 20 GB kõvakettaga ja väga šiki disainiga mudel. Mängib MP3sid ja WMAsid, värviline ekraan oskab ka JPG-pilte näidata. Hind on tal muidugi mitutuhat krooni, aga see disain!

Aitab mööda saata öö

● Uskumatu, et nii väikese kesta sisse saab nii palju tehnoloogiat suruda, aga tõsi ta on – see siin on täiesti töötav (väidetavalt!) juhtmevaba veebis surfamise agregaat. See on WiFi, infrapunahendus, PC-kaardi pesa, USB-pistik, välise monitori pistik ning kogu see asi käib Linuxi peal. 1,2kilosel vidinal on 800 x 600 pikselt puutetundlik ekraan ning kes soovib, võib ära kasutada CompactFlash mälukaardi pesa ning AquaPADil hoopis Windowsi jooksutada, pidavat ka sellega hakkama saama. Peamiselt on ta mõeldud küll professionaalseks kasutuseks, näiteks haiglates või ladudes, aga kui sa ei pea umbes 25 000 krooni suurus hinda liiga paljaks, võib ühe sellise lihtsalt omale tugitooli kõrvale osta, hea netis kolada ja uudiseid lugeda.

Vana Toomase vuntsivõbin

● Me räägime küll kogu aeg, et megapikseldid ei ole kaamera juures sugugi kõige olulisemad ja ise tegelikult usume seda ka, aga nii vahva on mõelda, et nüüd on tavatarbija jaoks saadaval ka üheksamegapikseline kaamera, Fuji S9000! Oi, mida kõike sellega pildistaks, muudkui käiks, kaamera üle õla, vanalinnas ringi, võtaks üles turiste, tuvisid, huvitavaid mustreid ja valguse mängu suvistel vihmalompidel. Või valguse mängu Vanal Toomasel, 10,7x optiline suum peaks ju nii kaugele küll välja võtma. Kui Vana Toomas juhtub vuntsi liigutama, saab sellegi ilmselt pildile, sest päästikuviietus on ainult 0,01 sekundit. Tulemust näitaks teistele pärast kaamera 1,8tollise pöörleva LCD-ekraani pealt. Ja selle 10 000 krooni ikka leiaks, et selline kaamera endale osta, müügil vähemalt USAs alates septembrist.

Kutsuuuuuuu! Appiiiii! Armaaaaas!

● Jah, lapsed, need kutsud hakkavad pead raputama ja laulma kolm sekundit enne, kui teie mobiiltelefonid helisema hakkavad. Rohkem nad ei teegi mitte midagi. Raputavad päid ja laulavad. Kuidagi ei suuda välja mõelda, miks on peadraputav ja laulev kutsu parem kui helisev mobiiltelefon. Jah lapsed, elu on selline.

Odav Creative'i MP3-mängija

● Eks enesegi on kehv tunne, kui olude sunnil midagi odavat ja räpast pead tegema. Me küll ei saa aru, miks Creative oma odavat MP3-mängijat nii häbeneb, et Engadgeti andmeil teda justkui ametlikult firma MP3-mängijate nimistus pole, aga kui tead, siis ikka leiad ka. No on odav ja mitte midagi peale muusika mängimise ei tee, aga kas see siis tema süü on! Ja kas see on tema süü, et te teda veidigi disainida ei raatsinud? Igatahes on maimukesel nimeks FX100 ja 512 MB versiooni hind peaks olema 1500 krooni ringis. Mis siin enam häbeneb, tegu on tehtud ju.

Tuleb uluda kuu poole

● Motorola Q tundub piltide järgi olevat küll midagi, mis uluma paneb. Ühest küljest tundub see lihtsalt nii lahe, elegantne, ilus, võimas, keeruline, mitmekülgne. Ja teisest küljest paneb uluma mõte sellest, kui palju ta maksta võib kui järgmise aasta alguses turule tuleb. Sees peitub sel imeõhukesel, vaid 11,5 mm paksusel nutitelefoni Microsofti Windows Mobile 5.0 operatsioonisüsteem, laiekraan, 1,3megapikseline kaamera, Bluetooth, MiniSD mälukaardi pesa ning korralik QWERTY-klavatuur kõigi nende SMSide, e-kirjade ja MSN-vestluste jaoks, mida temaga pidada saab. Ulume siis, mis parata.

[AEG SURNUKS]

Lambid põlema

● Mitu folklauljat on vaja selleks, et sisse keerata elektripirn? Kahte. Üks vahetab pirni ja teine kirjutab laulu sellest, kui hea vana pirn oli. Elektripirnaljad on Läänes umbes sama kuulsad nagu meil naljad stiilis „eestlane, sakslane ja venelane“. Tõsi-meelsed inimesed peaksid arvestama, et tegu pole poliitiliselt korrektsete anekdootidega. Mitu Venemaa riigijuhti on vaja elektripirni vahetamiseks? Vastust otsige ise.

www.netfunny.com/rhf/jokes/88old/bulb.html

Punk on lahe

● Ema ei luba punkbändi teha? Naabrid pahandavad igaõhtuste bändiproovide pärast? Internet aitab ka siin, tee oma virtuaalne punklugu, kõik vajalikud kitarrikäigud, trummid, ropuvõitu hüüatused ja muu säärane on olemas.

www.zanorg.com/prodperso/punk.htm

Darth Vader mängib lolli

● Mõtlet mõnele loomale. Mõtlet kohe hoolikalt. Nii. Nüüd püüab flash'is animeeritud ja oma kõuehäälel ähvardusi ja solvanguid kõmitav Darth Vader 20 küsimusega ära arvata, mis loomale sa mõtled. Võid mõelda ka taimele, ainele või asjale. Tal õnnestub see pea igal korral. Väga hirmutav.

www.sithsense.com

Tõmlukuga kala

● Sul on vahva kiire püsiühendus? Veame kihla, et sa ei oska sellega midagi mõistlikku teha. Üks võimalus on hästi kujundatud ja videotest-animatsioonidest pungil veebisait uurida. Zipperfish on nagu ajakiri Di, ainult internetis, liikuva pildiga ja inglise keeles.

www.zipperfish.com

Toshiba lööb laineid

- Toshiba Qosmio G20 on järjekordne näide sellest, mida kõike võib kaasas kandmiseks valmistada ja kui see piisavalt ilus välja näeb, siis läheb kaubaks, nii et pidama ei saa. 17tolline laiekraan, kiire Pentium-M protsessor, 128 MB GeForce 6600 graafikakaart, 160 GB või 200 GB kõvaketas ja sisseehitatud TV-tuuner. Suur on ta muidugi ja kaalub ka palju, aga sellist võimsust nii ilusas kestas annab ikka otsida. Autoga liikudes ei ole ju vahet, kui suur või raske on sülearvuti... Ja lauaarvuti asemel võiks ju hoopis selline kena Qosmio olla, võtab vähem ruumi ja paitab silma.

Ütle parool

- Harry Potteris olid need tüütud maalid, kellele pidi parooli ütlema ja kellega alatasa igasuguseid äpardusi juhtus. Ja numbrikoodiga lukke teame me ka kõik. Nüüd on keegi tulnud suurepärasele mõttele teha tähtedega lukk ehk Staples Wordlock, kus parooliks on mingi sõna. Kindlasti lihtsam meele pidada kui numbreid. Hind ainult 6 dollarit.

Lõbus reisikaaslane Acerit

- TravelMate on küll hea nimi sülearvutisarjale. Ja Aceri sülearvutid on viimasel ajal päris palju kiita saanud, tundub, et ka tabletilt nimega TravelMate C310 võib üsna palju oodata. 14,1tolline XGA-ekraan, kiired DDR2 mälu, GeForce Go 6200 graafikakaart, DVD-kirjutaja, 80 GB või 100 GB kõvaketas ning nelja erineva mälukaardi lugejad. Kõik see on pakitud magneesiumsulamist korpusesse ning aku kestvuseks pakuvad nad lausa 8,5 tundi! See viimane on ilmselt juhul, kui sa paned arvuti lauale, lülitad ekraani välja ja siis ühtegi nuppu ei puutu.

Mida tähendab Vista?

- Microsoft teatas, et uus Windows, mida seni tunti koodnime Longhorn all, saab turul endale nimeks Vista. Vista?! Mis pagan on Vista? Kõlab ikka väga magedalt, olgem ausad. Vista tähenduse üle liiguvad muidugi juba mitmed pakkumised. The Vegblog näiteks leiab, et Vista = *Viruses, Infections, Spyware, Trojans, Adware*. Jah, tuleb meelde omaaegne nali Windowsi versioonidega: Windows CEMeNT – *Hard as a rock, dumb as a brick*. No tähendagu, mis ta iganes heaks arvab, [digi] toimetus installeerib endale hetke pärast Windows Vista esimese beeta- ehk testversiooni, kus päris mitmed uuendused ka juba sees ning järgmises numbris teeme pikema ülevaate, mida kõike uuel Windows Vistalt (see nimi ei lähe isegi mitmekordsel kiiresti järjest häädamisel paremaks) oodata.

Shinco. Olete kuulnud?

• Jätkame kahtlemata laialt tuntud firmade loomingu tutvustamist. Shinco on hakkama saanud kaasaskantava meediamängijaga, millel 40 GB kõvaketas ning mis esitab suurema rõõmuga AVI, MPEG-4, WMA, MP3 ja OGG faile. Ja seda kõike pisikesel 7tollisel ekraanil. Kuna inseneridel jäi aega üle, siis on seadmesse monteeritud ka SD- ja CompactFlash mälukaartide pesad. Tundub, et kui panna ühte korpusesse kõvaketas ja ekraan, saab ikka lugematul hulgal erinevaid vidinaid.

Tasuta idee puidutööstusele, vol 2

• [digi] jätkab sarjaga, milles pakume tasuta ideid Eesti puidutööstusele, kuidas puidust rohkem kasumit välja pigistada, kui maha saetud palke lihtsalt välismaale parvetades. See näiteks on puidust käsitsi tehtud hiirematt, väidetavalt 200aastasest puust lausa. Saadaval nii rohelise kui punasena, hind peaaegu 50 USA dollarit. Praeguste kursside juures on see üle 600 krooni! Ah, mis me ikka. Mõni number tagasi tutvustatud hirmkallis Tetrise-mööbel on teil ka ju tegemata.

Näpud eemale minu arvutist!

• Tore see muidugi ei ole, kui igasugused inimesed käivad su juures ja tahavad arvutit kasutada. Arvutis on ju igasuguseid asju – e-kirjad, pildid, internetipanga paroolid, mida iganes. Seetõttu ongi tõelistel huvilistel tark kogu oma kola endaga kaasas kanda ja see sobival hetkel suvalises arvutis käima lükata. Fingergear pakubki flash-mälu pulka, kuhu on peale pandud Linux kogu vajaliku tarkvaraga alates veebibrauserist ja lõpetades kontoritarkvara paketiga. Nii et kus aga USB-porti näed, torka sisse ja oma arvuti pilt avaneb. Siis ei pea sõbrad ka muretsema, et sa nende Windowsi töölaual ringi kolad ja nina sinna topid, kuhu vaja pole. Ja teiseks näeb Fingergear lihtsalt nii lahe välja. Igaühel sellist juba ei ole.

Lihtsus võlub, eriti 2600 krooni eest

• Pentax toob septembris USAs turule uue 6megapikselse digikaamera Optio60, mille hinnaks on kõigest 200 USA dollarit! See on 2600 krooni! Selle raha eest saab 2tollise LCD-ekraaniga algajale mõeldud kaamera, mille automaatika ja intelligents koos teevad seda, mida kasutaja teisel pool ei oska või ei viitsi – valivad seadistusi. Muud andmed pole ka kehvade killast: 3x optiline suum, 12 MB sisseehitatud mälu ning SD-kaardi pesa. Töötab AA-patareidega.

20 000

dollarit käsiraha tuleb maksta kosmoselennufirmale Virgin Galactic kohe praegu, et nad sind 2008. aastal toimuvale reisile registreeriks

200 000

dollarit on reisi kogumaksumus

75

miljonit korda on alla laetud tasuta veebibrauserit Firefox

100

miljonit dollarit maksab Vene kosmoseagentuuri müügiks pakutav reis Kuule

178

miljardit dollarit jääb USA äridel igal aastal saamata seetõttu, et töötajad surfavad töö tegemise asemel internetis, väidab üks uuring

10

aastat vanaks sai termin MP3 14. juulil

0

vene kosmonauti on käinud Kuul

24

tundi pärast Harry Potteri raamatu müükijõudmist oli see internetis failivahe- tussüsteemides saadaval – skännitud, korrektoori läbinud ja kenasti PDFiks tehtud

5000

Linuxiga arvutit on kasutusel filmikompaniis DreamWorks

10 000 000 000 000 000

arvutust sekundis peaks tegema tulevane maailma kiireim arvuti, mida jaapanlased plaanivad ehitama hakata

73

korda kiirem on jaapanlaste tulevane imearvuti praegusest maailma kiireimast arvutist Blue Gene

24 x 24 x 24

mm on väidetavalt maailma väikseima MP3-mängija mobiBLU suurus

1

GB versioon sellest maksab 130 dollarit

36,9%

on Google'i veebiotsingu turuosa ComScore Networksi andmeil

24

tundi läks häkkeritel aega, et lahti murda Microsofti Genuine Advantage süsteem Windowsi autentsuse kontrollimiseks

52%

on Google'i veebiotsingu turuosa WebSideStory andmeil

Pilti näitav klahvistik

● Klaviatuur nimega Optimus võib saada uueks Venemaa Nokiaks Lada kõrval. Art. Lebedev Studio, meie idanaabrite suurim disainifirma, töötab valgusdiodidega sõrmistiku kallal. Ja selle all ma ei mõtle kolme rohelist tulukest üleval paremas nurgas, vaid et igas nupus on hulk pisikesi värvilisi LEDe. Klahvide pilt on võimeline muutuma. Pole probleem muuta erinevaid keeli, isegi Photoshopi ja Quake'i nupud on esitletud. Väga lahe oleks, kui asi hakkaks toetama enamikke programme. Väljumisajaks loodetakse 2006. aastat, umbkaudse hinnaga 300 USA dollarit. LEDi süsteemiks pakutakse uut laineid löövaid OLED (*Organic Light Emitting Diode*) perekonda, mis plaani järgi hakkab 32x32 pikslist pilti näitama. Esialgu USB 2.0-i ühendusega (mõnel internetilehel teatatud juhtmevaba ühendus pole veel kindel, FireWire on arutlemisel, võimalik ka väline toide ehk „seinaelekter“) plaanitud seade saab ka *keysaver*'i, *screensaver*'i sugulase, mis nagu monitor mittekasutamisel hakkab kujundeid joonistama. Suuruse kohta öeldakse, et veidi laiem, kui senised tavalised klaviatuurid, seda lisanuppude tõttu. Raskuse kohta ei teateid pole, kuid lubatakse, et lauda katki ei murra. Esimene prototüüp loodetakse valmis saada sügisel. Ah et mis siis fotodel on? Hehe, need on ainult arvutiga tehtud 3D-pildid.

Panasonicu uus kaamera suumib kaugele

• Järjest paremaks läheb digikaamerate vallas. Panasonicu uus 8megapiksline Lumix DMC-FZ30 eputab 12x suumiga. Kaameral on optiline pildistabilisaator ning 2tolline pöörlev LCD-ekraan. Pildistatavat saab silmas pidada ka läbi 0,44tollise elektroonilise pildiotsija. Mõõtmed: 141 x 86 x 138 mm, kaal 740 grammi. Hinnaks võib esimestel sügiskuudel oodata 20 000 krooni ringi.

Nupusõjaks läheb

• Kohe kui Optimus klaviatuur nähtavale tekkis, hakkas tulema vastulööke. Üheks on firma United Keys uus, plaanitult veel see aasta turule paisatav nupukogu. See näitab samamoodi osadel klahvidel ikoone ja on programmeeritav omale sobilikumaks. Teine pauk on patent. Tüüp nimega Elkin Acevedo on sarnase idee juba patentinud 1998. aastal. Tema valmistatud tootest pole aga kõssagi.

Tiksub, laulab, tiksub ...

• Üks väheseid märkimisväärsed käekell/MP3-mängijaid. 50 Centi G-Unit MP3 watch on ka rikkuritele. 256 MB mudel maksab 486 USA dollarit, aga ... olemas on ka 512 MB isend.

Kaugele jaapanlased WiFiga jõudnud on ...

• Jaapanlased said endale WiFi telefoni Kaga WiPCom1000. Et rääkida saab siis traadita interneti levialas. Kasutab võrgustandardit 802.11b. QVGA LCD-ekraanile toob pildi Windows CE 4.2, peal on ka veebilehitseja ja e-posti programm.

Kõvakettaga videokaamerad ruulivad

• JVC GZ-MH70 on Everio seeria viimane väljalase 1,8tolliste Hitachi 30 GB kõvaketastega videokaamerate perekonnas. Salvestada suudab see liikuvat pilti kuni 37,5 tundi. Pisikese kõvakettaga kaamerate eelis on nende kergus ja kasutusmugavus, kuna ei pea pidevalt majandama mahutavuselt oluliselt väiksemate miniDV-lintide või DVD plaatidega.

Mõned tabletid panevad suu vett jooksuma

• Uudiste tegemine on kadeduseussi toitev, nii palju nänni tahaks endale saada, ka seda. Cintiq 21UX on suur, mitmekülgne, osav, seksikas ... ja hirmkallis monitor/tabletarvuti. Wacom'i pildinäitaja on 21,3tolline(!) UXGA, võimaldades resolutsiooni 1600x1200. Arvutipildi sisselaskmiseks on DVI ja VGA pesad, USBi kaudu saab ka infot liigutada. Peaaegu 3000 USA dollari eest saab kaasa ka hoidikuga pliiaatsi monitoril sirgeldamiseks ja seadistatava aluse, millel annab pildinäitajat keerata kummalegi küljele 180 kraadi ja kallakut 65- ja 10kraadise nurga alla.

Dr. Adrian Geisow
VASTUTAB HP EKRAANIDE UURIMISE EEST

Kunas saabub see aeg, mil ma võin sülearvutiga õues päikese käes istuda ja ekraanil on ka midagi näha?

Võib-olla nelja-viie aasta pärast. Üks lahendus oleks ekraani taustavalgustus lihtsalt heledamaks teha.

Aga see kulutaks ju akut.

Jah. Efektivsemad taustavalguse süsteemid on väljatöötamisel, aga seda on ilmselt üsna raske teha. Muide, sülearvuti puhul ei kulu enamusele elektrit mitte taustavalgustuse, vaid protsessori peale. Näiteks taustavalgus kulutab 0,5 vatti ja protsessor 25 vatti. Nii et kui sa oleks nõus aeglasema arvutiga, siis sama võiks viis korda rohkem energiat panna taustavalgustesse ja aku vastupidavus oleks sama. On ka teisi võimalikke lahendusi, praegu töötab protsessor kogu aeg, kuigi on ajast ta võib-olla ei peaks seda tegema.

Aga Intelil näiteks on ju SpeedStep tehnoloogia, mis protsessori kiirust võimaluse korral vähendab, et see vähem elektrit võtaks.

Jah, aga arutletakse arenenumate versioonide üle. Et protsessori kiirust mitte ei vähendata, vaid taktsagedust mingitel hetkedel polekski. See pole minu ala, ma tean, et inimesed on sellega tegelenud, aga ma ei tea, kaugele nad jõudnud on.

Nii et lihtsaid lahendusi pole.

Ma ei usu jah, vähemalt mina ei tea ühtegi. Võib rääkida ka peegeldavate tehnoloogiatest, aga ka see on tulevikumuusika ja väga keeruline teema.

Ikkagi on siis meie saatus protsessori- või akutüüpide käes.

Hetkel küll jah. Me loodame peegeldavate tehnoloogiatega alal läbimurret saavutada, aga praegu midagi küll silmapiiril ei ole.

Klassikalise muusika ... keskus?

● Olive näitas avalikkusele Symphony-nimelist eee ... muusika asja. Peale selle on optimiseeritud mängima just klassikalist muusikat (spetsiaalne tarkvara isegi loojärjestuse sättimeks), on tal olemas oskus sisseehitatud 80 GB kõvaketrale muusikat salvestada ja uuesti toorikule kirjutada, kaotamata „grammigi“ kvaliteedis. Sisseehitatud on ka 802.11g standardi traadita internet, et levitada muusikat kuni viide teise ruumi või suhelda arvutiga.

Mitte laseritega haid, vaid hiired

● Jee, kannatasime ära! Logitech'i kokkulepe Agilentiga hiirte lasersensorite ainuõigussõltumise lõppes. See tähendab, et nüüd saavad ka teised hiirerehitajad tavalisest optilisest lugejast 30 korda täpsemad lasereid oma sigitistesse pista. Mis kõige parem, hinnad hakkavad langema. Üks esimesetest, IOGEAR Mini Travel Laser Mouse, ongi pea kolmandiku võrra odavam. Kuigi jah, see on standartse välimusega, väike ja juhtmega reisihiir. Kuid stiilne.

Rollnokkade „slikid“ tindiks

● Jäätmete taaskäitlus on ka asi, mida [digi] sügavalt austab. Sellekohane uudis, mis peaks meeldima eriti tindiprinterite omanikele. Kolm Suurbritannia leiutajat patentisid viisi, kuidas peaks kasutatud autorehvidest saada musta tinti. 800kraadises kuumuses Celsiuse järgi sulab autokumm põhilisteks komponentideks, mida pole raske filtreerida. Kõrbenud süsi tuleb happega lisaainetest puhastada, tuhastada ja ongi olemas. Rehvide sulatamine pidi olema loodusele vähem kahjulik, kui nendega muidu taaskäitluses tehtav.

Armas seltsiline

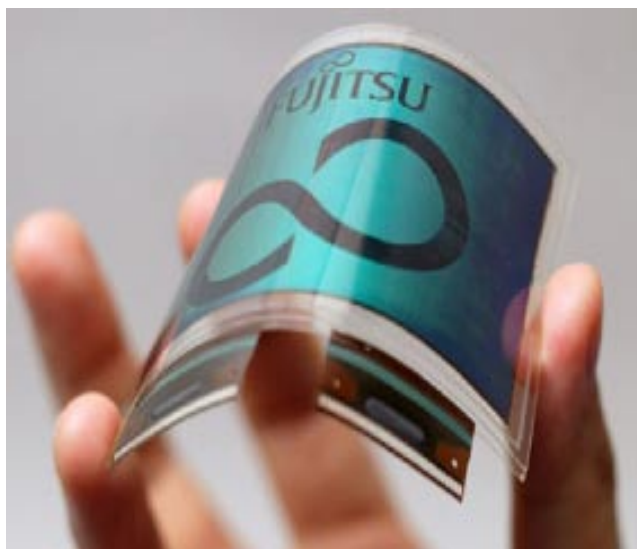
● Kui tore uus mänguasi. Puldiga juhitud robotdinosaur, kelle või mille nimi on Roboraptor. Tigidad sinised silmad, mustvalge-hall välipind, hirmutavad kihvad. 60 cm pikkuse „looma“ tootjaks WooWee ja netist ette tellides maksab kuskil 1500 krooni.

Imevad täiega

• Kohe mitu puldiga juhivat robot-tolmuimejat lühikese aja jooksul. Üks LG-lt ja teine ECOVac-ilt. Ülesandeks on ... pörandat puhastada. Nii lihtne ongi. Äkki peaks kodumasinate kauplusesse mõne aja pärast sammud seadma...

LG vägev mobla

• LG uutest telefonidest on märkimisväärseim täisklaviatuuriga kahekihiline LG9200 (võib ümber nimetuda F9100ks). Paljud eellase puudused on parandatud. Pakutakse ilusat suurt pilti, digikaamerat, e-posti tuge jne.

Pisike momendijäädvustaja

• Konica Minolta sai hakkama 8megapikselse DiMAGE X1ga. See väärrib tähelepanu oma kompaktsusega. Parameetritest: värinavastane tehnoloogia, 2,5tolline LCD, 3x optiline suurendus, lisaviidinatest on valida veeall plöksimiseks niiskuskindel karp ja dokk, mille peal saab laadida ja muid lisatoimetusi sooritada. Kolm eri värvi on näha pildil.

Volditavad displeid avalikustuvad

• Jällegi, kaks suurt digimaailma tegijat, Sony ja Fujitsu, esitlesid mõnepäevase vahega oma üliõhukest pildinäitamismaterjali. Fuji kiitles väikese voolutarbivusega, Sony jällegi väitis, et aastal 2010 on nende oma turul. Turuvõitmise pärast ei lähe ainult nende vahel kaklemiseks, mitmed teisedki on sarnase ideega asju esitlenud, näiteks Philips juba kevadel.

Kaitse oma PSPd, pane vidin nahka

● Kuna selles numbris on Sony PSPst ülevaade, siis paari reaga ka paarist uuest lisavidinast selle juurde. Üheks on kott. Peale PSP enda on UMD ketastele tehtud kaks sahtlit, mälukaartidele neli ja lukuga sahtel. Välja näeb see sama kirju nagu moekate mammide suur rahakott, samamoodi magnetsulguriga ka. Ehk olen mina vanamoeline, kuid sellise hoidiku sisse ma küll midagi ei julgeks panna, eriti veel sõprade ette ilmuda. Miami firma (kuid Argentiinas tehaseid omav) Vaja nahast PSPouch maksab lausa 140 USA dollarit, PSPouch Retro isegi 160! Hiigelhinna vabanduseks on toodud „käsitöö“.

Teine asi on veel 180 võrra USA presidente kallim, kuid natuke ka rohkem väärtust omav. i-Volutioni „rätsepaülikond“ PSP-le. Põhimõtteliselt kinniselt nagu nurgeline prillitoos, avades võimalik kohe mängida, ükski funktsioon pole häiritud, kaasa arvatud UMD ketta vahetamine. Mugavuse kohta ei tea [digi] veel öelda, kuid kaitseväärtus on sellel kindlasti.

Kui soov tutvuda Vaja telefonide, digikate, MP3-mängijate, sülearvutite, PDA jpm ümbri-ristega, siis link <http://www.vajacases.com> on just teile.

PSPouch

PSPouch Retro

i-Volution

Intellektuaalne omand

Villu juustesse oli viimastel päevadel siginenud märkimisväärselt hõbeniite. „Lugupeetud kolleegid, palun säilitada rahu,“ koputas spiiker resigneerunult puuhaamrikesega ning üritas mikrofoni endale lähemale nihutada.

● Öhtu. Tulete pärast rasket tööpäeva koju, kusagil kuklas on tuikab tundeelamus peatselt saabuvast puhkehetkest – väike suupiste, väike rüübe ja miks mitte uus film, mille esilinastus peaks paari nädala pärast olema. Kujutlus meeldivast tööpingeid maandavast öhtust. Just siis avastate, et keegi on teie koduukse teie eest avanud ja teie maise vara olemasolu miinimumi viinud. Appi! Käsi valib 110 – väljakutse, toimunud on vargus.

Aga tegelikult olete hoopis üks tark ja andekas looja. Valmis teie esimene tõeline hitt, mis üldmõistes mahub intellektuaalomandi mõiste alla. Silme ees terendab au, kuulsus ja ka helgem tulevik kõigi nende töiste öötundide eest.

Hommikuks ilmneb, et keegi on teie suur-saavutuse juba kuhugi maailmavõrgu avarustesse üles laadida jõudnud ning 1 + n inimest on selle endale pikema jututa tarbimiseks alla laadinud. Au ja kuulsus ehk isegi saabusid, aga kuhu jäi siis helgem elu? On tunne, et midagi on mult võetud.

Teil käisid külas modernsed vargad elik piraadid. Mis teha? Teavitaks politseid!? Aga kas piraatlus on vargus? Pealkirjad meedias – „Ebaseadusliku tarkvara osakaal Eestis 55%“, „Piraatplaadi saab firmas teha raskusteta“ – annavad tunnistust probleemi ulatusest.

Samas saab artiklite juurest lugeda ridamisi kommentaare, kus hurjutatakse politseid kiisamise eest ning soovatakse tegeleda päris varaste ja röövlite kinninabimisega ning soovatakse ennast arvutitest, internetist jm piirideta maailmast eemale hoida.

Miks millegi käegakatsutava vargus on olulisem vargus kui intellektuaalse omandi vargus? Muusiku kodust tema saja äsja valminud helikonservi vargus langeks ühemõtteliselt süüteo alla, samas kui tuhande piraatkoopia tegemine oleks justkui loomulike vajaduste rahuldamine. Kahjud võivad viimasel juhul olla märksa suuremad.

Piraatoodang pole ainult Eesti probleem. See on teravalt tõusetunud mitmes riigis. On vist enamik kursis USA kohtuasjadega Kazaa jt failivahetust võimaldavate tarkvarade vastu. Ilmselt on sellega lood nagu vargusega ikka – sellega võib (ja peab) võitlema. Kuid ükskõik kuidas ja milliseid meetmeid ka ei kasutaks, lõpuni välja juurida seda ei õnnestu.

Samas on ilmselt vale arvata, et kuna me sellest lahti ei saa, on tegemist mõttetu võit-

Samas ei tähenda see, et me ei võiks teie uksele koputada ja arvuti endaga kaasa võtta

lusega. Piraatlusega, nagu ka teiste ühiskonna pahedega, saab ja peabki võitlema. Loobudes võitlemast piraatoodangu leviku vastu, jõuaksime ilmselt mingi aja jooksul seisuni, kus isikute loometegevus lõpetaks oma eksistentsi.

Ja üldse – tänapäevane loometegevus nõuab suhteliselt palju raha ja materiat jäävuse seadus väidab, et mitte midagi ei teki iseenesest mitte millestki.

Tegelikult on piraatluse vastane võitlus olnud politsei prioriteetide seas vähemalt viimased kümme aastat. Oli aeg, mil Kadaka turg oli piraatluse meka ning üheks politsei põhitegevuseks piraatlusevastases võitluses oli sealt piraatoodangu ära korjamine. Ajad muutusid.

Interneti kiire levik võimaldas piraatlusel endale uus hüppelaud leida. Milleks osta kallilt, kui saab osta odavamalt; aga milleks üldse osta, kui saab tasuta. Kui varem vahetati plaate käest kätte, siis internet avas selleks palju kiiremad ja laiemad võimalused.

Oma osa failivahetuse kiirele levikule andis kindlasti ka CD- ja DVD-kirjutajate kiire areng ja odavnemine – pea kõigil tekkis võimalus salvestada ise omale meelepärane teos. Kõik

see omakorda on viinud selleni, et piraatlus kui kuritegu on üks kiiremini arenevaid ja kasvavaid kuriteoliike.

Mida siis meie teeme? Ilmselt, hinnates olemasolevaid võimalusi, ei hakka me täna (ja võimalik, et ka mitte homme) tegema lauskontrolle isikute juures, kellel on kodus interneti püsiihendus. Lihtne matemaatika ütleb, miks.

Seega on praegu põhitähtsaks suunatud siiski eelkõige FTP serveritele, aga samuti asutustele/isikutele, kes on piraatoodangu levitamise/jagamise oma põhitegevusalaks kujundanud (või kes sellist nn lisaboonust pakkudes meelitavad oma tooteid tarbima).

Samas ei tähenda see sugugi, et me ei võiks teie uksele koputada ja läbiotsimismäärust abiks võttes teie arvuti seal oleva piraatkoopia kahtlusega intellektuaalse omandi kontrollimiseks endaga kaasa võtta.

Tehnika tormiline areng annab lootust täiustada ja nüüdisajastada ka intellektuaalse omandi kaitset ja kontrolli.

Kui mõrvarit ei leia ...

tuleb tapariista valmistaja üles puua! Sellise jabura järelduseni võib jõuda, kui kuu aja eest välja kuulutatud USA Ülemkohtu otsust failivahetustarkvara valmistanud firmade üle laiendada muudele tuttavatele eluvaldkondadele.

● Teema – kas tehnoloogia valmistaja peab vastutama oma klientide võimalike väärtegade eest, mis korda saadetud selle tehnoloogia abil, ei ole uus.

Juba 20 aastat tagasi jõudis samale õigusmõistmise tasemele välja Hollywoodi filmikompanii Universal City Studios kaebus Sony vastu. Toona oli konflikti tekitajaks videomagnetofon ning selle pakutav võimalus salvestada ning taasesitada televiisorist autorikaitsega kaitstud teoseid ilma autori esindajate nõusolekuta. Napi hääleenamusega 5:4 tunnistati tehnoloogia arendajad süüst priiks. Kohtuotsus argumenteeris tõsiasjale, et videomagnetofone on võimalik kasutada põhiliselt siiski kõikvõimalikel seaduslikel viisidel, samuti ei nähtud oma tarbeks telesaate salvestamises miskit halba. Sony pole süüdi selles, et osad inimesed tema loodud tehnoloogiat autoriõiguste kaitsega pahussisse mineval viisil kasutavad, näiteks telesaadetest ning filmidest piraatoodangu valmistamiseks. Ka siis selgitati kohtu otsust läbi analoogia – kui inimene kirvega maha löödi, et saa kirvest müünud või valmistanud firmat süüdi mõista. Supermarketit ei saa karistada selle eest, et mõned inimesed vargad võivad olla ning poes kommi tasku topivad.

Oktoobris 2001 algas USAs protsess, kus maailma mõjukamad muusikafirmad kogusid oma jõud kokku, et kohtus maapõhja tampida Morpheuse, Groksteri ja KaZaa valmistajad, pisikesed ja nõmedad tegelased, kelle loodud tehnoloogiad muusikatööstuse ärilises allakäigus patuoinaks tembeldati. Läbi eri õigusmõistmise tasandite keris asi end lõpuks tänavu kevadeks kõrgeimale võimalikule kohtutasemele – Ülemkohtuni välja. Kohtuotsus sündis ühelt poolt tugeva meediahüsteeria all, kus muusikatööstuse PR masinavärk lõi oma meediapartnerite abil USA majandust ning „vaeste autorite“ karjääre hävingule viiva õuduspildi. Teisalt oli tegemist ühe õigusmõistmise ajaloo jooksul kalleimatest juristidest moodustatud armeega, kes tuima järjekindlusega oma kliente koostöövõimaluste otsimisest eemale suunasid ja konflikti arenemist õhutasid. Loodetava, tehnoloogiafirmasid süüdimõistvale otsusele järgnevat olukorda nad ette näha ei soovinud – kas peaks ehk üldse interneti ära keelama või peaks tarkvarafir-

LINNAR VIK

IT-VISIONÄÄR

mad oma igale loodavale tarkvarale nõutava muusikafirmade ning filmistuudiotekirjaliku loa?

Muusikatööstuse esindajad ei soovinud kuuldagi näidetest, mis kirjeldasid videomagnetofonide kasutamist lubava otsuse järel toimunud filmistuudiotekirjaliku plahvatuslikku tulude kasvu, kui turule hakati tooma stuudiotekirjalike salvestatud filmidega kassette ning neid oli võimalik üürida pea igast bensiinijaamast ning videolaenutusest. Keelduti kuulamast ka iTunesi ning muude internetis ametlikult muusikat müüvate keskkondade edulugusid.

Ülemkohtu langetatud otsus – tehnoloogiate arendajaid on võimalik süüdistada autoriõiguste rikkumises ning määrus viia alama tasemele kohtusse uurimus, mis peab välja selgitama selle, kas tarkvarafirmad teadlikult soovisid luua autoriõiguste rikkust võimaldavat tarkvara, on oma mõjujõult tunduvalt laiem, kui pelga muusikaäri või failivahetustarkvaraga seotu.

Tarkvarafirmade kaitset koordineerinud Electronic Frontier Foundation nagu ka suur hulka tehnoloogiate arendajaid on USAs, kui maailma seni mõjukaima tehnoloogiasektoriga riigis tekkinud õigusliku segaduse pärast mures mitmel põhjusel. Esmalt võib langetatud otsus käivitada uute, aja- ning rahahukate protsesside ajastu, kus innovatsiooni asemel kulub arendajate aeg kohtuasjadele. Teiseks on langetatud otsust võimalik laiendada kogu tarkvara- ja tehnoloogiasektorile ning igasugustele autoriõiguste rikkumistele. See omakorda tähendaks, et uute tehnoloogiate arendamiseks kaob motivatsioon, kuna arendajaid ootab ees teadmatus, kas tema valmistatud arvuti, selle lisaseadme, mobiiltelefoni või tarkvara abil võib mõni kasutaja rikkuda mõne autori õiguseid.

Rahvusvaheline mure on seotud ühelt poolt USA tehnoloogiasektori arendusvõimelisuse ja dünaamikaga ning seda lähtuvalt arusaamast – pole olemas suletud, rahvuslikku tehnoloogiat, vaid tehnoloogiaturg on globaalne ning ühes riigis toimuv mõjutab avatud ja globaalses maailmas ka teistes riikides toimuvat.

Kui inimene kirvega maha löödi, ei saa kirvest müünud firmat süüdi mõista

Mr. WiFi

Pea igal pool hõljuv WiFi ehk traadita internet on välismaal saamas Eesti tunnusmärgiks, nagu Hollandit meenutavad meile tuulikud ja puukingad või Soomet põhjapõdrad ja Jõuluvana. Tulevad lennukilt või laevalt maha, teevad sülearvuti lahti ja – põmm! – internet levib nagu nalja.

● Mõni aasta tagasi ei teadnud Eestis WiFi-st pea keegi mitte midagi. Märtsis 2002 käis **Veljo Haamer** esimest korda USAs, istus New Yorkis WiFi-leviga kaetud Bryant Parkis, sülearvuti süles, ja korraga sai ta aru – see tehnoloogia tuleb koju kaasa viia! Saabus tagasi, pani püsti veebisaidi WiFi.ee ja hakkas uut tehnoloogiat promoma. Tänapäevaks on Eestis WiFi.ee andmeil 555 avalikku leviala, millest otseselt või kaudselt Veljo abiga on sündinud kõvasti üle poole.

[digi] telefonikõne võtab Veljo vastu Harjumaal ühe masti otsas kõlkudes. Ta on parajasti paari kilomeetri kaugusele metsatalusse WiFi abil interneti paigaldamas.

Kui ma elan maal metsa sees, siis annad sina lootust, et WiFi abil saab sinna interneti püsiühenduse ka üle metsa kohale tuua?

Väikeasulates on võimalik kasutada traadita tehnoloogiat interneti toomiseks viimasel kümnel kilomeetril. Kui sinu metsatalu kirsten näeb seda WiFi-masti, siis pead kulutama oma seadmetele umbes 3000 krooni. Kui ei näe, siis tuleb kõrgem mast panna. Muide, Euroopa Liidu raha abil on näiteks Audru vallas pandud püsti mitu uut sõrestikmasti, mis võimaldavad väikeasulaid internetiseerida. Sõrestikmastid on kulutused, mis on õigustatud, sest WiFi-seadmed tuleb võib-olla paari aasta pärast uuemate vastu välja vahetada.

Mitu leviala sa Eestis oled püsti pannud?

Oma kätega mõnikümmend avalikku leviala. Pigem kipun toetama mõnda talunikku kuskil Valgamaal või maakonna IT-juhti Põlvamaal, annan teavet e-posti teel ja räägin telefoniga, et inimesed kohapeal seda tehnoloogiat pruugiks.

Vist ei ole vale väita, et Eesti on WiFi-riigiks saanud suuresti tänu sinule.

Ma olen ellu viinud seda, mida New Yorgis ja San Franciscos olen märkmikusse üles kirjutanud ning olen leidnud selleks initsiativikaid inimesi Eestis pea igas maakonnas. Viimane tore projekt oli terve Narva kindluse katmine. Narva Energia toetas Narva linnavalitsuse mõtet, mis oli tegelikult minu mõte, et kui Narvas on number üks atrakt-

[VELJO HAAMER]

Vanus: 37 aastat

Pärit: Kohtla-Järvelt

Õppinud:

Nõo keskkooli füüsika eriklassis

Tallinna Tehnikaülikoolis automatiseeritud juhtimissüsteeme

Tartu Ülikoolis ärijuhtimist ja majandusküberneetikat New Yorkis ja San Franciscos WiFi-võrkude hingeelu

sioon Narva kindlus ja seal käib iga päev sadu turiste, siis oleks oluline internet seal lahti teha.

Meil on juba üle 500 leviala, kunas terve Eesti kaetud saab?

Terve Eesti saab kaetud siis, kui riik pöörab tähelepanu selle tehnoloogia arengule Eestis. Maailma mõistes on Eesti linn, mitte riik. Me oleme jõudnud nii kaugele, et meil on initsiatiivi ja tegevust. Peame jõudma selleni, et piiratud kiirusega internetiühendus on kodanikuõigus, igapäevasele kättesaadav. Praegu on see nii Kristiine linnaosas Tallinnas, on paberile pandud projektid Haaberstis ja Pirital. Või siis väiksemates kohtades, nagu Taheva vald Valgamaal või Jõgeva vald, seal on kohalikud omavalitsused internetiühenduse jagamist toetanud. Kas korstnate või mobiilimastide otsa pannakse seadmed, mis võimaldavad kohalikel elanikel kasutada internetiühendust kohaliku omavalitsuse kulul.

Kas see annaks sinu arvates Eesti arengule suure hüppe, kui internet muutuks kodanikuõiguseks?

Internetikasutuse tase tõuseks umbes mobiilikasutuse tasemele, mis on praegu üle 90 protsendi. Internetikasutajate hulk suureneks märgatavalt ja leiaksime üles need talendid, kes oskavad internetiga midagi teha. Internet on vaid vahend, on võimalik rääkida vaid sellest, mida me sellega teeme, mitte pole vaja rääkida internetiühendusest endast.

[d] HENRIK ROONEMAA

Peame jõudma selleni, et piiratud kiirusega internetiühendus on kodanikuõigus, igapäevasele kättesaadav.

FOTO: SCAMPIX

järele proovitud

> Kaamera teatrisse ja loodusesse **LK 28**

> Ajast maas multitalent **LK 32**

[MEIE HINDED]

● Hindame tooteid 10 palli süsteemis. 10 punkti saab toode, mis on lihtsalt geeniaalne ja täiuslik. Selliseid tuleb väga harva ette.

[digi]
HEA OST

● Märki „[digi] hea ost“ kannavad tooted, mida oleme hinnanud kõrgelt või mis on supertestis jäänud 2. kohale.

[digi]
SOODSAIM
HIND

● Selle märgi lisame konkurentidest soodsama hinnaga toodetele.

[digi]
TESTI
VÕITJA

● „[digi] testi võitja“ märki kannavad tooted, mis on võitnud [digi] võrdlustesti.

Paremat Sõpra Po

SONY PLAYSTATION PORTABLE, www.netikullere.ee, 5999 krooni

Kui Sony PSP oleks kehv, siis võiks konkurendid ilkuda selle „PSP“ kallal, et „Paneb Sajaga Puusse“, „Pisike Süsimust Pirukas“ või mis iganes. Aga Sony õnneks ei ole ta kehv, vaid vastupidi, tegu on kõige vingema kaasaskantava mängumasinaga, mis seni loodud.

● Et mis ta siis on? Põhimõtteliselt selline pisikene, korraliku 3D-jõudlusega seade, millega saab mängida, filme ja fotosid vaadata või muusikat kuulata. Kuna PSP-l on sisseehitatud WiFi, siis saab ka näiteks omavahel mängida. Fantastiliselt vahva meelelahutaja bussis, lennukis, kuskil pikas järjekorras istudes või lihtsalt igavas seltskonnas.

PSP näeb välja tõesti ilus, kallis, šikk ja seksikas. Disaini ja glamuuri poolest talle mingit vastast pole, Nintendo tüübid peaksid oma muidu üsna korralikku DS-i siin küll veidi häbenema.

Sonyl on suurte PlayStationitega meeletult head ja pikaajalised kogemused, mida nad on edukalt PSP puhul ära kasutanud. Nupud on head, piisavalt suured ja mõnusa vajutusega ning hästi paigutatud. Isegi analoognupp vasakul käel on üllatavalt mõnus. Ekraan on lihtsalt täiuslik. Mänguvalik on praeguseks juba üsna suur ning näiteks kaasapandud mängudest oli NBA korvpall selline, mis naelutas terveks õhtuks pisikesse mängumasinaga diivanile.

Graafika on PSP-l kohati täiesti võrreldav PlayStation 2 pildiga, vahe on ainult selles, et PSP ekraan on üsna väike ja kogu 3D on seega üsna kribu. Kõige eredama ekraanirežiimiga mängides kestab aku umbes viis tundi. Filmi puhul veidi vähem ja WiFi-võrgus mitmikmängu puhul

FOTO: SONY

[d] HINNANG

Uskumatult võimas ja mitmekülgne kaasaskantav mängumasin, mis lisaks mängudele filme ja pilte näitab ning muusikat mängib. Tehnilise vastupidavuse poolest on maine veidi määritud.

> Postkaardiimpeeriumi algus **LK 34**

> Kroomitud valuvelgedega lxyus 50 **LK 36**

> Ruumiline heli odava raha eest **LK 37**

ole

umbes kolm tundi. Kui ekraani tumedamaks keerata, on ka tulemused muudugi paremad.

Heli on võimalik kuulda sisseehitatud pisikestest kõlaritest või kaasapandud klappidest. Igal juhul soovitatakse klappe, sest kuigi pisikesed kõlarid teevad täitsa valju häält, ei ole bassidest nende puhul juttugi.

Mängud on PSP puhul väikes-*minidisc*-i-laadsete ketaste peal,

millel nimemeks UMD (*Universal Media Disc*). Kuigi nad mahutavad 1,8 GB infot, on UMD pigem probleemiks, sest ketaste, mitte mälukaartide kasutamine tähendab seda, et mängude laadimisajad on veidi liiga pikad, 10 sekundit on täitsa tavaline. Mälu kasutav Nintendo DS sellist probleemi ei tunne. Ja kolmandaks on PSP omanikud kurtnud, et seadme alt lahti käiva UMD-sahtli kinnitused ütleavad üles ja sahtel hakkab ise lahti kukkuma.

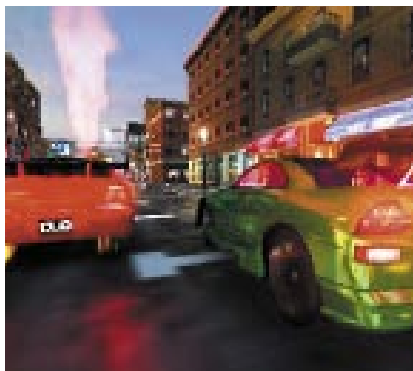
PSP sisse käivad ka (aaargh!) Sony enda MemoryStick kaardid, millele saab näiteks pilte või MP3sid salvestada ja nendega probleeme pole. MemorySticki pealt saab idee poolest ka filmi vaadata, ent selleks tuleb filmid spetsiaalse tarkvaraga PSP jaoks sobivaks konvertida, mis on väike lisavaev.

Keda hind ei kohuta, see saab filme osta ka UMD-ketastel, ent need maksavad umbes sama palju kui DVD-filmid.

Nagu PlayStationite puhul ikka, on häkid juba olemas ning PSP mängude saab internetist piraatversioonidena alla laadida. Samas tuleb siis osta hulk suuri ja päris kalleid MemoryStick kaarte, millega mängud konsooli saada.

Ainult üks probleem PSP puhul siiski jääb: kehv lugu on see, et katkimine pole väidetavalt väga haruldane. Plaa-disahtlitest juba rääkis, lisaks kummitas vähemalt esimesi PSPsid massiline surnud pikseli probleem ehk ekraanid olid kehvavõitu. Kes aga tellib ja masin katki ei lähe, saab nautida viimase peal meelelahutust.

■ HENRIK ROONEMAA

[TEHNILISED ANDMED]

Protsessor: 333 MHz, mälu 32 MB
 4,3tolline LCD-ekraan, 16,7 miljonit värvi
Ühendused: WiFi, USB 2.0, infrapuna
Meedia: UMD (1,8 GB Sony kettad) ning MemoryStick PRO Duo stereokõlarid, kõrvaklapiuuk
 Lisaks mängudele näitab filme ja pilte ning mängib MP3sid
Mõõtmed: 17 x 7,3 x 2,3 cm
Kaal: 260 g

Kaamera teatrisse ja loodusesse

HP PHOTOSMART R817, umbes 5000 krooni

HP Photosmart R817 nurgeline metallkorpus istub käes üsna ebakindlalt. Ka nuppude paigutus võiks mugavam olla – mõnda nuppu ei leia käsikaudu ka aparraadi kolmandal kasutuspäeval üles.

- Pildisensor on HP uustulnukal 5megapikseline ehk enam kui piisav selleks, et pilt printida A4 suuruses lehele kvaliteetselt. Pentaxi 5x suumiga objektiiv toob pildistajani piisavalt kontrastse ja värviküllase pildi. Pildi kvaliteedile aitab usinasti kaasa aparraadis kasutaja eest salaja toimetav fotot parandav tarkvara, kuid selle tööst tingitud viivitus paistab silma haruharva. Tõsi küll, päästikule vajutamisele võiks kaamera kiiremini reageerida.

Säri suudab aparraat korralikult mõõta ning värvid jäävad üldjuhul loomulikud ja kirkad. Teravustamisega on lugu halvem – aparraat laseb end aeg-ajalt ära petta suurema pindalaga objektidest ja kipub väiksemad objektid uduseks jätma.

Aparraadi tagaküljel olev 5,1sentimeetrise läbimõõduga ekraan on selge pildiga, kuid eredas päikesevalguses pole sellelt suurt midagi näha. Kuna aparraadil puudub optiline näidik, siis päikeselisel mererannal tuleb pildistada üsna umbropsu.

Pildistada on lihtne, sest valida saab viieteistkümne erineva režiimi vahel. Uudsemad neist on teatri- ja panoraamvõte. Teatrivõtte puhul saab välklampi kasutamata terava ja hästi valgustatud pildi teatri- või kontserdilavast. Panoraamvõtte mugavus väärrib samuti kiitust. Panoraampildistamisel teed esimese võtte ning selle kontrastsemad kohad jäävad ekraani paremasse või vasakusse serva näha. Esiletõstetud kontuuride järgi on mugav sobitada pildistatud kaader kokku panoraami järgmise võttega. Sel moel

[TEHNILISED ANDMED]

Resolutsioon: 5,13 miljonit ehk 2616x1960 pikselit
Objektiiv: Pentaxi 5x optilise suumiga 5,8–29 mm (vastab 35 mm kaamera 36–180 mm), F2.8–4.7
Mälu: 32 MB, lisavarustuses kuni 2 GB SD- või MMC-mälukaart
Ekraan: 5,1 cm diagonaaliga
Kasutamine: 15 võtterežiimi, seeriapildistamine, videovõtte, makrovõttes, panoraamvõtte, adaptiivne valgustamine, punasilmsuse vähendamine
Suurus: 91 x 57 x 30 mm
Kaal: 166 g ilma akuta

[digi]
HEA OST

FOTO: HP

saab kokku sobitada viis pilti. Suurepäraselt toimib ka makrovõte, millega saab putukaid ja taimi pildistada kolme sentimeetri kauguselt.

Kasutajaliides on HP kaameratele omaselt lihtne ja intuiitiivselt kasutatav, samuti jagab kaameramenüü piisavalt selgitusi, mida üks või teine režiim või seade teeb. Mõned piisavad tarkvaral on, kuid need pole püüapildistajale olulised.

Tarkvaralisi abimehi on kaameras piisavalt – punasilmsuse vähendajast kohanduva säri muutmiseni, mille abil saab parema pildi siis, kui osa kaadrist on heledalt valgustatud ja osa jääb hämarusse.

Üks hea omadus on uuel Photosmarti kaameral veel. Kui on viitsimist, siis saab lasta kaameral endale pildistatud kaadrite kohta nõu anda – millist režiimi järgmisel korral samades tingimustes pildistamisel kasutada ning kuidas paremat pilti teha.

Lihtne kasutamine, teatrivõte ja panooramrežiim teevad HP Photosmart R817st väga hea kaamera algajale pildistajale, kes soovib pisikest kaamerat. Veidigi nõudlikum särigitaskusse mahtuvat kaamerat otsiv kasutaja peaks kaaluma pisut kallima, kuid oluliselt kvaliteetsema Canoni, Samsungi või Casio kaamera ostu.

[d] KRISTJAN OTSMANN

[d] HINNANG ●●●●●○○○○

HP uusima kompaktdigi-kaameraga Photosmart R817 saab pildistada mugavalt ja lollikindlalt teatriletendust ja maastikupanoraami, kuid igapäevafotode kvaliteedi ja pildistamise mugavuse poolest jääb alla nii mõnelegi konkurendile.

Trenditeadlik kaamerafon

NOKIA N90, www.emt.ee, www.elisa.ee, umbes 10 000 krooni

Nokia juhid teatasid kaameratelefoniga Nokia N90 tutvustades, et peatselt hakkab osa inimestest kasutama digifotoka asemel mobiiltelefoni ning Nokia N90 on esimene samm selles suunas. Nokia juhid pingutasid pisut üle, sest N90 ei suuda digikaameratega võistelda.

• Veelgi enam – kui pole vaja teele kaasa võtta teksti- ja tabelidokumente, mugavalt sirvida internetti ega kiiresti sisestada eestikeelset teksti või kasutada telefoni videokõnedeks kolmanda põlvkonna mobiilivõrkudes, siis on otstarbekam soetada 2500 krooni odavam ja ligi poole kergem Sony Ericssoni fototelefon K750i või peatselt müügile saabuv Samsung SGH D600.

Põnev disain

Telefoni disain on omapärane. Kui Sony Ericsson tegi fotofoni, millega saab pildistada seda fotoaparaadiga samal moel käes hoides, siis Nokia on jäänud kindlaks oma lähenemisele – pildistamiseks avad ekraaniklapi, hoiad aparati käes ja keerad ekraani 90 kraadi. Pildistamise nupp jääb parema käe pöidla alla ning selle juures oleva kangi abil saab kiiresti ja mugavalt muuta pildistamise seadeid.

Telefoni ülaservas, klapiigendi kohal asub kaameramoodul, mille objektiiviks on Carl Zeissi 2megapikseline autofookusega Tessar. Tehtud fotod on piisavalt hea kvaliteediga, et neid 10x15 sentimeetri suuruses välja printida. Värvid on erinevates pildistamisoludes äärmiselt loomutruud, kuid pildi teravus jääb Sony Ericssoni kaamerafoni omale alla ning on veidi säbruline.

Kaameramoodulit saab pöörata peaaegu 360 kraadi võrra, et teha endast pilti või pidada videokõnesid. Pöörleva kaameraga peab harjuma, sest sageli kipub käsi või näpp sellele vastu minema ning seda pöörama ka siis, kui selleks vajadus puudub – näiteks aparati klappi avades või telefoni taskust haarates.

Nokia 5,3sentimeetrise diagonaaliga ekraan on konkurendi omast veidi suurem ja

[TEHNILISED ANDMED]

Telefon: 112x51x24 mm, 173 g, kõneaeg kuni 3 tundi, ooteaeg kuni 12 päeva, e-post, teksti-, tabeli- ja esitlusedokumentide ning pdf-dokumentide vaatamine, MP3-mängija, videokõned, -edastus ja -töötlus.

Kaamera: 2 megapikselt, välklamp, autofookus

Mälu: kuni 31 MB telefonis, kaasas 64 MB mini-MMC mälukaart

Ühendused: USB-kaabel, Bluetooth

pilt koosneb oluliselt enamatest pikslitest. Kuigi näidatavaid värve on 262 000 asemel ainult 65 000, on pilt sellel selge ja terav.

Seega saab kaamerana telefoni kasutada küll. Ainsana jääb telefon aeg-ajalt hätta makrovõtte teravustamisega. Teine probleem tekib fotode vaatamisel telefonist – aparaat väidab keskmiselt iga kümenda võtte kohta, et pilti ei saa fotogaleriis pildi rikke tõttu kuvada. Tõenäoliselt on tegemist toote algusjärgu tarkvaraveaga.

Probleeme põhjustab ka telefoni aeglus pildivaatamisel. Kui kaadri teravustamine toimub piisavalt kiiresti ja täpselt, siis tippresolutsiooniga pildistatud fotode kuvamine võtab vahel talumatult kaua aega.

Mälu on aparatis kuni 31 MB ja mini-MMC-mälukaardil 64 MB. Kaasasolevale mälukaardile mahub parima kvaliteediga

Iseenesest mõista saab kaamerafoniga filmida, kuigi pilt on väike – ainult 352x288 pikselit. Filmilõikudele saab mõne minutiga lisada eriefekte ning taustamuusikat ja seejärel selle sõpradele saata.

Telefonis on olemas ka lihtne ja ekvalaiserita, kuid suurepärase heliga MP3-mängija. Käed-vabad-komplekti kõrvaklapid on üllatavalt head ning kui puudub bassitümaka kuulamise soov, siis polegi vajadust ekvalaiseriga järele.

Mugav kasutajaliides

Symbiani opsüsteemi kasutava telefoni kasutajaliides on nokialikult mugav ja intuiitiivselt kasutatav. Peale tavapärase kontaktihalduse saab telefoniga vahetada e-kirju ning vaadata teksti- ja tabelidokumente ning esitusfaile. Kiitust väärrib ka Opera mobiilne veebibrauser, millega saab veebilehti kiiresti ja mugavalt sirvida. Ainsana võib kasutajamugavuses ette heita väärinalarmi puudumist.

FOTO: NOKIA
[d] KRISTJAN OTSMANN

kuni 160 fotot. Kui dokumente ning muusikat teele kaasa ei võta, siis on seda fotode mahutamiseks enam kui küll.

Palju lisavõimalusi

Fotode kasutamise lisavõimalusi on Nokia kaamerafonis piisavalt ning selle poolest ületab ta võistlejaid uhke kaarega. Telefonis on mobiilse ajaveebi ehk *moblog*'i rakendus Lifeblog, mille abil saab tehtud fotosid, videolõike ja kirjutatud sõnumeid seada hõlpsalt ajaliselt järjestusse. Samuti saab sel moel loodud *moblog*'i näiteks Typepadi ajaveebiteenuse kaudu veebis avaldada.

Telefon oskab tippresolutsiooniga tehtud pilte automaatselt väiksemaks teha, et need multimeediasõnumiga edastada või panna neid e-postiga kiiremini ja odavamalt teele.

[d] HINNANG ●●●●●●○○○

Nokia kaameratelefon N90 sobib neile, kes ei pelga novatorlikku disaini, 10 000kroonist hinda ega 173grammist lisaraskust taskus või vööl ning soovivad peale helistamise teha tavamobiilist parema kvaliteediga pilte, pidada tulevikus videokõnesid ning sirvida kodust-kontorist kaasa võetud dokumente.

Ajast maas multitalent: Hauppauge USB telekaart

HAUPPAUGE WINTV PVR USB2, www.enter.ee, 2200 krooni

Hauppauge WinTV-PVR (personaalse videolindistaja) karbil ilutseb mitmeid oskuslühendeid. Kõige vingemad vihjavad riistvaralisele videokodeerimisele, kiirele USB siinile ja Windows XP Media Centeri toele. Vidinaga käib kaasas programm, millega telerivaatamine sisaldab boonusnumbrit „2000“. Kuid kas need on head ended ja lasevad kasutajal tunda mustast karbikesest rõõmu nagu peost aastal 1999 või varjutab üle 2000kroonine hinnasilt saadava kasu?

• Tõepoolest, laulusõnadega „*Lets party like it's 99!*“ sobib alustada iga kord kui WinTV PVR2ga tegemist teete. Kuigi kirjade kohaselt peaks olema võimalik vaadata *live-TV*d, pole otsepildist siiski juttugi. Nähtavasti on pildi teekond läbi USB juhtme nii sekundipikkune. See ei tähenda küll, et me näeks otsepildi pähe päris 1999. aastat, aga „nüüd ja praegu“ saab rääkida vaid tinglikult.

Sekund ajast mahajäämine ei pruugi kuigi õudsena kõlada. 20 aasta vanune Ford Sierra näiteks on märksa vanem auto, aga ikkagi tegus. Samas tasub siiski kaaluda, mida kõike sekundiga juhtuda saab. PVR omanikuni jõuavad sekund hiljem näiteks otsustava spordisündmuse võtmehetked. Niimoodi võib naabritele vabalt jääda mulje, et hoopis sul – mitte Hauppauge – on „pikad juhtmed“, kui juubeldamise või sarjamisega betoonseina taga hilined. Ära mõtlegi näiteks mängukonsooli Hauppauge külge ühendada. Super Mariost saab su käsutuses pelgalt lootusetu enesetapuvõitleja ning enne kui arugi saad, mis sekund tagasi juhtus, on vaene Mario juba ammu kutupiilu.

Paradoksaalsel moel on viivituse põhjustaja ühtlasi Hauppauge jubina suur voorus. Nimelt käib telerikaardi karbikeses sees riistvaraline pildikodeerimine, mis võtab võlugarbil veidike aega. Arvuti protsessor võib samas teha näo, et on vaba päev. Või õigemini viljeleda mõningast tööluusi. Tänu riistvaralisele pildikodeerimisele ei olnud hakkimist 1,6 GHz Pentium IV puhul isegi kõrgemal MPEG-2 kvaliteedistmel.

[TEHNILISED ANDMED]

USB 2.0 ühendus
TV- ja FM-raadio tuuner
Composite ja S-Video sisendid

Kaugjuhtimispuul
Sisesehitatud riistvaraline MPEG2-kodeerija telepildi salvestamiseks

Nõudmised arvutile: vähemalt Pentium II 733 MHz protsessor, 128 MB mälu, 10 GB kõvakettaruumi, Windows XP/98SE/ME/2000, USB-port (soovitavalt 2.0), helikaart

Täiesti eelmisest aastatuhandest on WinTV2000 programmi väljanägemine ning programm ise on segane. Umbes samast puust on pult, mis kaardiga kaasa tuleb. Samas võimaldab see infrapunakiirte abil Windows Media Centeri kasutusvõimalusi (pildid, videod, muusikafailid, raadio, TV) hallata isegi meetrite tagant. Kui arvutis puhtjuhuslikult Windows Media Center operatsioonisüsteemi pole, võib kasu lõigata mõnest muust programmist. Näiteks on vabavarana jagatava GB-PVR (www.gb-pvr.com) abil saab vabalt piltide vahel klõpsida või siis ohutust kaugusest muusikapala lärmama panna. GB-PVR on WinTV2000st märksa nägusam ja kohati ka tegusam. Sekundiviivitusekolli saab peaaegu olematuks sättida kui riistvaraline videokodeerimine välja lülitada.

[d] SIIM LÕVI, HOLGER ROONEMAA

FOTO: HAUPPAUGE

[d] HINNANG ●●●●●○○○○

PVR on nagu köögikombain – teeb paljusid asju. Muu hulgas omab üleloomulikke võimeid – võib näiteks teleripildi seisma panna ja siis jälle sama koha pealt edasi jooksutada, lubab aeglasevõitu raalil oma lisarammuga videot kodeerida... Paraku üleloomulikult kallis on see imekast ka.

Philips-Nike MP3Run

PHILIPS-NIKE PSA260, www.euronics.ee, 4299 krooni

• Nike ja Philipsi koostöös on sündinud terve seeria päris vahva välimusega vidinaid sportlastele ja sportliku eluviisiga inimestele, kuid MP3Run erineb neist kõigest. Õigemini erineb ta vist üldse kõigest MP3-mängijatest, mis praegu turul saadaval, sest peale muusika mängimise toimib ta ka mingis mõttes personaalse treenerina.

Nimelt saab kallivõitu mängijaga kaasa ka jooksutossu paelte külge käiva anduri, mis *bluetooth*'i kasutades mängijaga suhtleb ja pidevalt arvet peab, kui kiiresti ja kui kaugele sa parajasti jooksnud oled. Kui jooksmise ajal mängijal üht nuppu vajutada, katkestatakse muusika korra ning kena naishääl teatab, palju on juba joostud. Trenni lõppedes saab mängijast arvutisse laadida kogu info treeningu kohta ning oma arengut ajas spetsiaalse tarkvara abil jälgida.

Esimene üllatus oli see, et see kõik töötab. See, et MP3Run muusikat mängib, selle juures veel üsna hea kvaliteediga. Kaasapandud kõrvaklapid pole väga kehvad (nagu MP3-mängijate puhul kahjuks üsna tavaline), see polnudki nii suur üllatus, sest ikkagi Philipsi nimi juures ja hinda üle 4000 krooni. Aga see imevidin-sammulugeja töötab! Või vähemasti enam-vähem, ta loeb joostud vahemaad üsna täpselt. Mõned kasutajad internetis küll kurtsid, et pikaajasel kasutamisel selgub, et mida kiiremini joosta, seda lühemaks andur jooksumaa loeb. Aga meie midagi sellist tähele ei pannud. Anduri sisse käiv AAA-patarei kestab umbes 40 tundi.

Oma suurima miinuse teenib

MP3Run aga ootamatu koha pealt – ta ei mängi piisavalt valjusti! Jooksmas käiakse ju ikka väljas, kus esineb igasugust lärmi ja mitu korda juhtus, et tahaks nagu heli valjemaks panna, aga ei lähe, juba niigi põhjas. Pikaajalisemad kasutajad kurdavad mängijaga kaasa tuleva tarkvara häbiväärset aeglust ja kokkujooksmist, meil lühikese testiaja jooksul midagi sellist kogeda ei õnnestunud.

Üsna soolane hind – 4299 krooni – ei ole ju otseselt miinus ega mängija süü, kuid mõtlema võtab küll. Võib-olla on targem ise meeles pidada, kui pikka maad sa tavaliselt jooksed ning kas või selles samas ajakirjas testitud 1200-kroonine MSI mängija osta? Aga kui

hind ei võta mõtlema, kui on vaja teistele muljet avada või olulisele inimesele edev kingitus teha, siis on MP3Run kindlasti omal kohal. **[d]** HENRIK ROONEMAA

[TEHNILISED ANDMED]

Mälu: 256 MB

Mängib: MP3, WMA

FM-raadio, LCD-ekraan, stopper, sammulugeja ja treeninguanalüüsija

Laetav aku, kestab kuni 12 tundi

Mõõtmed: 7,1 x 2,8 x 7,1 cm

Kaal: 71 g

[d] HINNANG ●●●●●○○○○

MP3-mängija jooksjatele, mis peab arvestust kiiruse ja joostud distantsi üle ning ütleb seda soovi korral kõrva sisse. Aga 4299 krooni selle lõbu eest on veidi liiga palju, kui just üleni jooksufanaatik ei ole.

Postkaardi-impeeriumi algus

CANON SELPHY CP400, www.overall.ee, 2200 krooni

Kui lihtne saab üks printer olla? Canoni Selphy CP400 on nutikad insenerid üdini lihtsustanud – tegu on pisikese kastiga, mille külgedel pilud, kust paber välja käib ja USB-ühendusaugud. Kõik. Ei mingeid nuppe, ekraani, lüliteid, hoobasid vms. Kasti peal suur sõbralikult siniselt põlev tuli, mis annab märku, et kõik on hästi. Või kui kõik ei ole, siis läheb veidi tagedalt punaseks.

● Selphy CP400 trükkib postkaardiformaadis fotosid ja teeb seda mõistliku kiirusega. Printimisnupu vajutusest foto valmimiseni kulub minut ja kolmkümmend sekundit. Piltide kvaliteet on printeri hinda arvestades tasemel, suuremate ja kallimate tindiprinteritega päris rinda ei pista. CP400 testisime ilma igasuguse kalibreerimiseta, sest valdav osa ostjaid ei tea ja ei taha kalibreerimisest ja värviprofilidest midagi teada. Silma järgi hinnates ütleks, et ekraanil olevaga võrreldes lähevad trükitud fotod kriipsuke tumedamaks ja kalduvad veidi sinakamatesse-rohekamatesse toonidesse.

Komplekti kuulub printer, voolujuhe ja CD draiverite ning tarkvaraga, puhastuskassett, paberikassett koos kümne fotopaberiga ning värvikassett viie foto trükkimiseks. CP400 ei kasuta rohkem tuntud värvitopse vaid värvikassetti, millega saab kindla arvu fotosid trükkida. Canoni enda paberi-värvikomplektid on saadaval näiteks 36 foto trükkimiseks.

FOTO: CANON

[TEHNILISED ANDMED]

Prindimeetod: Värvitermoülekanne
Lahutusvõime: 300 x 300 dpi
Prindikiirus: 81 sekundit (postkaart)
Sobivad materjalitüübid: Canoni postkaart, lai formaat, L-formaat, krediitkaart, krediitkaardi-kleeps, 8 minikleepsu
Liides: USB
Otseprint: Canon Direct Print või PictBridge
Op. süsteemid: Windows 98SE/2000 (SP4)/Me/XP (SP1)/Mac OS X v10.1.5-10.3
Mõõtmed: 171 x 120 x 56 mm
Kaal: 820 g paberi- ja tindikassetita

Muuseas, kes märkas milline oluline jublakas komplektist puudub? USB-juhete printeriga kaasa ei anta, see tuleb eraldi muretseda sõltuvalt sellest, kas soovid arvutist või kaamerast (või mõlemast) pilte trükkida.

Viide postkaardiimpeeriumile ei ole laest võetud. Nimelt ei trüki CP400 mitte ainult postkaardi suurusega fotosid, vaid Canoni müüdavatel paberitel on tagaküljel postkaartidelt tuttavad triibud – vasakule jääb teksti osa, paremal on aadressiväljad ja margi koht. Pea kõik sõbrad sattusid seda nähes rõõmsasse elevusse ja välja trükkisid palju rohkem fotosid kui algselt plaanis. Ikka selleks, et mark peale kleepida ja foto posti panna.

Canon Selphy CP400 on ideaalne printer, kui rahuldud 10x15 suuruses fotodega ja ei taha lauanurgal liialt palju ruumi ohverdada. Ainult isu ajab see trükkimisvõrk peale, isu suurema formaadi järele, seda ma luban küll.

[d] HINNANG ●●●●●○○○

Kui oled alati unistanud postkaardiimpeeriumi rajamisest, aga pole teadnud, kust alustada, siis Canoni CP400 on just õige riistapuu. Mahub köögisahtlisse, trükkib välja valmis postkaarte ja ei sunni vanaema pandimajja viima.

Mina olen pisi-pisi

MSI MEGA PLAYER 515 LITE 256 MB, www.enter.ee, 1200 krooni

MP3-mängijad lähevad kogu aeg väiksemaks ja kergemaks ning Aasia tuntud ja tundmatud elektroonikafirmad hoolitsevad selle eest, et turul valitseks pisikeste mängijate üleküllus. Või pigem juba uputus, laviin, paanika.

• Meie käitume MP3-mängijatega nii, nagu lotosaates – paneme silmad kinni, käe kuhja sisse ja tõmbame sealt ühe välja, sest kõigist ülevaadet kirjutada ei jõua. Vedas seekord, saime hea mängija.

Okei, MSI on vähemalt rohkem bränd kui mõni muu Aasia toode ja seetõttu ka veidi kallim ning temalt tuleb mingit kvaliteeditaset oodata. Õnneks nad 515 Lite mängijaga väga alt ei vea, sest seade on igati tipp-topp.

Esiteks väike ja kerge, tõesti nii kerge, et kaob või taskusse ära. Teiseks, nagu MSI mängijate puhul juba kombeks, uhkustab 515 Lite särava ja selge OLED-ekraaniga. OLED on LCDga konkureeriv uus ekraanitehnoloogia, mis pakub kirkamat ja laiema vaatamisnurgaga pilti, kulutades samal ajal vähem energiat kui LCD. MSI on üks vähesid firmasid, kes oma mängijatele OLED-ekraani peale paneb ning tulemus on seda väärt.

Õnneks ei ole ekraan info ja pisikeste ikoonikestega väga üle puistatud, kuigi veidi on see probleemiks. Kasutajaliides on sama, mis eelmistel MSI mängijatel ehk ei midagi erilist, veidi liiga piktogrammiline, kuid samas siiski arusaadav. Nupud on suured ja head, kuid keskmine menüüdes liikumise ja lugude vahetamise nupp on veidi liiga terav ja jäik.

Põhjuseid, miks 515 Lite ei saa kõrgemat hinnet kui 8, on kolm. Esiteks, miskipärast kasutab ta USB standardit 1.1 ehk failide kopeerimine mängijasse on suhteliselt aeglane. Esimeses [digi]s testisime MP3-mängijaid ja siis sai kõige kiiremasse mängijasse 70 megabaidi (ehk ühe albumi) jagu faile tõstetud umbes 25 sekundiga. 515 Lite'i puhul võttis sama albumi kopeerimine aega 1 minut ja 25 sekundit. Teiseks, kaasas olevad kõrvklapid on kehvad ja see tundub olevat Aasia tootjate krooniline häda. Igal juhul tuleb 515 Lite'i soetades ka uued klapid muretseda. Ja kolmandaks – FM-raadio vastuvõtt on kehvakene. Seegi, muide, on selliste väikeste MP3-mängijate puhul üsna tavaline häda.

Küll nad varsti teevad järgmise ja veel parema, aga seni võib rahulikult ka 515 Lite'i osta, sest mõõtmed, kaal, helikvaliteet, ekraani kvaliteet ja muu on positiivne. Creative'i mängijad on kvaliteetsemad, ent ka kallimad.

[d] HENRIK ROONEMAA

[TEHNILISED ANDMED]

Mälu: 256 MB
Mõõtmed: 60,5 x 49,5 x 16 mm
Kaal: 48 g (koos akuga)
Võimsus: 60mW rms (30mW/kanal)
Mängib: MP3, WAV, FM-tuuner
Salvestusformaad: WAV
Ühendus: USB 1.1 (ka laadimiseks)
OLED-ekraan 23 x 11,98 mm,
 128 x 64 pikselit
Aku kestvus: kuni 14 tundi

[d] HINNANG

Väike ja ülikerge, kirka OLED-ekraaniga mõnus MP3-mängija, aga üldmulje rikuvad aeglane ühendus arvutiga ning kaasapandud kehvad kõrvklapid.

Kroomitud valu- velgedega Ixus 50

CANON DIGITAL IXUS 50, www.overall.ee, 5850 krooni

• Mina ei saa aru, miks enamused digikompakte hõbehallid on, aga ju see siis müüb. Canoni disainerid ei ole omanäolise kaamera loomisel just liiga palju vaeva näinud (osaliselt kroomitud servad on midagi uut), aga teatud klassi Ixus 50st õhkab. Ja käte võttes on tunda, kuidas kaamera ümarad nurgad ennast sulle pihku suruvad.

Inseneridele viskaks kohe ka kivi suumipuu kapsaaeda. Kaamera esimest korda kätte saanud tütarlaps leidis antud nupu alles mõningase otsimise peale üles. Ühe käega ei ole mugavat asendit, millega suumida, kaamera lihtsalt ei püsi hästi käes. Samal ajal päästiku ja tagumiste nuppude opereerimine on imelihtne.

Erinevalt paljudest teistest tootjatest on Canon otsustanud Ixus 50-le optilise pilditsija alles jätta, kuid läbi selle on umbes sama hea kadreerida, kui läbi lehtri jämedama otsa sisse vaadata. Samas eristub Canon teistest sellega, et pildistamise ja piltide vaatamise vahel lülitamiseks peab mingit hoo- ba liigutama. Tavaliselt on digikompaktide äsjatehtud foto vaatamiseks lihtne nupp ja päästiku vajutamine lülitab kaamera tagasi pildistamisrežiimi. Kiirem ja lihtsam.

Kolmas ja viimane virin puudutab Ixus 50-l olevat menüüsüsteemi, kuigi õigem oleks öelda süsteemi, sest erinevate nuppude alt avanevad erinevad menüüid. *Menu* nupu alt avanev traditsioonilisema välimusega menüüst saab muuta asju, mis kord paika pannakse ja siis unustatakse. *Function Set* menüüs saab vahetada pildistamisrežiimi, valgebalanssi, säri kompensatsiooni, pildikaliteeti, efekte jms. Ilmselt said insene-

[TEHNILISED ANDMED]

5 megapikselt

Objektiiv: 35–105 mm F2.8–4.9 (35 mm filmivõrdlus)

Pildisuurus: 2592 x 1944, 2048 x 1536, 1600 x 1200, 640 x 480

Failiformaadid: JPEG (Exif 2.2), AVI

Tundlikkus: Auto / ISO 50 / 100 / 200 / 400

Ekraan: 2tolline TFT LCD,

Mälukaart: Secure Digital

Mõõtmed: 86 x 53 x 20,7 mm

Kaal: 130 g (ainult kere)

rid/disainerid ise ka aru, et menüüikonid pole just kõige selgemad ja õnneks on kõikjale lisatud selgitavad tekstid.

Plusspoolele jäävad kiire sisselülitamine ja teravustamine, mis võimaldab ka ootamatuid hetki õnnestunult tabada. Automaatrežiimis kipub kaamera üsna aktiivselt välku kasutama ka siis, kui loomulikku valgust justkui jätkuks, aga välk on üsna hästi balansseeritud ja tulemused loomulikud.

Testimiseks saadud kaameral ei olnud kogemata kaasas akulaadijat, kuid et aku paistis täis olevat, siis ei teinud sellest suurt numbrit. 512 megabaidine mälukaart sai ohtra pildistamise, filmimise, välgutamise ja ekraani kasutamise saatel täis, aga aku ei näidanud märkigi väsimisest. 5+.

[d] SIIM TELLER

[d] HINNANG

Kui Canon Digital Ixus 50 oleks auto, siis oleks ta kummaline segu Saksa soliidsest, kuid seksikast ja kiirest neljarattalisest, mille käigukang on liiga väike ja pardakompuutri menüü kasutamine nõuab vastava kursuse läbimist.

Ruumiline heli odava raha eest

GEMBIRD AP-5.1 KÕRVAKLAPID, Mikromaailm, 380 krooni

• Nii, lubatud 5.1 kõrvaklappide järg. Seekord kõrvadel Gembirdi AP-5.1. – USB ühendusega, mikrofoniga ja ei vaja arvuti helikaarti. Esiteks mugavus. Väiksed, riidega polsterdatud padjad asetuvad kõrvade peale, mitte ümber. Kõvasti mugavamad, kui esimeses numbris katsetatud Geniuse omad, kuid pärast paari tundi peas hoidmist on kõrvad pressimisest valulikumad. Musta ja hõbedase värvilahenduse ning omapärase disainiga. Ei ole kole.

Klappidest veidi madalamal kaabli otsas kõigub kahe pimedas liigselt helkiva sinise ja roheline valgusdiodiga plastjunn. Pult? Ongi, nelja nupuga: heli vaiksemaks-valjemaks, mikrofon/klapid sisse/välja. Funktsioonid on Windowsi seadetega ja vidina enda programmiga koos töötavad, nii ei teki juhust, et on segadus: „kust see hääl nüüd maha keeratud on?“

Ruumilise heli efekt on täiesti olemas ning klappidest tuleb üllatavalt vali

heli. Tõsiselt, isegi silmamunad saavad aru, kui bass taob. Samas ei muundu muusika kuulamatuks. Valjuse ja klappide ehitusega kaasneb kohe viga. See on läbikostvus. Idee, et kuulad muusikat klappidest, et toas magajaid mitte segada, põrustub, kui süss kuklasse lendab ja sellele järgneb nõudlik „vaiksemalt!“.

Heliisolatsiooniga on massendavad lood. Mikrofon on allakeeratav ja ots omakorda väänatav. Esinema sellega ei kannata minna, aga Skype'i jaoks sobib suurepäraselt. Kuid mis siin viriseda. Vaadake hinda! 380 krooniga saate 5.1 klapid, mis ei nõua arvutilt helikaardi olemasolu, mikrofoni suhtlemiseks ning antud hinna kohta väga palju heli.

Oleks mugavust rohkem, saaks kõrgema skoori anda. Soodne ost sellegipoolest, analoogsed helikaarti ühendatavad seadmed maksavad 700 krooni ringis.

[d] LEHO LAHTVEE

[digi]
HEA OST

[TEHNILISED ANDMED]

USB

Vajab: Windows 98SE/ME/2000/XP, Pentium III/AMD K6 500 või parem
64 MB mälu 98SE, 128 MB ME/2000/XP jaoks
50 MB kõvakettamahu

[d] HINNANG

Päris klaviatuur sülearvutikasutajatele

LOGITECH ULTRAX, Mikromaailm, 350 krooni

• Kaasaskantavate arvutite leviku kasvuga on palju inimesi enamuse arvutiga viibitud aja just sülemasina ees. Ja muidugi harjub niimoodi just sülearvuti klaviatuuriga ära. Et selliseid mobiilseid inimesi suure raali juurest mitte eemale peletada, tehakse neile nüüd tuttavlikke sõrmistikke. Näiteks Logitech UltraX.

Esimene asi, mis klaviatuuri juures tähele pannakse, on selle välimus. UltraX on sülearvutilikult hõbedase korpusega ja mustade klahvidega. Sünye ja stiilne samaaegselt. Juhtmevabadust ei ole, vajalik on kaabliotsa pistmine kas USB-või PS2-pesasse. Käsi nuppudele asetades on kahtepidine tunne. Ühelt poolt õhukesed ja samahäälsed klahvid nagu sülearvutil, teisalt tavaklaviatuuri vabadus. Klõbin on pigem vaiksepoolne, standartsete nupukogude seast leiab nii kuuldavamaid kui ka hääletumaid. Täiesti vaiksed on kuus lisanupukest ülaservas: lehitseja, e-kirja programm,

lemmikud ja kolm klahvi multimeedia-mängijaga opereerimiseks. Muu nuppude asetus on tavaklaveriga sama. Kahjuks pole saada eesti tähtedega versiooni. Esindatud on vene ja rootsi, viimasel on puudu ainult „ü“ ja „õ“, mille puudumisega peaks saama leppida.

Harjumisega ei tohiks probleeme olla. Mina ei kirjuta sülearvuti peal kugi tihti, kuid tavaliselt UltraX-le üleminek ei valmistanud mingeid probleeme. Mängurina on mul tarvis ka kiirelt klõbistada. Ümberõppimise aeg selles osas null minutit.

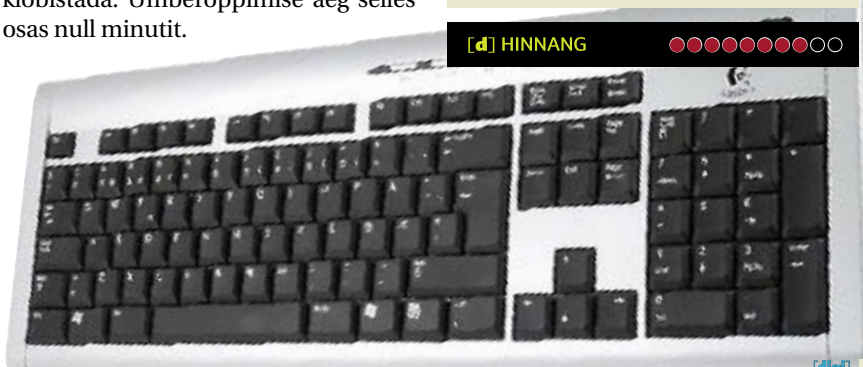
Füüsikast. Mitte, et see probleem oleks, kuid UltraX on raskem kui ta odavad lihtsad vennad. Pisike ebamugavus on laual püsivusega. Et klaviatuuri all on esimesed jalad tavalisest plastist, siis siledal laual pole piisavalt haaret ja kergel müksamisel tekivad libisemised.

[d] LEHO LAHTVEE

[TEHNILISED ANDMED]

105+6 nuppu, USB ja PS2

[d] HINNANG

TASUTA
ÕLU!

Di tellija sa

Kõigile 1. augustist 15. septembrini 2005 Di aastatellimuse vormistanutele teeme välja kastitäre ehk 20 pudelit A. Le Coq Premiumit. Kui oled tellimuse vormistanud, saadame sulle postiga tellimuse kinnituse, turvamärkidega vautšeri ja nimekirja kauplustest, kus saad vautšeri õlle vastu vahetada.

ab kastitäre A. Le Coq Premiumit

Di tellimiseks:

- helista 661 6186
- saada e-kiri aadressil levi@presshouse.ee
- mine kodulehele www.presshouse.ee/di
- postita ajakirja vahel olev kupong

Di aastatellimus maksab 349 kr.

Kampaania kestab 15. septembrini. Kingituse saavad vähemalt 18aastased tellijad, kes on ajavahemikus 1. august kuni 15. september tasunud Di aastatellimuse eest.

Pakkumine kehtib nii uutele tellijatele kui ka tellimuse pikendajatele.

Õlle valmistab:

Õlle annab kätte:

Asi on maitses.

Vigased pruudid

[digi] üritas leida head programmi MP3de kuulamiseks.

• Tänu MP3dele on muusika kolinud riulis tolmuvatelt plaatidelt arvutisse ja kui kaasaskantavad mängijad välja arvata, siis ei ole küll ette näha, et laulud arvutist kuhugi minna kavatseks. Muusikale meeldib arvutis olla ja kus on hea olla, sinna tuleb ju uusi järjest juurde.

Nii ei olegi mingi üllatus, kui avastad ühel päeval, et su kõvakettal laiutab mõnituhat muusikapala. Kui sa oled korraarmastaja inimene, siis on nad sul mingil moel katalogiseeritud, kui mitte, siis segamini nagu Kört-Pärtli särk ja mööda arvutit laiali. Ja järgmine avastus võib olla see, et programmil, millega sa oled harjunud neid muusikafaile kuulama, on olulisi miinuseid. Või polegi sa üldse mõelnud selle peale, millise programmiga muusikat kuulata?

Imselt oled, muidu ei oleks me lugejatelt nii palju soove saanud, et üks võrdlus teha. Kõik nad on väga erinevad, kõik toimivad ehk mängivad muusikat, aga vahed (ja päris suured vahed) tulevad lisavõimalustest ja kasutusmugavusest. Mida rohkem arvutis muusikat kuulata, seda rohkem hakkavad meeldima või häirima teatud piasjad. Kui kõik programmid mängivad muusikat, siis teevad piasjad ühest testivõtja ja teisest keskmiku.

Millised omadused peavad olema heal muusikamängijal? Ta peab olema mugav, selge ja lihtne kasutada. Menüüd ja aknad peavad olema lihtsad, selged ja ülevaatlikud, et sind mitte ebavaljliku või kribu-krabu infoga koormata. Ta peab olema vastavalt sinu soovidele väga nähtav, täiesti peidetud või parajasti nii nähtav, et sa näed silmanurgast, mis lugu mängib ning palju aega on kulunud. Kuid ta ei laiuta samas ekraanil ega sega näiteks töötamise või veebis surfamist. Siia alla käivad küsimused, kas mängija oskab end näiteks minimiseerida *system tray*'sse selle asemel, et niigi avatud programmidega koormatud *taskbar*'il ruumi võtta. Kas mängijal on olemas minirežiim ja kui, siis milline?

Heal muusikamängijal võiksid olla teatud lisavõimalused, nagu näiteks muusikakogu katalogiseerimine, sorteerimine, erinevate *playlist*'ide koostamine, CD-plaatide arvutisse kopeerimine ehk rippimine, muusikapalade CD-plaadile kirjutamine, heliseadistused. Ei ole hea, kui muusikamängija võtab arvuti mälu palju ruumi, sest mida rohkem on vaba mälu, seda kiiremini näiteks Windows töötab. Ja muidugi peaks hea muusikamängija olema tasuta internetist allalaetav, sest kes ikka sellise asja eest maksta tahab.

Tasuta muusikamängijate valik internetis on meeletult suur, aga kummalisel kombel ei õnnestunudki meil leida sellist mängijat, mille kallal poleks põhjust nuriseda. Piasjade üle võib nuriseda alati, ent kahjuks nuriseme meie iga testis osalenu puhul päris suurte asjade kallal. Neist kõigist kokku saaks ühe hea, aga sellist võimalust ju ei ole.

[d] HENRIK ROONEMAA

Välk selgest taevast

QUINTESSENTIAL PLAYER 4.51A

• Luuavarrest võib ka pauk tulla, öeldakse. [digi] lisab siia omalt poolt, et ootamatust kohast võib tulla testivõit. Kes võinuks arvata, et kui tules on sellised hiiglased nagu iTunes, Windows Media Player ja Winamp, maršib sisse juba aastavanune Quintessential Player ja teeb puhta töö! Jah, seda mängijat pole eelmise aasta maikuust saadik uuendatud, töö käib uue mängija, Quintessential Media Playeri kallal, millest testversioonid ka väljas, ent projekt on endiselt veidi poolik.

Aga pole lugu, vana mängija kõlbab seni kasutada küll ja enamgi veel. Peamine, millega Quintessential Player teisi lööb, on lihtsus ja kasutusmugavus. Vaikimisi välimus pole just suurem asi, ent mängija kodulehel on kilomeetrite viisi uusi nahku, mille seas ka tõelisi kompuksid. Meediakataloogi ei ole, *playlist*'i saab aga lihtsa vaevaga failide või kataloogide kaupa mängitavaid palasid lisada. Parem klikk mängijal avab menüü, kus *playlist*'is olevad palad artistide järgi ära sorteeritud.

Quintessential Playeri lihtsus toob naeratuse näole. Allalaetav fail on 2,3 MB suur, mälus võtab ta ruumi ainult 5 MB, mida on poole vähem kui lähimal konkurendil Winampil.

Kõige enam punkte teenib Quintessential Player paindlikkusega ja oskusega vajalikul hetkel vajalikul määral ära kaduda. Kui tarvis, saab ta ühe hiireklikkiga *system tray*'sse pagendada, kui vaja, terve aknana lahti hoida, ent *taskbar*'i ta ei reosta. Parim on aga Quintessential mängija minirežiim, mille nimeks *remote*. Sel puhul

haagitakse peaakna küljest lahti pisike lisaaken, kus lugude juhtimise nupud, loo ja artisti nimi ning aeg. Umbes samasugune nagu Winampi puhul, kuid oluliselt parema loetavusega. Ja mis veel suurepärase – kui olla harjunud kasutama Windows XPs Start-D kombinatsiooni, mis kõik aknad väikeseks teeb ja *desktop*'i ehk töölauda näitab, siis Quintessentiali minirežiim on ainus, mis kuhugi ei kao, vaid siiski lahti jääb. Winampi, iTunesi ja teiste puhul on see igaveseks tüütuseks, kui iga Start-D peale mängija minimeerub.

Ilma miinusteta muidugi Quintessential [digi] testist ka ei pääse. CD rippimiseks

MP3deks tuleb programmi kodulehelt vastav lisavidin ehk *plug-in* laadida. See pole keeruline ja midagi ei maksa, kuid lisavaev ikkagi. Teiseks, juba mainitud failihalduri puudus, mis omakorda tähendab ka „tarkade” *playlist*'ide puudust (arendatavas versioonis on need mõlemad juba olemas). Kol-

mandaks, plaatidele muusika kirjutamiseks tuleb samuti programmi kodulehelt vastav *plug-in* hankida ning see töötab ainult siis, kui arvutisse on juba installeeritud CD kirjutamise tarkvara Nero. Nero on õnneks väga levinud kirjutamisprogramm, nii et sellest suuremat probleemi ei ole.

[d] HINNANG

Ootamatu testivõitja, miinuseid on, ent kasutusmugavus ning fantastiline minirežiim kaaluvad kataloogihalduri puudumise kindlalt üles.

Vali-mind-programm

ITUNES 4.9.0.17

• iTunes on meie testis Winampi kõrval teine laemalt tuntud muusikamängija ning tõenäoliselt maailmas üks levinumaid. Vähemalt selles maailmas, kes iTunesi kuulsat muusikapoodi saab kasutada. Eestis ei saa, nii et see suur iTunesi pluss langeb kohe ära.

Ent plussidest iTunesi puhul puudu ei tule. Kasutajamugavuse üheks parimaks spetsialiseeritud peetakse Apple juba teab, milline peab üks programm olema – võimalikult lihtne. Võimalikult vähenuppe, vidinaid, segavaid elemente. Nii leiabki iTunesi avades põhimõtteliselt kolm nuppu: eelmine lugu, järgmine lugu ning mängi/paus. Programmi käivitamisel näitab iTunes tervet muusikakogu, kust saab imekiirelt ja imelihtsalt suvaliste andmete järgi lugusid otsida. Lugusid saab oma soovi järgi jagada *playlist*'idesse ja hinnata. iTunesi tugevuseks on „tar-

gad” *playlist*'id, kuhu ta ise sinu ette antud paarikümne tingimuse hulgest (artist, aasta, mängimissagedus, sinu hinnang jne) lugusid valib. Või siis *party shuffle*, mis kõigi lugude hulgest suvaliselt valib. CD-plaatide rippimine ja kirjutamine käib samuti imelihtsalt.

Oluliste miinusteta siiski ei pääse. Kord mängitud lugu jääb teiste palade kõrvale kataloogi ja kui fail ise kustutada, ei saa iTunes sellest aru. Selle tulemusel risustavad kataloogi olematute lugude hordid. Lahendus on see, et kustutada lugusid ainult iTunesi kaudu, aga tihti peale on suurt hulka uusi lugusid läbi Windows Exploreri mugavam hallata, korraks kuulata ja siis kustutada. Ja teine oluline miinus – minirežiim on küll kena, aga *taskbar*'ilt ta ära ei kao, *system tray*'sse kaob ainult siis, kui mängija üleni minimiseerida. Kolmandaks – kuna iTunes

hoiab kõikide lugude nimekirja kogu aeg mälus, siis on ta testi konkurentsitult vingeim mäluarv. Ja neljandaks, miks ma ei saa

iTunesile öelda, et „mängi seda lugu järgmisena”, vaid pean selleks eraldi *playlist*'i tegema, kuhu soovitud järgmine lugu siis tõsta?

[d] HINNANG

Lihtne, mugav, kasutajasõbralik, ilus, ent kummaliste pisikeste ebameeldivustega, nagu kergelt risustuv lugude nimekiri või suutmatuse *system tray*'sse kaduda.

Nagu Alice Cooper, kunagi oli kuulus

WINAMP 5.094

• Winamp on nii vana ja kuulus, et paljude jaoks ongi ta muusikamängija võrdkuju. Viies versioon ei ole halb, aga mingil põhjusel on leitud, et Winampi eest tuleb raha ka saada ja tasuta versioonis saab CD-plaate kirjutada ja rippida ainult 2x kiirusega ning rippimisel kasutada WAV või AAC formaate, Muus mõttes on ta eeskujulik. Kena, ülevaatlik, kuigi ekraan on kohati liiga kribu. Minirežiim on hea, kuid võrreldes näiteks Quintessential Playeri või iTunesi omaga liiga kribu.

Winampi kataloog on hea, sealt saab nii *playlist*'e koostada kui lugusid näiteks CD-plaadile kirjutada. Ka oskab ta ilusti *system tray*'sse ära kaduda. Veebis saadaolevate nahkade ja lisaprogrammide ehk *plug-in*'ite hulk on muljetavaldav ning nende abil saab igaüks Winampi timmida just selliseks, nagu tal meeldib. Miinuste poolele langeb aga see, et programm on üsna uimane, isegi kiirel arvutil *playlist*'i nuppu vajutades tuleb tükk aega oodata, kuni akna keha lahti hüppab.

[d] HINNANG

Kuulus, vana ja auväärne, läbimõeldud, kena ja paindlik. Kuid rahaahned omanikud piiravad tasuta versiooni puhul CD-plaatide rippimist ja kirjutamist, samuti on programm kohati liiga uimane ja aeglane.

Õu, peremees, tõmba koomale

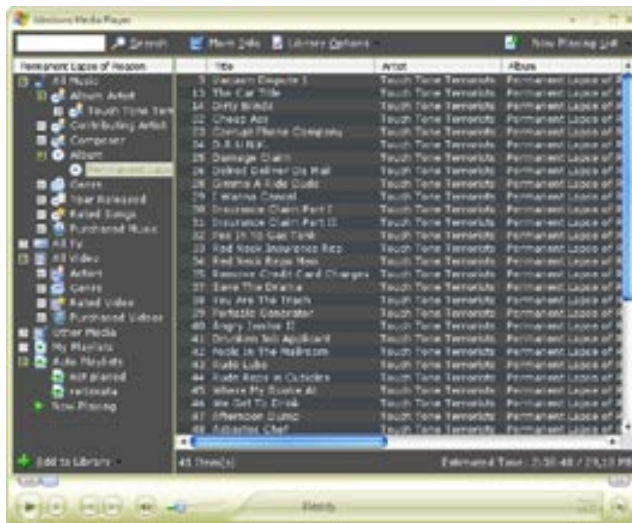
WINDOWS MEDIA PLAYER 10

• Windows Media Player (WMP) saab esimesed punktid kirja puhtalt selle eest, et ta on Windows XPga kaasas. Paljudele kasutajatele ei meeldi veebis ringi otsida ja mingeid programme alla laadida ning installeerida ... ning ega WMP kõige hullem valik ka ei ole. Ta on kiire, lihtne kasutada ning piisavate lisavõimalustega, olgu selleks muusika rippimine, artistide kohta internetist lisainfo otsimine või „tarkade“ *playlist*’ide koostamine. *Playlist*’idega saab ta pea sama hästi hakkama kui iTunes, võimalusi oma tujule vastava muusikavaliku automaatselt kokkupanekuks on lugematu hulk. Lugusid saab viietärnisüsteemis hinnata ning vastavalt hinnetele näiteks *playlist*’e kokku panna, kas soovid parajasti kuulata paremaid või kehve-

maid lugusid oma kogust.

Kellele WMP mittemidagi-ütlev välimus ei meeldi, saab internetist uusi kestu juurde tõmmata, eriti äkilised on need minirežiimi puhul.

Aga ega siis ilma jamadeta ei saa. *System tray*’sse kadumisest pole WMP puhul juttugi, alati laiutab ta niigi ülekuhjatud *taskbar*’il. Ja kuigi talle on öeldud, millises kaustas muusikafailid asuvad ja ta lubab seda lisatud või kustutatud failide suhtes monitorida, ei tee ta seda piisava sagedusega, sest WMP kataloogis leidub endiselt juba kustutatud laule või ei leia sealt hiljuti lisatud laule. Ja kuidagi ei saa lahti tundest, et iTunes võimaldab teha samu asju, kuid miskipärast oluliselt selgema ja lihtsama kasutajaliidese ning oluliselt vähemate nuppudega.

[d] HINNANG

Microsofti meediamängija esineb üllatavalt tugevalt, aga *taskbar*’i järjekindla riistustamise eest miinused.

Ideed on seitse kopikat pangetäis

JETAUDIO BASIC 6.2.1.6701

• Siit oleks võinud midagi tulla, ideed on head, jetAudio näeb kena välja ja on üsna lihtsa ja ülevaatliku kasutajaliidese. Ent esimene jama tabab sealt, kust ka Winamp pihta sai – tasuta versioonis ei saa CD-plaate MP3ks rippida. Kui ei saa, siis kahju öelda, aga milleks teda üldse kasutada, kui selline takistus teele ette on veeretatud.

Huvitavat on aga jetAudios küll. Programmiga tuleb kaasa jetCasti nimeline programm, mis võimaldab parajasti enda kuulatavat muusikat interneti striimida ehk teised jetAudio kasutajad saavad seda ka kuulata. Sa-

muti saad sina soovi korral kuulata teiste inimeste muusikavalikut. Aga siin on tegu peamiselt hea ideega, sest sedamoodi muusika kuulamine on üsna katkendlik.

Ka minirežiim on jetAudio puhul huvitav, ta teeb end kogu ekraani laiuseks ribaks ning asetab end *taskbar*’i peale. Idee pole paha, ent pilt on kribu, nuppe-infot liiga palju ning silmal on raske haarata. Ja programmiakna suurust ei saa muuta, vaid selleks tuleb uus nahk valida. Failihaldur on mitmekülgne, kuid hirmus segane ning *playlist*’e nimetatakse hoopis albumiteks. Mõtetult palju segadust.

[d] HINNANG

Liiga palju poolikult teostatud lisavõimalusi, oleks pidanud aega kulutama põhiliste funktsioonide lihtsale ja selgele esitamisele.

Tõnisson, see tõsine tööloom

SNACKAMP 3.1.2

• SnackAmp erineb teistest selles testis osalenud mängijatest. Esiteks on ta avatud lähtekoodiga mängija ning teiseks läheneb ta kogu muusikavärgindusele veidi teisest küljest kui konkurendid. SnackAmpi loomise mõte oli teha mängija, mis võimaldaks efektiivselt hakkama saada tuhandeid või kümneid tuhandeid laule sisaldavate kogudega, neid kuidagi sorteerida ja kontrolli all hoida, koostada *playlist'e* ja nii edasi. SnackAmp on tõsiste muusikafännide tööriist ja temas puudub igasugune glamuur ning sära.

Faailihaldur on tõesti võimas ja mitmekülgne, võimaldades anda hindeid nii lugudele kui kataloogidele, vaadata ja sortida lugusid kõige võimaliku järgi ja nii edasi. Konfigureerimise võimalused on pea lõputud, väga vahva on näiteks see, et *playlist'*is mängivate lugude nivoosid oskab SnackAmp automaatselt ühtlustada.

Vahvaid võimalusi leiab programmi uurides veelgi.

Aga samas on seesama uurimise vajadus ka SnackAmpi üks suurimaid

miinuseid. Kasutajaliideses pole mitte midagi lihtsat ega intuitiivset, kogu värk on mitte just segane, aga kindlasti keeruline. SnackAmpi

tuleb kasutama õppida ja on tõenäoline, et kui sa pole just maniakaalne muusikakollektsionäär, ei ole sul sellist tööriista lihtsalt vaja.

[d] HINNANG

Veidi ebaausas konkurentsivõiduliselt ebaaus tulemus – lihtsastikatatavate mängijate kõrval on tegu ilmetu, kuid võimsa tööriistaga, mis kahjuks väga keerulise kasutajaliidesega.

	QUINTESSENTIAL	ITUNES	WINAMP	WINDOWS MEDIA PLAYER	JETAUDIO	SNACKAMP
ALLA LAETAVA FAILI SUURUS	2,3 MB	21,5 MB	4,6 MB	12,5 MB	14,4 MB	3,1 MB
MÄLUTARVE	5 MB	42 MB	10 MB	13 MB	26 MB	20 MB
FAILIHALDUS	ei	jah	jah	jah	jah	jah
CD KIRJUTAMINE	<i>plug-in</i> , vajab Nerot	jah	ainult 2x kiirusega	jah	jah	ei
CD RIPPIMINE	jah, MP3 jaoks vajalik <i>plug-in</i>	jah	ainult WAV või AAC, 2x kiirusega	jah	jah, mitte MP3	ei
VAHETATAVAD NAHAD	jah	ei	jah	jah	jah	ei
VÄHENDUS SYSTEM TRAY'SSE	jah	jah	jah	ei	jah	ei
LINK	www.quinnware.com	www.apple.com/itunes	www.winamp.com	www.microsoft.com/windows/windowsmedia	www.jetaudio.com	snackamp.sourceforge.net
HINNE	8	7	5,5	7	5	4

Mis uudist?

● „Noh, mis uudist ka?” on tavaline küsimus, kui mõnd tuttavat kohtad. „Ei midagi erilist,” on tavaline vastus. Huvitaval kombel toimub selline samasugune suhtlemine pidevalt ka internetis. Mis uudist, mõtled sa ja surfad läbi paari-kolme Eesti ajalehe *online*-väljaanded, kiikad korra BBCsse, tuulad läbi oma tuttavate bloogid või vaatad huvitavate uudiste lootuses ringi erialastel või hobikorras huvi pakkuvatel saitidel, olgu selleks väikeste vaalaliste kaitse, mudelautod, koerakasvatus

või allveekabe.

Aga tihti juhtub ju nii, et pole uudist. Lihtsalt pole midagi juhtunud. Või pole sõber veel bloogi jõudnud midagi uut kirja panna. Sel juhul on mööda kõiki neid veebisaitte lappamine ajaraisk, üks selline ring võib vabalt aega võtta pool tundi ja tekitada kiiresti veebisaitide vaheldumisest ja hüppavatest-vilkuvatest reklaamidest lihtsalt peavalu. Pealegi ei koosne näiteks ajalehe veebisait ju ainult uudistest, vaid seal on kohutaval määral kõikvõimalikku ballastinfot

– rubriigid, mis sulle huvi ei paku, arhiivilingid, lingid väljapoole, reklaamid, pildid, värvilised kastid. Hulluks ajab.

Õnneks ajas see esimesena hulluks mõned nutikad inimesed, kes mõtlesid välja tehnoloogia nimega RSS, millest on viimase aasta-paari jooksul saanud väga kuum sõna kogu maailmas. Ja tööpoolest, ajavõit missugune, ainult asi tuleb endale selgeks teha. Siin tuleb [digi] sulle appi – teeme RSSi puust ja punaseks, nüüd ja kohe. Asi on tegelikult imelihtne.

 HENRIK ROONEMAA

Mis on RSS?

RSS võib tähendada näiteks „*Rich Site Summary*” või hoopis „*Really Simple Syndication*”. Sellel pole tegelikult mingit vahet, oluline on see, mida RSS teeb. Kõige lihtsamalt öeldes loeb RSS sinu eest sinu määratud uudistesaitte ning teatab sulle, kui sinna mõni uus uudis on lisatud. Olenevalt saidist võid sa ka ära määrata, milliste rubriikide uudised sind huvitavad ja ülejäänutest ta sulle ei teata.

RSS käib regulaarselt uurimas ka sinu määratud blooge, ega keegi midagi uut juurde pole lisanud. Kui on, annab ta sulle sellest teada. Nii ei pea sina oma aega kulutama mööda blooge käimisele, vaid saad rahulikult muude asjadega tegeleda.

Mida selleks vaja on?

RSSi kasutamiseks on vaja spetsiaalset programmi, mis sinu eest selle veebis kolamise töö ära teeks ehk RSSi lugejat. Neid on palju erinevaid, tasuta ja tasuta, lihtsamaid ja keerukamaid. RSSi lugeja võib kokku panna ka e-posti programmiga, näiteks on olemas tasuta lisand Microsoft Outlooki (NB! Mitte Outlook Expressi) jaoks, mille nimi on NewsGator (www.newsgator.com), mille abil laekuvad uudised edaspidi Outlooki, nagu tavalised e-kirjad. Et uudised su sissetulevate kirjade kausta ära ei ummistaks, tehakse igale uudiste kanalile oma kaust ja siis on hästi näha, kuhu midagi uut on lisandunud.

[digi] seekordse kaaneplaadiga panime kaasa tasuta uudistelugeja Feedreader, mis pealegi veel eestlaste aktiivsel eestvedamisel tehtud. Järgmiselt leheküljelt leiad detailse piltidega õpetuse, kuidas Feedreaderi abil RSSiga sõbralikud suhted sisse seada.

Huvi on, lugeja on, mis nüüd?

RSSi selgroo moodustavad RSS *feed*’id ehk sõõted. Oma RSS-lugejasse uudistekanalil lisamiseks tuleb teada sellise sõõte aadressi. Üldiselt leiab need aadressid veebisaitidelt, päris tihti on selleks pisikesed oranžid nupukesed, millele on valgete tähtedega kirjutatud „XML”, „RSS” või „Atom”. Hoolimata keerulistest erinevustest ja vaidlustest standardite üle tähendavad need kõik ühte ja sedasama – selle nupu all peitub aadress, mis tuleb oma RSS-lugejale kätte anda ja edaspidi hoiabki RSS-lugeja sinu eest uudistesaidil silma peal.

Appi, nii keeruline!

Rahu, tegelikult ei ole. Kui tundub keeruline, pööra lehte ja jälgi sõbralike piltidega samm-sammult õpetust.

Eesti RSS-linke leiad veebisaidilt <http://kika.trip.ee/rss/list>. Maailma linke aadressilt <http://www.rss-network.com>. Blogspoti bloogide RSS-aadressid on kõik kujul <http://bloginimi.blogspot.com/atom.xml>.

RSS

XML

RSS FEED

ATOM FEED

Üldiselt leiab need aadressid veebisaitidelt, päris tihti on selleks pisikesed oranžid nupukesed, millele on valgete tähtedega kirjutatud „XML”, „RSS” või „Atom”.

FOTO: CORBIS

RSS viie minutiga: kuidas kasutada Feed Readerit

- 1 Esiteks on vaja RSS-söödete aadresse. Eesti RSS-sööteid leiab näiteks veebisaidilt <http://kika.trip.ee/rss/list>.
- 2 Soovitud uudisteallika juures oleva oranži nupu peal tee parema hiirenupuga klõps ja vali „Copy shortcut“ (Firefox'i puhul „Copy Link Location“). Meie valisime näiteks Eesti Päevalehe.
- 3 Feedreaderis vali Fail-menüüst käsk „Add feed“.
- 4 Avanevasse aknasse tuleb sisestada RSS sööte aadress, mille me teises sammus brauserist mällu kopeerisime, ehk vajuta Control-V.
- 5 Feedreader pakub ise välja söötele sobiva nime, kui see ei meeldi, kirjuta sinna ise midagi muud.
- 6 Vasakule söödete hulka tekibki vastavanimeline uus uudistekanal, paremale ülles uudiste nimekirja ning alla valitud uudise eelvaade, nagu e-posti programmi. Olenevalt uudistekanalist võib eelvaates olla vaid uudise esimene lõik või lausa kogu uudis koos piltidega. Eesti Päevalehe puhul saab terve uudise lugemiseks vajutada lingile „Read on“ ehk loe edasi.
- 7 Lingile vajutades avaneb uudise täisversioon uudistekanalil veebiküljel.
- 8 Feedreaderi menüüst „Tools“ käsku „Properties“ valides saab muuhulgas määrata, kui tihti Feedreader uudistekanalit kontrollimas käib ning mitu uudist suurest valikust ta alles hoiab.
- 9 Uudiste kontrollimise sagedust saab määrata ka iga sööte kohta eraldi, tehes sööte nimel klõpsu parema hiireklahviga ning valides „Feed properties“.
- 10 Kui mõnesse sinu valitud kanalisse tekib uusi siseseandeid ja Feedreader on parajasti minimeeritud (programmi sulgemise ristikesele vajutades kaob Feedreader system tray'sse ja jääb avatuks, mitte ei sulgu), kerkib uute uudiste tekkides töölaule hetkeks selline väike kastike.

Hea pildi jaht digiseebiga

Digipildistamine on nagu jaht – aina paremat kaadrit püüdes kasvab isu ka järjest parema fotoaparaadi järgi. Kui jaht aga veel üsna alguses, tuleb ära kasutada kogu arsenal ja õppida oma kaamerast viimast välja võtma.

● Kui digifotokas on majja toodud ja temaga veidi mängitud, tekib huvi selle vastu, mida ta siis õieti suudab. Kas toob pildi ikka „koju kätte“ või peab fotograaf ka ise end veidi liigutama.

Et head kaadrit saada, peab pildimeister endale selgeks tegema, mida tal tarvis on. Kas ta tahab vaikselt askeldada ja teha lihtsalt ilupilte, kus kõik

värvid kenasti paigas või koguni „suurt kunsti“, mis valmib enamasti lõplikult alles pärast põhjalikku pildi töötlemist koduarvutis. Või on sihiks kõige raskem osa – uudispilt, sündmusfoto, liikumine. Et valikuid teha, kulub aega ja palju harjutamist. Esialgu ei tasu ka oma rahakotti koormata, sest õige kaamera leidmiseks on vaja esmalt läbi

kulutada üks algajale mõeldud lihtne digikaamera. Millest siis katsetamist alustada? Esialgu võiks kätt proovida seisvate objektide ülevõtmisega ja püüda aru saada, keda ja mida klaasilmaga sõber üldse üles leiab.

[d](#) KÜLLIKE ROOVÄLI

Vana laev lainurga ja telega. Kui lainurk laotab pildile laeva kogu tema hiilguses, siis teleobjektiiviga suumides saab eraldi välja tuua pärlid – erilised kaunistused ja huvitavad detailid.

Suum teeb pääsust kotka

● Üks vidin, mis algajale fotokaomanikule kohe silma jääb, on suum. Ehk siis nupp või kang mis paneb objektiivi aparraadi kerest surinal sisse-välja roomama. Vastavalt fotoka võimalustele ja hinnale roomab objektiiv välja vähem või rohkem. Kui filmifotograafias loetakse objektiivi fookuskaugust millimeetrites, siis digiparaatidel on suumi ulatus enamasti märgitud vaid kordades. Tavaliselt on digifotokatel kolmekordne suum. Filmifotograafia keeles tähendab see enamasti fookuskaugust 35–105 mm.

35 mm fookuskaugust on digifotoka puhul ala lainurkobjektiivi ja normaalobjektiivi vahel, millega sobib pildistada seltskonda laua ümber, sõpru ja teisi lähedalasuvaid objekte. 70 millimeetri pealt on hea portreed võtta, veelgi pikemale venitatud „toru“ on juba kaugemate või huvitavate fragmentide ülesvõtmiseks ehk siis fotograafide keeles teleobjektiiv.

35–105 mm „toruga“ saab teha enamuse algajale tarvilistest piltidest, kuid peagi võib tekkida soov senisest kaugemalt kaadreid noppida. Seega võiks suum olla ka algaja aparraadil isegi suurem, näiteks viie-kuuekordne, ulatades 200 millimeetri kanti.

Mida see suum siis ikkagi

teeb ja miks ta nii hea on? On ju värskest meeles soovitus, et pildistatavale objektile tuleb võimalikult lähedale minna. Alati pole siiski võimalik nina-pidi sündmuste keskele pugeda. Kui loomaaias ei saa elevandi juurde ronida, pole see nii kurb, sest tegu on paraja loomakolakaaga. Räästaservas pesitsevast pääsukesest jääb aga lainurkobjektiiviga klõpsides pildifaili nurka vaid pisuke prügitätpp. Suum toob pääsukese lähemale ja muudab ta korraliku suurenduse puhul kotkaks.

Suumimine vajab aga harjutamist, sest mängu juhib eelkõige fotograafi kindel käsi, mis ei tohi väriseda. Katsetada võib ka kolmjala – statiivi kasutamist, sest mida pikemale on objektiiv välja suumitud, seda suurem oht, et pilt käest ära väriseb. Statiivi asemel sobib vahel ka autokatus, kivimüür või muu vankumatu tugi. Et kindlasti head ja teravat kaadrit saada, tasub suumiga pildistades klõpsida kindlasti mitu korda rohkem kaadreid, kui muidu vaja oleks.

Tõenäosus teravat pilti saada on kordades väiksem kui lainurga kasutamise puhul. Kui suumil on abiks pildistabilisaator, siis on terava pildi saamise tõenäosus suurem.

Mida suumiga püüda?

● Kui püsiva fookuskaugusega kaamera puhul tuleb ise suumi eest olla ja vastavalt vajadusele edasi-tagasi jalutada, siis suumobjektiiv kutsub pildistajat edasi-tagasi suristama ja erinevaid võimalusi proovima. Kui merel sõidab laev, siis kui palju jätta ta ümber vett? Kas üldse jätta ümbrust peale või suumida paljast laevakeret? Teha pilt mastiotsast või korstnast?

Kuigi mulle meeldib hirsjal kombel teleobjektiiviga kõiksugu fragmente jäädvustada, soovitatakse alati alustada üldplaanist ehk lainurgaga pildistamisest.

Alustuseks võtta pildile suur meri koos laevaga, siis laev terena ja alles siis hakata otsima iseloomulikke elemente, millest eraldi pilte näpistada. Muidu võib laev lihtsalt minema sõita ja pärast tuleb vaid mõistatada, millise aluse korsten või ankur pildile jäi.

Fragmentide ülesvõtmisel on teleobjektiiv asendamatu – igast väikesest objektist – puuoksast, rohukõrrest või palgiotsast võib saada omaette fotojutustuse peategelane.

Mis on vahet lainurga ja telesuumiga tehtud pildil? Samast kohast võetud lainurgafotol on suur jahtsadam (ülemine pilt), suumiga võetud kaader näitab aga jahtide-kaatrite rägastikku lähemalt (alumine pilt).

Piilauk läbi suumi

• Mida pikem on fookuskaugus ehk suumi ulatus, seda rohkem pigistab objektiiv pildile jääva kokku. Sünnivad pildid, mis oleks justkui läbi piilauku tehtud. Ja nad on hulga põnevamad kui tavalised. Suum laseb

sättida üksteise taha asju ja inimesi, mis võivad kokkuvõttes moodustada nii hea kompositsiooni, et pildistaja suu läheb naerule.

Kuna suumimisel on teleobjektiivi ulatusalas teravussüga-

vuse ala väike, tuleb alati hoolega valida, millist objekti tahetakse pildile jätta teravana. Kui pildil on kindel „peategelane“, siis tuleb tema peale teravustada. Taustal ja eespool olevad pehmetel udused objektid toovad sel

puhul „peategelase“ eriti hästi esile. Nii saab ühest teravaks suumitud kollasest lilleõiest päike teiste omasarnaste seas, mis jäävad ette ja taha kumavaid kollaste laigukestena.

Purjekad Hollandis kanali ääres. Suumiga ringi sõites saab valida just endale meelepärase kaadri ka pika maa tagant.

Pall rahvastepalli mängiva tüdruku käes on veidi nihkes ja jätab mulje, et lendab kohe vastase poole teele.

Terav või udune?

• Kui kiiresti liikujaid üles võtta, on taas vaja valida võimalikult väike säriaeg, sest muidu võib liikuv objekt mööda pilti laiali määrduda nagu moosiplekk. Vahel on tulemus huvitav ka siis, kui inimene, lind või loom kaadrist läbi lipsates veidi laialimäärduks jääb. Kuid sel juhul tohib ta määrduda ainult natuke. Eriti head on muidu teravalt pildile jäänud jooksja kergelt udused jalad.

Hea liikumise efekti annab ka objektiivi liikujaga kaasavedamine – siis õnnestub ehk jätta kiirustaja teravaks, kuid laiali määrdub hoopis taust.

Kiirus – meremees viskeliini kaile viskamas. Kiiruse efekti annavad kerge laialimääritus, ponnistus mehe näol ja minema sööstev viskeliini muna.

Jooksja kadus pildilt

● Liikumise kaasakiskuvalt jäädvustamine on üks raskemaid ülesandeid ka elukutselistele piltnikule. Ikka juhtub nii, et jooksja paistab pildil seisjana, kes on tõstnud laisalt ühe jala, et teist sügada. Aianurgas energiliselt reha vibutav ema võib pildile jääda aga hoopis nii nagu tuuks ta tööriista varre najal.

Et saada pilti, kus liikumine ka tõepoolest liikumisena paistab, tuleb alustada kõigepealt fotoka ostmisel selle pildistamiskiiruse uurimisest. Tihti ei ütle sekundid või nende murdosad algajale midagi ning aparati võiks ostes lihtsalt proovida. Kui aparati poes katsetades jõuab müüja nupuvajutuse ja pildistamisklõpsu vahel leti alla kummarduda, pole selle „relvaga“ mõtet sihtida jooksjat ega lendavat lindu. Isegi kodukass jõuab jalgade ümber kolm tiiru ära teha kuni selline kaamera pildiga valmis saab.

Või juhtub nii nagu ühe ajakirjanikuga, kes digiseepide ajastu alguses Praha linnaväljakul nokkivaid sadu tuvisid kaadrisse püüdis, nupule vajutas ja lõpuks ühtki lindu pildilt ei leidnud. Sest juhuslik pauk oli kaamera aeglase mõtlemistegavuse ajal kogu parve laiali peletanud.

Oluline on ka see, kas kaamera pildistab kaadreid ühe nupulevajutusega seeriana, mitu pilti aparat järjest teha jaksab ja kui pikk on võtete vahe. Ka sel puhul ei ütle sekundid algajale midagi, kuid katsetamisest peaks abi olema. Just sellist seeriapildistamist kasutavad ka profid, kui nad näiteks sportlast jälitavad. Objektiivi liikuva objektiga kaasa vedades valmib pikk pildirida, millelt saab hiljem välja valida just need kaadrid, kus liikumine kõige ehedam tundub. Mida rohkem kaamera kaadreid plöksida suudab, seda suurem on tõenäosus saada head pilti.

Suomi suurim vaenlane – pimedus

● Suomi suurim vaenlane on pimedus ehk pigem vähene valgus. Päikesepaistelise ilmaga supelrannas suumides pole tavaliselt muret, et valgust väheks jääks. Küll tuleb see mure aga kohe, kui räästa alla pääsupesa piirama minna.

Kuna väikese digikaamera objektiv ei lase nii palju valgust läbi kui suure profi paraadi oma, hakkab digikaamera pildistajale dikteerima nii pikki säriaegu, et käbedate linnukeste pildistamine muutub mõttetuks. Siin ei aita enam ka statiiv, sest sellist kaadrit arvutisse tõmmates leiata hiljem linnu asemel ekraanilt vaid halli triibu. Mida siis teha? Üks võimalus on suurendada paraadi tundlikkust, seades vastavast nupust tundlikkuse kõige suurema arvu peale.

Nendel kaameratel, mis lasevad end käsitsi juhtida, tuleks valida suurem ava ja vastavalt sellele kiirem säriaeg. Ava suurendamine ehk väiksem avaarv vähendab küll teravussügavust ja nii võib linnu nokk küll terav olla, kuid saba juba kergelt udune.

Teine võimalus on fookuskaugust veidi vähendada ja mitte püüda linnukesest päris portreed teha. Kui lind paigal istub, annab abi ka statiiv. Päris loodusfotograafiks väikese digikaameraga ei saagi, sest see ala nõuab parimaid kaameraid ja objekteive.

Internet juba on Sinu taskus!

EMT Internet on kõljal. Suviselt mõnusa surfikoha valid Sina ise! Interneti pääsed ka ainult mobiltelefoniga, kuid kui oled suurem surfaja, sobib selleks kõige paremini **SOlearvuti** koos **andmesidekaardiga**.

Naudi suve, kiirust ja vabadust, sest ainult EMT Internet on nõud **4 x kiirem!**

Superpaldumine EMT Internetikomplektile:

SOlearvuti koos **EDGE andmesidekaardiga** vaid: **17490.-**

Komplekti järelevalve sissearvise **875.-**
kuumakse (36 kuud) **585.-**

SOlearvuti Fujitsu Siemens AMULED L1308
Colorway M370 1500 Durban

- Ekraan 15,4" WGA
- RAM 512 MB
- Sissevõtte 60 GB
- DVD+RW/DL
- WLAN b/g
- XP Home
- 2 a garantiil

Arvuti hind EMT kassalla **13990.-**
Järelevalve sissearvise **700.-**
kuumakse (36 kuud) **460.-**

EDGE andmesidekaart Sony Ericsson
GC15 eraldi hinnaga **3990.-**

Suur näppamine jätkub

MÜÜGIL: K-Arvutisalong **HIND:** 649,-

• Te ilmselt juba teate, et Playstation 2 omanikud said „Grand Theft Auto: San Andreast” aasta parimaks mänguks kuulutada juba eelmisel aastal. Meie, nukrad arvutikasutajad, saime seda mängu esmakordselt monitoridel näha alles juuni alguses. Ning nüüd tahavad kindlasti need, kes oma kätega pole GTA: SA DVDd veel katsuda saanud, teada saada, kas kultussarja värskem osa on veel parem kui eelmised? Vastus on jaatav, aga enne kui laskume detailidesse, räägime veidi ajaloost.

Käesolev mäng on 1998. aastal alustanud GTA sarja viies osa või täpsustades kolmanda osa teine järg. Kindlasti paljud mäletavad veel vanu häid ülaltpaates ringikihutamisi ning politsei eest põgenemisi esimeses ja teises osas. Kõik muutus aga aastal 2002, kui tuli välja GTA 3 – võimalusterohke ja imeilusa graafikaga mäng, mis rikastas mängumaailma filmilike vahetlippidega, mis toimusid samades

kohtades, kus mängu tegevuski. Aasta hiljem ilmunud „GTA: Vice City” pakus lisaks igati edasi arenenud graafikale ning mänguelementidele ka suurepärase olustikku – seekord korraldati tapmist ja tagaajamist 80ndates ning ajastu elu- ning mõtteviisi andis see „sotsiopaadisimulaator” edasi väga veenvalt.

„Grand Theft Auto: San Andrease” tegevus leiab aset aastast 1992. Carl Johnson naaseb kodukanti pärast viieaastast vangi-äraolekut, et matta oma ema. Matustel rün-

davad tema peret kodugängiga konkureerivad jõugud ning CJ tiritakse halastamatute gängisõdade keerisesse, et taastada vana sõpruskonna mõjuvõim tänavatel. Asjad tunduvad edenevat sinnamaani, kui selgub et osadel *homie*’del on asjast oma nägemus ning CJ vend satub vangi. Carli ootavad ees segased ajad, kuid kui ta on omale suutnud koguda juba korralikult varandust ja mõjukaid sõpru, viib saatus ta kodukanti tagasi asju klaarima.

„San Andrease” maailm on tõepoolest hiiglaslik ning samas väga elus. Seetõttu on imestamisväärne, et mängu ainus laadimine toimub mängu sisse minnes ning seegi kestab vaid loetud sekundid. Tegevustik hargneb kolmes suures isikupärasel linnas ja nende vahel paiknevates maakohtades ning kolkalinnakeses. Lisaks oma suurusel on need kohad täis tegevust ja vaheldusrikkust. GTA firmamärgiks on alati olnud võimalusterohkus ja

[USA POPULAARSEIMAD MÄNGUD]

PC:

1. Battlefield 2
2. Guild Wars
3. World of Warcraft
4. Grand Theft Auto: San Andreas
5. The Sims 2 University

Xbox:

1. Grand Theft Auto: San Andreas
2. Conker: Live And Reloaded
3. Star Wars Episode III: RotS
4. Destroy All Humans!
5. Medal of Honor: European Assault

Playstation 2:

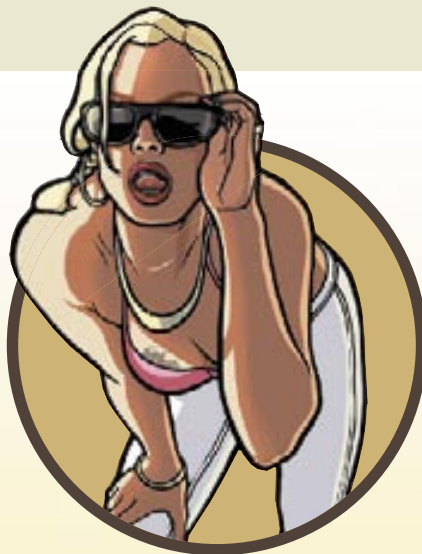
3. Star Wars Episode III: RotS
2. Medal of Honor: European Assault
3. Lego Star Wars
4. Madagascar
5. Midnight Club 3: DUB Edition

Seekord toetume NPD Funworld andmetelete.

interaktiivsus, aga „San Andreas” lööb oma eelkäijaid pika puuga. Kui varasemates osades on oskuslikult kokku segatud kihutamine ja *action*, siis sellesse osasse on lisatud rollikaelemente, sekka strateegiamõtutusi ja hiilimist ning isegi autode tuunimist. Mis varem oli vaid vaatamiseks, on nüüd tegutsemiseks – CJ (targemad said juba aru, et see on mängija juhitud tegelane) oskab ujuda nii vee peal kui all ning taevased sõidukid on kiiremad, võimsamad ning lendavad palju kõrgemale. Kui madina vahepeal lõõgastuda tahad, võid näiteks baaris piljardit taguda või tüdrukuid kohtama viia. Siis veel auto- ja lennukoolid, kasiinod, murdvargused ja sutenööritöö – tegevust tundub olevat tõesti lõputult.

Graafilise külje pealt on GTA viies osa juba aegunud. Vanalt mootorilt on üritatud viimast võtta – juurde on lisatud kõikvõimalikke ilmastikuefekte – kuu-

mavärelused, hoovihmad, udu ning veel näiteks pildi hägustumine suurte kiirustel, kuid pildikvaliteet ei ole ikka päris kaasajale kohane. Eriti ilmneb see tegelaste välimuses, mis on kandilisevõitu, kuigi veenvalt ja isikupäraselt animeeritud. Edasimineku GTA 3st ja „Vice City”st on sellegipoolest tuntav, korraliku pildiga mängimine on väga

ressursinõudlik ning selleks on vaja koledat masinat.

Heliefektid ei ole samuti mängu üks tugevamaid külgi. Relvahelid kõlavad sageli võõralt ning taustamüra ei anna ümbrusele eriti tunnetust juurde. Suvalised inimesed tänavalt loobivad tobedaid kommentaare ning peavad omavahel absurdseid vestlusi. Mis aga mängule tublisti kvaliteeti lisab, on lai valik raadiojaamu. Autoga sõites võid kuulata 1992. aasta muusikalist paremikku – kõrva hellitavad muude artistide hulgas Rage Against the Machine, Helmet, Cypress Hill, Tupac Shakur ning Guns’n’Roses, sekka DJde kommentaare, koomilisi jutusaateid ning teravmeelseid ühiskonnakriitilisi reklaamklippe. Väga head tööd on teinud näitlejad, kes loevad põhitegelaste hääli – ükskõik kui kandilised tegelased ka välja näevad, niivõrd tõsiseltvõetavad ning isikupärased hääled äratavad nad

igal juhul ellu. Võib-olla tundsitate räpases politseinikus Tenpenny's ära Samuel L. Jacksoni ja räppar Madd Dogg pole keegi muu kui Ice T ise. Kaasa teeb ka suur valik filmimaailma andekaid B-kategooria näitlejaid.

Mängitavuses annab tunda jällegi see, et Rockstari arvates on Playstation 2 omanikud tähtsamad kui arvutisõbrad. Nii seistes kui kummargil liikudes saad ette manada sihiku, mille abil on naeruväärselt lihtne vastasel ühe lasuga pea otsast kihutada. Meie oma arvutihhiiega oleme ju palju osavamad kui PS2-mängurid ja nende kohmakas pult. Tehisintellekt pole põrmugi edasi arenenud – nii vastased kui liitlased ei saa eriti millelegi pihta ja pigem jooksevad sihitult ringi kui tulistavad. Vähe sellest, sinu pihta tuld andes ei panda tähelegi, kui mõni maja vahel on – kõmmutatatakse mõnuga seinna. Liiklusvägivald aga omandab San

Andreas uue taseme – pärast mõlki mist võib mõni kuri autojuht sulle tina või kaigast anda, kuid eriti maniakaalsed liiklejad rammivad su autot niikaua kuni mõlemad leekides vastu taevast lendate.

Aga ärge saage minust valesti aru – hoolimata tehnilistest apsakatest ja mahajäämistest on tegu siiski suve kõige kuumema mänguga. Hämmastavalt põhjalik ja töömahukas „Grand Theft Auto: San Andreas” pakub kõvasti meelelahutust ning viib teid kiiresti hasarti. Nii et kui päikeselisest suvest villand saab, pühkige arvutilt tolm ja tõmma ke ette kardinad. Ning isegi kui loobute söögist ja unest, jätkub sellest mängust nädalateks – Carl Johnsoni kodukant vajab päästmist!

 REIN ZOBEL

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: 1 GHz Intel Pentium III või AMD Athlon (Intel Pentium 4 või AMD Athlon XP soovitatav)

Mälu: 256 MB (384+ MB soovitatav)

Videokaart: 64 MB DirectX 9 ühilduv (128 MB soovitatav)

Helikaart: DirectX 9 ühilduv (soovitatavalt surround)

Kõvakettamahtu: 3,6 GB (4,7 GB täisinstalliks)

Optiline seade: 8xDVD lugeja (16x soovitatav)

Tarkvara: Windows 2000/XP

Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor (soovi korral pult)

[d] HINNANG:

HELI	●●●●●●●●○○
PILT	●●●●●●●●○○
MUGAVUS	●●●●●●●●○○
MEELELAHUTUS	●●●●●●●●●●

Vali oma lemmik neegrivälimus Dennis Rodmanist B.A.-ni.

Kõiki asju sinu garderoobis võib omavahel kombineerida.

Tahad ma tätoveerin sulle püssi pildi kätte peale, ah? Tahad või?

Musta mehe must huumor

MÜÜGIL: K-Arvutisalong **HIND:** 649.-

● Selge see, et „GTA: San Andreas” oli selle aasta oodatuid mäng ning pärast võimsat debüüti Playstation 2-l polnud kahtlustki, et ootus end ära tasub. PC-versioon on kangesti konsoolimängu nägu nagu eelmisteski osades, aga ometi on SA igas mõttes lihvitud lugu, mis erinevalt enamikust mängudest on tõepoolest oma soolast hinda väärt.

Headest külgedest rääkides võib ju mainida head füüsikamootorit, tohutut tegevusvälja või läbimõeldud taustalugu, kuid olulisem on see, et „San Andrease” loojad on pidanud kinni kuldreeglit: lugu peab olema eelkõige hästi mängitav. Otsus tuua järjekordne osa välja vanal graafikamootoril oli igal juhul õige – selle asemel, et kulutada arutult hulgal aega ja raha välimuse uuendamisele, pigistati olemasolevast välja igas suhtes suurepärase mängu.

Peamine aur on läinud kolme suurlinna – Los Santose, San Fierro ja Las Venturase hoolikale disainimisele ning otsast lõpuni hoogsa ja põneva taustaloo kokkusobitamisele – seega igati õigesse kohta. Territoorium on suur, kuid mitte piinavalt hiiglaslik ja üksluine nagu samalaadset mänguskeemi

kasutavas „Boiling Pointis”, vaid otsast lõpuni huvitav.

SA ongi hea just seetõttu, et ei kaldu äärmustesse (näiteks „Doom 3” graafikakultus tõi ohvriks sisu, toosama „Boiling Point” aga kannatas hea *story* juures kõvasti kehva mängufüüsika, tegevuse läbimõtlematuse ja rägete *bug*’ide läbi), vaid teeb hästi kätteõpitud tööd suurepäraselt. Tasub meeles pidada, et GTA pole *shooter*, realistlik rallimäng ega tavapärase rollikas, vaid midagi hoopis omalaadset. Hea üldpilt moodustub detailidest, mis eraldi võttes ei pruugi teab mis tugevad olla. Näiteks võiksid realismifriigid pahandada selle üle, et GTA sõidukid kannatavad muretult välja mitmekümnemeetriseid kukkumisi kaljuserval, aga süttivad otsekohe, kui kummuli lähevad – see kõik teenib mängulusti huve ja sobib üldpildi suurepäraselt.

Vana graafikamootorit on täiendatud hulga võluvate pisiasjadega: vihma- ja kuumuseefektidele lisaks saab siin erilise kaifi näiteks sportautoga pikal sirgel kimamisest, kui kõik ümbritsev hiigelkiiruse tõttu haiglaselt vibreerima hakkab. Proovige seda näiteks Las

Venturase neljarealisel ringteel!

Hulk uuendusi (loe: minimänge), nagu spordisaaits müttamine, *lowrider*’itega tantsisklemine või videomänguautomaadid mõjuvad sisutühja täitematerjalina, kuid seda ei saa pahaks panna – ebameeldivad osad võib rahumeeli proovimata jätta, kui tuju pole. Mitmekesisust lisavad sellised pisiasjad küll, nagu ka arvukad rõivapoe, tätoveerijad ja juuksurisalongid. Suurem häda on kohmakate lennumissioonidega (mudellennukiga lendamine on eriti valus kogemus), aga uskuge – nad on kõigest hoolimata siiski läbitavad.

Gangsteriteema ja pseudo-LA olustik nõuab, et tegevus oleks räige nagu elu tänavail ja tootjafirma Rockstar on siin oma sõiduvees. Midagi vähem küünilist oleks muidugi asjatu oodata seltskonnalt, kes on vastutav ka „Manhunti”-nimelise rafineeritud perverssuse eest. Eelmistest osadest tuttavat musta huumorit on siin aga enam kui küllalt.

Ausõna, San Andreas pole lastele mõeldud. Kõigile teistele on ta kohustuslik.

[4] TARMO RAJAMETS

Džungli tingel tangel tungel

MÜÜGIL: Pole veel kaubandusvõrku jõudnud

• „Madagascar“ on tehtud samanimelise arvutianimatsioonist multika põhjal ning kujutab endast platvormmängu lastele.

Kui hetkel kinodes jooksev animafilm on väga hea, siis mänguga päris nii need lood ei ole. „Madagascar“ kannatab sama mure all, mis enamik otseselt (multi-)filmide järgi tehtud lastemängud – odavus. Loodetakse filmi reklaamile ja nii palgatakse mängu tegema mõni vähemtuntud tegija. Kuid ärge saage valesti aru, arvestades just seda, on valminud siiski tubli ja sobilik tükk nooremale generatsioonile.

Kui keegi „Madagascarit“ näinud veel ei ole (kuigi sellele ei ole vabandust, nii suurepärane asi peaks olema juba imetletud), siis sisust nii palju, et loomaaiast loodusesse põgeneda tahetev sebra satub sekelduste järel koos kolme sõbra – lõvi, kaelkirjaku ja jõehobuga – Madagaskari saarele. Mängus käib see kõik läbi 11 taseme läbimise. Seikluste uued tõlgendused on saanud lisa rohkete uute tegelaste näol. Ei pea ega kõrvaltegelaste esitused ei ole nii naljakad kui filmis, kuid

humoorikad siiski.

Muusikaline taust ei kisu kaasa. See on tavaline, mitte midagi mõjutav pinin. Džungli- ja filmimuusika sugemetega, kuid tühi. Tegelaste hääli ei loe kahjuks filmiesitajad, kuid nad kõlavad sarnaselt. Ei saa mõõta jutustamiste loomulikkust, sest lastemängude jaoks pingutataksegi imelike hääli teha. Nii et kõnetöö on korralik. Aga et inglisekeelne, siis kui väga see Eesti noorematele arvutihuviilistele ikka korda läheb. Sama saab öelda pildi kohta. Esineb vigu, kujundid on kandilised ja korduvad, kuid väikemängur ei oska seda tähele panna.

Õnneks ei ole ka nuppe palju. Igalt juhitalval tegelasel (sebra, lõvi, jõehobu, kaelkirjak, pingviin) on küll eripärased liigutused, aga need on koondatud samade klahvide alla. Mis võib harva muret tekitada, on „The Simpsons Hit & Runist“ tuttav jonnakas kaameramees – selja tagant näidatav pilt lukustub kitsaskohtades ebamugavalt ja liigutused tuleb ümber kordineerida.

Kaardid on tüüpilise platvormimängu omad. Mit-

te peadmurdvalt rasked, samuti mitte haigutama ajavalt igavad, värvirohked ja kirjud, vahelduvate keskkondadega. Mõnikord jääb mulje, et filmi temaatikast kaldutakse liiga palju kõrvale, kuid mängutegijatest tuleb aru saada – kust leida 5–7 tunni jagu tegevust,

kui animafilm on alla pooleteise tunni pikk.

Et mitme arvutiga mängimise võimalust pole, on mindud minimängude ärakasutamise teed. Eraldi olevad minigolf, *curling* ja tantsurütm lasevad mängijatel kordamööda osavust mõõta, kui need nännipoest välja ostedud on. Need mängud võivad pikendada „Madagascari“ kõvakettal oleku aega. Aga ka üksikosa mängimise sees on mängud, mille parimaid tulemusi saab uuesti mängimisel korrata.

Kui teie jõnglane nuiab juba pikemat aega uut mängu arvutisse, võib „Madagascari“ poole julget vaadata. Julma vägivaldala, multikaalamust uute paikade ja tegelastega täiendav ja muidugi ... pingviinid! Juba filmis paljuküidetud linnud ruulivad ka siin täiega.

[d] LEHO LAHTVEE

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Pentium III/Athlon 800 MHz
Mälu: 256 MB (512 MB soovitatav)
Videokaart: 32 MB DirectX 9.0c ühilduv (GeForce 2/Radeon 7500)
Helikaart: DirectX 9.0c ühilduv
Kõvakettamahtu: 800 MB
Optiline seade: CD lugeja
Tarkvara: Windows 98/ME/2000/XP+DirectX 9.0c
Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor

[d] HINNANG:

HELI ●●●●●○○○○
PILT ●●●●●○○○○
MUGAVUS ●●●●●○○○
MEELELAHUTUS ●●●●●○○○

Tulnukad ongi väiksed ja hallid

MÜÜGIL: Pole veel kaubandusvõrku jõudnud

• „Area 51“ tahab olla „Doom 3“ „Half-Life 2“ maitsega, kuid ei suuda.

Aga mis siis viga on? Idee on ju hea, USA „olematut“ sõjaväebaasi Nevada kõrbes ei saa ju isegi videomängudes kuigi tihti külastada. Teostus ikka. Algsuvideo jätab väga ilusa mulje, kuid edasi läheb tegevus kõik ühe skeemi järgi. Tuleb laine mahakõmmutamist ootavaid tegelasi, siis peab kuskil käima ja midagi tegema, samasse kohta tagasi, uus laine ning siis kaardi lõppu. Monotoonne, eriti kuna *level*ite ehitus ei ole kiiduväärt.

Teema saab alguse sellest, et kõne all olevas piirkonnas lastakse lahti viirus, mis inimesed kollideks muudab. Eriühmad saadetakse asja kontrollima-parandama. Õige pea on peategelane ükski ja nakatunud. Ning võitlemas omakasupüüdlike väikeste hallide mehikeste ja nende käsilastega. Pildiline külg selles tegevuses ei ole vaimustav. See on korralik, tänapäeval täiesti vastuvõetav, kuid mitte midagi maadrapuutavat. Relvade optiline sihik pakub toredat vaatepilti, kuigi automaadil läbi selle vaadata pole võimalik. Väga head on mängu juures videoklipid – ilusad ja detailsed. Füüsikaga eriti ei eputata, kuid elutute kehade, tünnide ja muu sellise liikumine on esindatud ja ei saa öelda, et sel midagi suurt viga oleks.

Enne kui jõuaks midagi helist kirjutada, Midway mehed kisaks vahele, et meil on staarid David Duchovny, Marilyn Manson ja Powers Boothe häält lugemas! Endise „Salatoimikute“ agendi pärast peaks küll häbi olema, sest tema monoloogid tasemete vahel on küll üpris haledad. Heliefektid on kobedad, samas kiita pole midagi. Kõrva riivavad aga kummalistes kohtades peategelase ähkimise sarnased häälitused. Aeg-ajalt lastakse taustamuusikat, rõhk sõnal „tausta“. Midagi palju enamat see ei ole. Harva täheldab, et see mängib, veel harvem mõjutab meeleolu. Ehk olen liiga nõudlik, kuid sellisest müstilisest kohast mängu tehes oleks võinud kaasa kompositsioneerida sügavama muusikateema.

Mängitavus ei jää ka vitsateta. Eri-nevaid *doom*ilike ning *half-life*ilike

Nüüd siis selge, keda süüdistada, kui vasak neer teadmata kaduma läinud.

vastaseid on vähe ja samuti relvi nende kõmmutamiseks. Kuigi väga meeldiv on aeg-ajalt mõlemasse kätte sama liiki toru saades topelt tulejõuga mõllata. Tore on riistapuu, mille sinikuulikesed põrkavad ja sihikukiirega saab uurida, kuhu valusad pallid lendavad. Teoreetiliselt on võimalik nurga taha lasta, kui geomeetrias väga osav olla. Täpsuslaskmine snaipepüssiga on seevastu jube. Cursor muutub järsku hüplikuks ja ülitundlikuks. Mängu kestel on võimalik end ka piiratud ajaks mutandiks muuta, omandades teistsuguse vaate, kiiruse ja võitlusmeetodid. Salvestada käsitsi ei saa, seevastu *autosave* punktid on sobilikes punktides. Laadimisajad on kiired, võrreldes muude uute teostega. Tehisintellekt on tüüpiline, osad kurjapidid kiusavad eemalt, teised jooksevad kallale. Ülikavalaid või lolle tempe kaaslased ega märklaud ei sooritanud.

Mitmikosa ei üllata. 16 mängijale pakutakse surmamatše (ükski ja rühmaga), lipuvallutust, punktide vallutust-kaitsmist ja *infection*-nimelist *mod*'i. Viimases saab olla kas sõdur või mutant ning teise liigi vastu sõdida, teistes *mod*'ides saab end soovi korral muuta. Kaarte on veidi alla kahekümne. Mõnda aega on

mitmekesi mängimine tore, kuid sõltuvust „Area 51“ ei suuda tekitada.

Üldiselt igati keskpärane teos, ka läbivusajalt. FPSide fännile sobib väga hästi, kas või juba mängu teema pärast. Ja videote. Ja lahtilukustuvate saladuste ning salatoimiku vääriliste dokumentide pärast. Nagu tavaks kujunenud, siis märgin ära, et internet pakub meile ka demo, hiiglaslikku 700 MBst.

[d] LEHO LAHTVEE

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Pentium IV 1,4 GHz/

Athlon 1,2 GHz

Mälu: 256 MB

Videokaart: 64 MB Direct X 9 ühilduv

Helikaart: Direct X 9 ühilduv

Kõvakettamahtu: 3 GB

Optiline seade: CD lugeja

Tarkvara: Windows 2000/XP

Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor

Muu/Valikuline: LAN kaart

[d] HINNANG:

HELI	●●●●●●○○○○
PILT	●●●●●●○○○○
MUGAVUS	●●●●●●○○○○
MEELELAHUTUS	●●●●●●○○○○

Seekord tuunime autode asemel tulirelvi

MÜÜGIL: Pole veel kaubandusvõrku jõudnud

● Paistab et ulme-FPSid on tõusu- teel. „Project: Snowblind“ oli eelmine vahva ajaviide, samaga saab hakkama „Pariah“.

Sajatame suu vigade suunas kohe puhtaks, et lõpp ilusam oleks. Lugu on imelik ja jutustamise sujuvus puudulik. Tegevus toimub tulevikus mingi paha viiruse ümber ja kõik tahavad seda oma huvides ära kasutada. Mõnikord vaheklipid on huvitavad, kuid enamasti suudavad isegi Hollywoodi odavad märulid neid loogilisusega ületada (olgu, Steven Seagali viimaste aastate filmid on siiski hullemad). Huvitav oleks teada, kas enne tehti lugu või kaartide visandid, sest nende kokkupanek on paneb pähe küsimuse: „mida nad mõtlesid?“

Mängija kontrollsüsteem toob kohati krimpisutusi näole. „Pariah“ ei suuda mõnikord mängust väljudes mõningaid enda muudetud klahve mees pidada. Auto juhtimine käib läbi hiire, mugavam oluks nuppudega ja hiirele ringivaatamise osa jätta nagu mängu sugulasel „Unreal Tournament 2004-I“. Redelile tuleb minna täpselt, sest tipus avastada, et ei pääse august küljelt läbi, on jama ning pulkadel ei saa liikuda vasakule-paremale.

Aga midu – graafika on ilus, efektid silmailuks. Pilti ju edastab „Unreali“ teise põlvkonna mootor (jälle). Vaheklipid on kahjuks veidi udused. Loodusseadused toob meieni tuntud headuses Havoki mootor. Heli ja muusikataust on samuti korralikud. Juhtimine- liikumine

Suitsetamine on kahjulik! Peategelane doktor tuleb karistama kohe! Kuuliga.

on sujuv, kui eelmainitud kitsaskohtade juures silm kinni pigistada. Tehisintellekt on tark, ei taha sugugi oma mänguelust loobuda. Pahad aga korrutavad tüütamiseni ühtesid ja samu repliike. Ja lähivõitluses suudavad lüüa läbi metallist plaatide. Valusalt.

Huvitav on relvastuse majandamine. Mängus seigeldes leiab rohelisi karbikesi, kui kogud neid kindla arvu, saad relva täiustada. Väga mugav protsess ja relvatoimele tuleb tuntav vahe. Kaval idee võiks saada rakenduse tulevikuski. Samamoodi nagu praegu „Pariah“ laenab „Halolt“ taastuva kilbi ja „The Chronicles of Riddick: Escape From Butcher Bay‘t“ tervist näitavad kastikesed.

Mitmikosa on äge. Kaardid on põnevad ja lisatud on uus sõiduk. Kahjuks on *bot*ide AI siin jube. Tugi on 32 inim mängijale. Valida on surmamatsi, sama rühmadega, lipuvallutamine ning *siege* ja *front line assault*. Viimased on seotud punktide vallutamise- ga. Kaartide puudusel saab neid ise juurde meisterdada, selleks on sobiv programm kaasas.

Groove Gamesi levitatud esimene suurem kvaliteetmäng pakub toredat ajaveetmist nii üksik- kui mitmikosas. Arvutit väga head ei taha, nurka ei tee ja karvu ei aja. Lisaks on välja antud, nagu tavaliselt, juba ka mänguparandus.

[d] LEHO LAHTVEE

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Pentium III/Athlon 1,4 GHz

Mälu: 256 MB

Videokaart: 64 MB DirectX 9 ühilduv (GeForce 3)

Helikaart: DirectX 9 ühilduv

Kõvakettamahtu: 2,4 GB

Optiline seade: CD lugeja

Tarkvara: Windows 98SE/2000/ME/XP+DirectX 9.0c

Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor

Muu/Valikuline: LAN kaart, 56k modem

[d] HINNANG:

HELI

PILT

MUGAVUS

MEELELAHUTUS

Vana hundi uus kuub

MÜÜGLI: Pole veel kaubandusvõrku jõudnud

• Mis see nüüd oli? Novalogicu arusaam kähkukast?

Saab alles mäng käima pandud ja paar korda toksitud ... kui on juba läbi? Nojah, 20dollari säästumängult ei olekski pidanud muud ootama. Kuid siiski olid silmad kannatamatusest kisis, sest „Xtreme“ pidi olema esimene „Delta Force“ uuestitehtuna. Osaliselt nii ongi. Mõned vanad tuttavad kaardid on täiesti olemas ja uuendatud. Samas esimene DF saab varsti seitsmeaastaseks, siis palju neist ikka meeles on.

Mis siis täpsemalt uuendatud on. Esiteks graafika. Mootoriks on pandud „Delta Force: Black Hawk Downi“ ja „Joint Operationseid“ jooksutanu, kuid graafika pole ikkagi super. Osaliselt on pilt hästi seeditav, kuid kaartide suhteline tühjus ja detailidele tähelepanu pööramatus langetab ekstreemse „Delta Force'i“ kuskile keskklassi. Teine tähtis uuendus (ja väga vahva!) on sõidukite lisamine. Tänu sõidukitele tekib alguses sama hea tunne, kui „Black Hawk Downi“ alustades. Peatumatu märul, kuulirahe, kaos, lärm ... kuid siis vist avastati et: „Poisid, kuulge, homme peab asi plaaditehases olema, kähku kokku ja minema.“ Nii saidki lihvi vaid esimesed kaardid. Kolmas edasimine on helis paljude kanalite toetus ... ja rohkem suurt ei meenuki. Nagu ütlesin, muutub DFX võimas esmamulje nõrdimuseks. Ei päästa missioonide väiksed muutused ega mõned uued kaardid. Kokku on kolm kampaaniat 20 kaardiga. Vaja narkokaubitsejatele, Vene mässumeelsetele sõduritele ja muidugi terroristidele koht kätte näidata.

Delta Force kaubamärgid – kuulilennu teekond ja poolduvad palmid – on alles jäänud. Ka tervisemudel on vana, peategelane kannatab välja vaid üksikuid tabamusi. Uus asi on pildi uduseks kiskumine, kui mängija saab pihta ja punktide kogumine. Surres läheb skoor nulli ja hakkab pärast uuesti kogunema. Mängimisele punktisumma midagi juurde ei anna, lihtsalt saab teistega hiljem vaielda, kellel ikkagi on suurem. Relv muidugi...

Väga suur möödalask on tehisisintellekt. See on küll tõenäoliselt üks-ühele

juurde tõstetud. Pahad poisid on lamabad ja omad veel hullemad saapad. Huupi mätast või seina rautada pole nende meelest sugugi imelik. Pätid jooksevad peale, lamavad või seisavad ühes kohas. Ja siis kõmmutavad tege-lase suunas. Kõige suurem suremisvõimalus on kui vastas on liiga tihe tuli. Omasi ei oskagi piisavalt laita, terve 10minutilise ülesande jooksul saavad need eliitsõdurid parimal juhul kaks vastast maha, kui neid ennast enne maha ei niideta ... mida tegelikult juhtub tihti. Kui mängija sureb, siis seekord ei pea tervet missiooni uuesti alustama. Et salvestada ei saa, siis on kaartidele pandud kontrollpunktid, kus sünnitakse uuesti. Eelnevalt hävitatud vaenlased jäävadki surnuks ja nii võib põhimõtteliselt lõputult mängida. Kuid see teeb mängu ülilihtsaks ja kui mäng on lihtsalt läbijoo-stav, siis ta ka lõppeb kiiresti.

Muusika, mida kõlab veidi, on hea. Heli ja hääled esimestest „Delta Force'idest“ paremad küll ei ole. Viis aastat tagasi võis vägev olla. Täna? Odav ja liigne. Samamoodi pole raatsitud ühtegi videokest lisada. Koonerid! Vähemalt meelitatav *intro* oleks pidanud olema.

Mitmikosa millegipärast on NovalWorldi, Novalogicu mänguserverite kaudu registreerimist nõudev. Aga muidu pakutakse viis mängumoodi 32 mängurile. Lipuvallutus, surmamatsid, künka kuningas ja ... koostöö! Kaasas on ehitusprogramm, millega kaarte

juurde vorpida. See on hea.

Kui nüüd kõik mõtted peast välja ajada ja meenutada mängu meelelahutuslikkust, siis tegelikult oli täitsa okei ajaviide. Lihtsalt lõõgastav koos aega veeta, ilma et peaks keel hammaste vahel pingutades edasi pürgima. Saab lõdvemalt võidurõõmu kätte. Oma raha igati väärt. Ja kuna ta on teistest uutest mängudest poole odavam, saavad puudujäägid pisukese kompensatsiooni. Failidest on uue kuuega vanale klassikule väljas parandus ja demo.

[d] LEHO LAHTVEE

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Pentium IV/AthlonXP 1,2 GHz (2,4 GHz soovitatav)

Mälu: 128 MB (512 MB 266 MHz soovitatav)

Videokaart: 32 MB T&L riistvaraline toetus (128 MB soovitatav)

Helikaart: DirectX 9 ühilduv

Kõvakettamahtu: 2 GB

Optiline seade: CD lugeja

Tarkvara: Windows 98/ME/2000/XP + DirectX 9.0b

Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor

Muu/Valikuline: 56k modem, LAN kaart

[d] HINNANG:

HELI	●●●●●○●●●●
PILT	●●●●●○●●●●
MUGAVUS	●●●●●○●●●●
MEELELAHUTUS	●●●●●○●●●●

Võõras, ära tule!

MÜÜGIL: Pole veel kaubandusvõrku jõudnud

● Rollimängudega on meil nirud ajad. Viimastel aastatel ilmub neid vähe ning mingil müstilisel põhjusel paisatakse lootustandvamad projektid lettidele poolvalminuna ning *bug*'idest kubi-sevatena. Omaette žanrina eristuvad teistest *action*-rollikad, millele pani aluse legendaarne „Diablo“-seeria. Originaalile pole ükski „Diablo“ kloon ligilähedalegi jõudnud, kuid mõni stuudio ei proovigi kuningat troonilt tõugata, vaid kasutab „Diablo“ mugava mängitavuse pärimust väljendamaks oma ideid. Sakslaste „Restricted Area“ on üks selline mäng.

Tulevik tundub tume – reostus on muutnud suurema osa maailmast elamiskõlbmatuks kõigile peale mutantide, elu on koondunud sudustesse hii-gellinnadesse ning maailm on libisenud halastamatute suur korporatsioonide võimu alla. Noh, vähemalt näevad tibi-d ilusad välja, nii et oleks võinud hullemini minna. Sina võid selles karmis maailmas kehastuda neljaks tege-laseks: Johnson – endine palgasõdur, kes on raskerelvadega sina peal, Kenji – lähivõitlust harrastav särgita jaapan-lane, Victoria – psühhokineetiliste või-metega blondiin ning Jessica – häkke-riplika, kes suudab küberruumis paksu pahandust korda saata. Igal tegelasel on hämar minevik, mis mängu käigus lahti rullub.

„Diablo 2“ kopeeritakse häbitult ja mitte ainult positiivseid omadusi. Graa-fika ei kõlba aastasse 2005, mida minu kalender näitab. AI on nii algeline, et ukseavast läbi kõndimine on monst-rumite jaoks päeva saavutus. Märulit saab siiski korralikult – lai valik relvi ning üleloomulikke oskusi korralda-vad kõva mõllu, elamust lisab purunev ümbrus ning nauditav muusika (mis, tõsi küll, kiiresti korduma hakkab). *Random-drop* süsteemiga saab vastas-te käest igasugust nodi, lisaks relvadele ka küberneetilisi kehaosasid, mida võib endale hetkega külge kruttida – käed, jalad, silmad ... või äkki soovite uut südant või aju? Paraku on tegelaste keha-line tolerants piiratud ning päris kõike sodi endale külge toppida ei saa. Siin-kohal tulevad appi kõhetud nurgatõht-

Tore seltskond pimedal tänaval kohtumiseks.

Panen uue aju, eelmine tüütas ära.

rid ning nende lopsakad abilised, kes korraliku papi eest leitud kraami sulle füüsiliselt vastuvõetavamaks teevad.

Kahjuks muutub „Restricted Area“ üsna kiiresti tüütuks – tegelaste män-gustiil on küll erinev ja oskused varieeruvad, kuid erineva välimusega kohti ja monstrumeid on mõttetult vähe. Tuska valmistavad *bug*'id – mõnda missiooni ei olegi võimalik edukalt sooritada ning dialoogikatkendeid on puudu. Kokku-võtteks võiks öelda, et tegu on enam-vähem lõbusa ajaviitega, aga puudused kipuvad tugeva poole üle kaaluma. Kui tahad *diablo*'liku mõtteviisi tänapäevast edasiarendust proovida, soovitatakse „World of Warcrafti“. Aga tõeliseks maiuspalaks, millega tegeleb praegu peaaegu pool „Diablo“-seeria eesotsas olnud töömehi, on „Hellgate: London“,

Tsekkige värki! Ma surfan netis!

mis valmib selle aasta novembriks. Jää-me ootama.

[d] REIN ZOBEL

[NÕUDMISED ARVUTILE]

Protsessor: Pentium III 800 Mhz
Mälu: 256 MB RAM (soovitav 512 MB)
Helikaart: DirectX™ 8 ühilduv
Videokaart: 32 MB VRAM DirectX™ 8 ühilduv 3D kiirendi (soovitav 64 MB)
Kõvakettamahtu: 2,1 GB
Tarkvara: Windows 98/ME/2000/XP
Sisend-väljund seadmed: klaviatuur, hiir, monitor

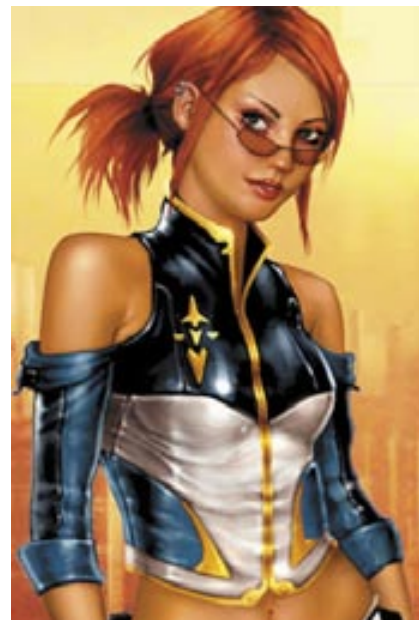
[d] HINNANG:

HELI ●●●●●●○○○○
PILT ●●●●●○○○○○
MUGAVUS ●●●●●●○○○
MEELELAHUTUS ●●●●●○○○○

Patustama!

● „Sin“, 1998. aasta tulistamismäng, mis jäi „Half-Life’i“ varju, saab järje. Source mootoril tuginevat „SiN Episode’i“ hakatakse pakuma juba selle aasta lõpus „Half-Life’ide“ tegija Valve Steam-serverites. Mäng hakkabki välja tulema episoodide kaupa. Esimese nimeks saab „Emergence“.

GTA ainult täiskasvanutele?

● USAs käib suur „sõda“ (kohtuvaidlused jm USA-le iseloomulik) „GTA: San Andrea-se“ mitteametliku Hot Coffee patch’i üle. Kas Hollandi häkkeri töö lisas või avalikustas tüdruksõpradega vanainimeste tegevuse sooritamise. ESRP (USA reitingute määraja, mis vanus millist mängu käppida tohib) leidis, et see „porno“ oli ikkagi sisse programmeeritud ja muutsid „San Andrea-se“ varasemast M staatusest (17 aastastele) AO-le (18 aastastele). Kuigi vahe pole vanuselt suur, on tagajärg karmim, sest suurimad USA müüjad lihtsalt ei müü AO mängu. Rockstar ei anna alla, juba tehakse omapoolset parandust, et avalikustatav keelata ja parandatakse mängukoodi, et uues müügil tulevas mängulaadungis poleks seda üldse sees. Soovitakse esialgne M tagasi saada.

Käsitöömeistritele nokitsemist

● UbiSoft lasi välja SDK (Software Development Kit) [digi] teises numbris arvustatud „Brothers in Arms: Road to Hill 30-le“. SDK on programmide komplekt, millega saab mängule teha, lisada ning muuta kaarte, nänni, koode, tege-lasi, relvi... Fännidele tegevust kui palju. 14,7 MB paki saab näiteks siit: http://dlx.gamespot.com/pc/brothersinarms/moreinfo_6128898.html

Nobuo saatis Square’i põrgusse

● Miks mitte rääkida mängumuusikast? Nobue Uematsu, tuntud Jaapani helilooja, kes kirjutanud muusika paljudele Square Enixi mängudele, andis teada, et pärast 20 edukat aastat, on ta Square Enix’ist lahkumas. „Ma lahkun Square Enixist mitte seetõttu, et mul oleks seal probleeme. Soovin lihtsalt töötada oma ajakava järgi. Lahkun firmast heade suhetega.“ Praeguseks on Nobue Uematsu loonud firma Nobiyu no Shippo, mille suund kattub Nobuo endise tööga, muusika kirjutamine mängudele. Hetkel veel Square Enix’i hingekirjas olev helilooja pakib oma pillid lõplikult kokku 20. oktoobril käesoleval aastal. Samas rahustab Nobue oma fänne, kes kardavad, et „Final Fantasy“ seeria kaotab helilooja lahkumisega oma sära. „Tulevikus olen valmis Square Enixiga koostööd tegema „Final Fantasy“ järgmise osa soundtrack’i kirjutamisel.“ Nobue Uematsu viimaseks helikogumikuks Square Enix’i värvides on fantaasiarikas RPG „Battle Mages.“

Uus kimamine

● Techland kuulutas välja uue rallimängu. „Volkswagen Golf Racer“ põhineb samuti Chrome graafikamootoril, nagu nende eelmine kihutamine „Xpand Rally“, mida [digi] kiitis juuninumbris. Masinaid 15 ringis, kusjuures ka mõned eksklusiivsemad mitte-Golfid.

180 tulijat

Taaskord näitab [digi] mänguhuvilistele tulevikku.

AUGUST	KOLMAS KVARTAL	NELJAS KVARTAL	2006 JA EDASI	
<p>↓ Neuro Hunter ● august 2005</p> <p>Wolfschanze 1944 ● august 2005</p> <p>Chrome Specforce ● august 2005</p> <p>Day of Defeat: Source ● suvi 2005</p> 	<p>VATAN ● sügis 2005</p> <p>Call of Duty 2 ● sügis 2005</p> <p>Serious Sam 2 ● sügis 2005</p> <p>Battlefield 2: Special Forces (lisapakett) ● sügis 2005</p> <p>Starship Troopers ● 23. september 2005</p> <p>Tom Clancy's Rainbow Six: Lockdown ● september 2005</p> <p>Starship Troopers ● september 2005</p> <p>Bet on Soldier ● september 2005</p> <p>S.T.A.L.K.E.R.: Shadow of Chernobyl ● 14. oktoober 2005</p> <p>TimeShift ● 18. oktoober 2005</p> <p>The Regiment ● oktoober 2005</p> <p>Star Wars: Battlefront 2 ● 1. november 2005</p> <p>Brothers in Arms: Earned in Blood (lisapakett) ● kolmas kvartal 2005</p> <p>Operation: Matriarchy ● kolmas kvartal 2005</p> <p>Vivisector: Beast Inside ● kolmas kvartal 2005</p>	<p>Tom Clancy's Ghost Recon Advanced Warfighter ● neljas kvartal 2005</p> <p>Stargate SG-1: The Alliance ● neljas kvartal 2005</p> <p>Vietcong 2 ● neljas kvartal 2005</p> <p>Gene Troopers ● neljas kvartal 2005</p> <p>Far Cry lisapakett ● neljas kvartal 2005</p> <p>Rat Cryl ● neljas kvartal 2005</p> <p>Armed Assault ● neljas kvartal 2005</p> <p>F.E.A.R. ● neljas kvartal 2005</p> <p>Commandos: Strike Force ● neljas kvartal 2005</p> <p>Condemned: Criminal Origins ● neljas kvartal 2005</p> <p>Quake IV ● 2005</p> <p>Half-Life 2: Aftermath (lisapakett) ● 2005</p> <p>Hollow ● 2005</p>	<p>Call of Juarez ● esimene kvartal 2006</p> <p>Enemy in Sight ● esimene kvartal 2006</p> <p>The Stalin Subway ● esimene kvartal 2006</p> <p>Sniper ● esimene kvartal 2006</p> <p>You Are Empty ● teine kvartal 2006</p> <p>Huxley ● suvi 2006</p> <p>Metathrone Project ● suvi 2006</p> <p>BioShock ● 2006</p> <p>Operation Flashpoint 2 ● 2006</p> <p>Prey ● 2006</p> <p>Unreal Tournament 2007 ● 2006</p> <p>Enemy Territory: Quake Wars ● 2006</p> <p>CellFactor ● neljas kvartal 2007</p> <p>Precursors ● 2007</p>	FPS
	<p>The Suffering: Ties That Bind ● 26. september 2005</p> <p>Origin of the Species ● september 2005</p> <p>Dead to Rights II: Hell to Pay ● kolmas kvartal 2005</p> <p>Shadowgrounds ● kolmas kvartal 2005</p> <p>Stubbs the Zombie in Rebel Without a Pulse ● kolmas kvartal 2005</p> <p>25 To Life ● 3. oktoober 2005</p> <p>The Matrix: The Path of Neo ● 15. november 2005</p> <p>Prince of Persia: Kindred Blades ● november 2005</p> <p>← Tomb Raider 7: Legend ● november 2005</p> <p>Desperados 2: Cooper's Revenge ● november 2005</p>	<p>Marc Ecko's Getting Up: Contents Under Pressure ● neljas kvartal 2005</p> <p>Conflict: Global Terror ● neljas kvartal 2005</p> <p>Freedom Fighters 2 ● neljas kvartal 2005</p> <p>True Crime 2 ● neljas kvartal 2005</p> <p>Crime Life: Gang Wars ● neljas kvartal 2005</p> <p>Total Overdose ● 2005</p>	<p>Diabolique - License To Sin ● esimene kvartal 2006</p> <p>Driver 4 ● esimene kvartal 2006</p> <p>Splinter Cell 4 ● esimene kvartal 2006</p> <p>Scarface: The World Is Yours ● esimene kvartal 2006</p> <p>City of the Dead ● esimene kvartal 2006</p> <p>Bad Day L.A. ● aprill 2006</p> <p>Dog Tag ● teine kvartal 2006</p> <p>El Matador ● teine kvartal 2006</p> <p>The Godfather ● teine kvartal 2006</p> <p>City of the Dead ● esimene kvartal 2006</p> <p>Hitman: Blood Money ● 2006</p>	MÄRUL
	<p>← Earth 2160 ● 13. september 2005</p> <p>Blitzkrieg II ● 15. september 2005</p> <p>Warhammer 40,000: Dawn of War - Winter Assault ● 19. september 2005</p> <p>Dragonhard ● 20. september 2005</p> <p>Seven Kingdoms: Conquest ● september 2005</p> <p>UFO: Extraterrestrials ● september 2005</p> <p>Rome: Total War Barbarian Invasion (lisapakett) ● september 2005</p>	<p>Rise & Fall: Civilizations at War ● 3. oktoober 2005</p> <p>The Movies ● 4. oktoober 2005</p> <p>Hammer & Sickle ● 1. november 2005</p> <p>Star Wars: Empire at War ● november 2005</p> <p>Civilization IV ● november 2005</p> <p>The Sims 2 Nightlife (lisapakett) ● kolmas kvartal 2005</p> <p>Wartime Command: Battle for Europe 1939-1945 ● kolmas kvartal 2005</p> <p>Age of Empires III ● neljas kvartal 2005</p> <p>Pacific Storm ● neljas kvartal 2005</p> <p>Shattered Union ● neljas kvartal 2005</p> <p>Full Spectrum Warrior: Ten Hammers ● neljas kvartal 2005</p> <p>Heroes of Annihilated Empires ● neljas kvartal 2005</p> <p>African Alliance ● neljas kvartal 2005</p> <p>Creature Conflict: The Clan Wars ● 2005</p> <p>Black & White 2 ● 2005</p>	<p>Company of Heroes ● veebruar 2006</p> <p>ParaWorld ● esimene kvartal 2006</p> <p>Ghost Wars ● esimene kvartal 2006</p> <p>Snow ● esimene kvartal 2006</p> <p>Wildlife Park 2 ● esimene kvartal 2006</p> <p>Rise of Nations: Rise of Legends ● teine kvartal 2006</p> <p>Joint Task Force ● teine kvartal 2006</p> <p>Spore ● kolmas kvartal 2006</p> <p>ANNO 3 ● neljas kvartal 2006</p> <p>Society ● teatamata</p> <p>World Forces: War on Terror ● teatamata</p> <p>Sudden Strike III: Arms for Victory ● teatamata</p> <p>The Lord of the Rings: The Battle for Middle-earth II ● teatamata</p>	STRATEGIA
	<p>← MotoGP: Ultimate Racing Technology 3 ● september 2005</p> <p>World Racing 2 ● kolmas kvartal 2005</p> <p>TrackMania Sunrise eXtreme (lisapakett) ● 2005</p>	<p>GT Legends ● oktoober 2005</p> <p>Volkswagen Golf Racer ● neljas kvartal 2005</p> <p>Crashday ● neljas kvartal 2005</p> <p>Carnageddon 4 ● neljas kvartal 2005</p> <p>Need for Speed: Most Wanted ● neljas kvartal 2005</p> <p>Adrenalin Racer ● neljas kvartal 2005</p>	<p>TOCA Race Driver 2006 ● veebruar 2006</p> <p>FlatOut 2 ● 2006</p> <p>Night Watch Racing ● teatamata</p> <p>Lada Racing Club ● teatamata</p>	KIHUTAMINE
	<p>Agatha Christie: And Then There Were None ● 1. september 2005</p> <p>Dreamfall: The Longest Journey ● 1. september 2005</p> <p>Fahrenheit (Indigo Prophecy) ● 6. september 2005</p> <p>Myst V: End of Ages ● 15. september 2005</p> <p>Law & Order: Criminal Intent ● 27. september 2005</p> <p>VOYAGE: Inspired by Jules Verne ● 27. september 2005</p> <p>← Wild Earth ● november 2005</p>	<p>Pathologic ● neljas kvartal 2005</p> <p>King Kong ● neljas kvartal 2005</p> <p>The Chronicles of Narnia: The Lion, The Witch and The Wardrobe ● neljas kvartal 2005</p>	<p>Call of Cthulhu: Dark Corners of the Earth ● veebruar 2006</p> <p>Destinies ● suvi 2006</p> <p>THE ISLAND: The Earthling ● kolmas kvartal 2006</p> <p>Metronome ● teatamata</p> <p>Bone ● teatamata</p>	SEIKLUS
<p>Dungeon Siege II ● 16. august 2005</p> 	<p>↓ Auto Assault ● 3. oktoober 2005</p> <p>X3: Reunion ● kolmas kvartal 2005</p> <p>Neverend ● kolmas kvartal 2005</p> <p>X-Men Legends II: Rise of Apocalypse ● 27. september 2005</p> 	<p>Gauntlet: Seven Sorrows ● 3. oktoober 2005</p> <p>Gods and Heroes: Rome Rising ● oktoober 2005</p> <p>Dungeons & Dragons Online: Stormreach ● 2. november 2005</p> <p>Dark and Light ● november 2005</p> <p>Fable: The Lost Chapters ● neljas kvartal 2005</p> <p>Gothic III ● neljas kvartal 2005</p> <p>Citizen Zero ● neljas kvartal 2005</p> <p>SpellForce 2 ● neljas kvartal 2005</p> <p>Hellgate: London ● neljas kvartal 2005</p> <p>Phase: Exodus ● 2005</p> <p>The Roots ● 2005</p> <p>The Witcher ● 2005</p> <p>Vanguard: Saga of Heroes ● 2005</p> <p>Irth Online ● 2005</p>	<p>The Lord of the Rings Online: Shadows of Angmar ● jaanuar 2006</p> <p>Tabula Rasa ● 15. veebruar 2006</p> <p>Mage Knight Apocalypse ● märts 2006</p> <p>Parfait Station ● esimene kvartal 2006</p> <p>Age of Conan: Hyborian Adventures ● 10. mai 2006</p> <p>Phantasy Star Universe ● teine kvartal 2006</p> <p>Titan Quest ● 2006</p> <p>Night Watch ● 2006</p> <p>Endless Saga ● 2007</p> <p>Marvel MMORPG (nimi teadmata) ● 2007</p> <p>EverQuest: Depths of Darkhollow ● teatamata</p> <p>Hero's Journey ● teatamata</p> <p>Gods: Land of Infinity ● teatamata</p>	ROLLIMÄNGUD
<p>Jaws Unleashed ● august 2005</p>	<p>Heroes of the Pacific ● september 2005</p> <p>Asterix & Obelix XXL 2: Mission Las Vegum ● oktoober 2005</p> <p>Chicken Little ● 10. oktoober 2005</p> <p>Pro Evolution Soccer 5 ● 28. oktoober 2005</p> <p>Harry Potter and the Goblet of Fire ● november 2005</p>	<p>NHL 06 ● neljas kvartal 2005</p> <p>NBA Live 06 ● neljas kvartal 2005</p> <p>Football Manager 2006 ● neljas kvartal 2005</p> <p>Panzer Elite Action: Fields of Glory ● 2005</p>	<p>Girlz - Life is a Party ● esimene kvartal 2006</p> <p>Monster Madness ● teatamata</p> <p>Diver: Deep Water Adventures ● teatamata</p>	MUJ

Digitaalteleviõoni revolutsioon taevast

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]
- [Redacted bullet point]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

KAS TAHAD 3 TELEKANALI ASEMEL VAADATA 33?

VIASAT
Your No.1 Entertainer

Viasat pakub Sulle vaatamiseks 33 kvaliteet-telekanalit, filmikanalitest spordi- ja muusikakanaliteni. Kanalite vaatamiseks on vajalik SAT TV komplekt, mille saab kuni augusti lõpuni vaid **1 krooni** eest (väärtus 4000 krooni)!
Litu kohe Viasati Kuldpaketi ja 33 telekanalit on Sinul

Viasati Kuldpaketi kanalid on:

- parima digitaalse pildikvaliteediga,
- kvaliteetne heli,
- nähtavad üle Eesti, autoohast ehitumata.
- Võimalus valida need kanalid eesti subtiitritega või valida originaalkeele saatele venekeelse pealelugemise.

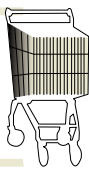
Litu Viasatiga kohe! www.viasat.ee, tel. 673 7366
või lähimas koduelektronika kaupluses

Edasimüüjad

Kanaliid

Digifoto

Siim Teller
Objektiivid

● Kaamera üks olulisemaid osi on objektiiv läbi mille pilti tehakse, kuid suumid ja millimeetrid kipuvad veidi segadust külvama. Tüüpilist digikompakti ostes kirjeldab reklaammaterjal objektiivi tavaliselt lakooniliselt teatega „3x suumobjektiiv”. See tähendab, et kaameraga saab toas teha pilti nii, et väiksem seltskond peale ära mahub ja saab ka veidike suumida, et kaugel asuvaid asju natuke lähemale tuua. Läbi objektiivi nähtavat objekti on võimalik sellise kaameraga suumides kuni kolm korda suurendada. Sobiv tavasituatsioonideks, aga kaugpildistamiseks sobimatu – puu otsas toksiv väike rähn jääb ka fotol väikeseks.

Rohkem infot saab objektiivi kohta siis, kui on teada objektiivi pikkus millimeetrites, näiteks on tehnilises infos kirjas „35-105 mm (35 mm formaadis)”. See on täpselt sama ulatusega 3x

suum-objektiiv, kuid kogemusele tuginedes tean, et „laiemas” otsas ehk 35 mm peal mahub tubane seltskond pildile, „pikemas” otsas saan samalt kauguselt kellegi portreed pildistada.

Sulgudes oleva selgituse mõistmiseks peab veidi fotograafia ajalugu teadma. Enne digikaamerate võidukäiku kuulusid enamik tavatarbijale müüdnud kaamerad 35 mm formaadiste filmikaamerate hulka. Digikompaktide objektiivi pikkused tehnilistel põhjustel omavahel võrreldavad pole ja tihti kasutataksegi „vana” ühtset ja üheselt võrreldavat mõõtsüsteemi.

Kes tahab tõsisemalt kaugpildistamisega tegeleda, peaks vaatama digikompakte, millel 10x suumobjektiiv (müügil on 12x suumiga aparate) või ostma oma peegelkaamerale objektiivi, mis ulatuks vähemalt 200-300 mm peale (tüüpiline odavam teleobjektiiv on näiteks 70-300 mm).

Arvutid

Leho Lahtvee
Mälu

kui mõnest Lõuna-Ameerika templist indiaanlaste kulla äratoomine. Kulda on üks ja ainus – kui läigib, siis järelikult on kuld. Mälusid on nii palju erinevaid, et silme eest läheb kirjuks.

On olemas sellised mälud, igal ühel omamoodi pesa: EDO, SDRAM, RD-RAM, SDR DDR ja uue-na peale tulev SDR DDR2. Neist EDO, SDRAMi ja RD-RAMi pole mõtet enam vaadata, sest on tänaseks ajaloo prügikasti langenud. Suures enamuses on tänapäeval tegu DDR mäludega. DDR2 on DDRi edasiarendus.

Peamised tegurid mälude juures on mahutavus (megabaitides) ja kiirus (megahertsides). Megabaitidega on asi lihtne: mida rohkem, seda parem. 512 MB võiks tänapäevases arvutis olla, 1 GB ei teeks paha, eriti kui näiteks mängimine mõttes.

Sagedustega on keerulisem. DDR perekonnas on sagedused alates 200 MHz kuni 600 MHz, emaplaadid toetavad ametlikult kuni 400MHz. Korralikud plaadid lubavad kiiruse kõrgemaks,

kuid siis pole töökindlus garanteeritud.

Läbilaskevõime järgi markeeritakse DDR1 veel numbritega PC 1600 kuni PC 4800. Tootjad eelistavad just seda numbrit reklaamida, sest neljakohaline arv on suurem ja ilusam kui kolmekohaline sagedus. Marketing...

Kuidas valida oma emaplaadile mälu? Emaplaadiraamatust või tootja kodulehelt peab uurima, mida emaplaat toetab. Mõnikord on sageduse asemel kirjas läbilaskevõime PCxxxx, arvutipoes vastatakse siis meeeldi, mis millele vastab, näiteks PC3200=400MHz. Kui tegemist arvuti uuendamisega, siis mängib rolli ka eelnev mälu. Uus kiirem mälu hakkab tööle aeglasema mälu kiiruse järgi.

Jälgida tasub ka mälu CL (CAS Latency) numbreid. Mida väiksem, seda parem. 3 on suurim, 2,5 enimlevinud, 2 väga hea ja viimasel ajal proovitakse ka 1,5ga õnne.

Ja lõpuks tootjad. Corsair, OCZ, PDP, Geil ja Mushkin on margid, millega saab omanik uhkustada.

Mobiiltelefon

Henrik Roonemaa
Mobiilikaamerad

● Paljud inimesed ütlevad, et nemad põhimõtteliselt kaameraga mobiiltelefoni ei osta. Paljusid see kaamera seal ei häiri, aga mingit rõõmu nad temast ka ei tunne. Need, kes kumbagi seltskonda ei kuulu ja kaameraga telefoni ostmist plaanivad, võtke teadmiseks mõned pisiasjad.

Ükski kaameratelefon ei asenda fotoaparati. Praegu on juba väljas esimesed telefonid, mille kaamera teeb kahe megapikselse pilte (näiteks ka selles numbris tutvustatud Nokia N90), ent need on kallid, suured ja kohmakad. Odavam on osta normaalne mobiiltelefon ja normaalne digikaamera, kvaliteet ja kasutusmugavus on oluliselt paremad ning üle jäänud paari tuhande krooniga võib midagi lõbusat teha.

Megapikselsed ja VGA-resolutsioonis (640

x 480 pikselit) kaameratelefonid teevad ka veel arusaadavaid pilte, ent selleks on vaja häid valgusolusid – hämaras on nad sisuliselt kasutud, ka sisseehitatud öörežiim ei aita, sest pilt tuleb üldiselt nii mürane, et aru pole sellelt suurt midagi saada. Tasub tähele panna, et mobiilikaamerad on üldiselt ka üsna aeglased. Alla VGA-resolutsiooni kaameratelefonid kõlbavad paremal juhul MMS-sõnumites kasutamiseks, arvutisse laadida neid üldjuhul mõtet ei ole.

Kui teed kaameratelefoniga pilte, mida tahad hiljem arvutisse laadida ja sõpradele näiteks e-postiga saata, kasuta alati maksimaalseid kvaliteediseadeid. Kui pildistad MMSide jaoks, piisab 0,3megapikselsest resolutsioonist.

Tema kaalu tuleks näidata karaatides.

Perfektne disain, kasutusmugavus ja ekstreemsur 2.5 tolline ekraan
eristavad Optio S5z teie teie omasugusest. 5 megapikseline pildisensor
ja 3x optiline zoom-objektivi tagavad sulle briliantsed kvaliteediga pildid.
Lisaks on ta peaaegu sama paks kui krediitkaart ning kaalub kõigest
105 grammi – täpsena! Hoides: 525 kaarti. www.pentax.ee

Optio S5z

PENTAX

digidoktor

ESITA OMA KÜSIMUS: DIGI@PRESSHOUSE.EE

Arvutis on sääsk?

[?] Uue arvutiga on ilmnud probleemid, nimelt häääl on muutunud vastikult pinisevaks. Arvutist muusikat kuulades ei ole artistide hääled õiged. Need tunduvad rohkem sääse pininana. Kui mängin „Colin McRae Rally't“, siis kaardilugeja häääl on nagu multikategelasel. Kuidas saada hääält normaalseks tagasi? Günther

[d] Üks võimalik asi võib olla, et heliseadistustes on midagi paigast keeratud. Näiteks vaata üle helikaardi draiveritega kaasa tulnud ekvalaiserid (kui tuli muidugi), mõnel värskest kasutama hakatud kuulamisprogrammil äkki oli võimalus midagi muuta... Kui ei leia, installeeri helidraiverid maha ja siis uuesti peale. Kui ikka midagi paremaks ei lähe, kontrolli kõlareid teise arvuti taga, võib-olla on probleem hoopis neis? Kui ikka midagi ei muutu, siis peaks garantiid pakkuvad onud üles otsima.

Kas graafikakaardile saab mälu juurde?

[?] Kirjutan teile, kuna mu vana 32 MB videokiirendi on liiga hädine. Paar päeva tagasi tulin mõttele uus kaart osta, kuid see ei ole nii lihtne. Kui ma tahaks endale 64 MB, kas oleks siis võimalik lihtsalt 32 MB juurde osta või tuleks üks 64 MB võtta? Kas videokaarti saab garantiiklepsu lõhkumata arvutisse panna või tuleb see kuhugi viia? Ja kui palju üks kaart üldse maksab? Kevin

Ei, tänapäeva graafikakaardidele ei saa enam mälu eraldi lisada. Tuleb ikkagi uus osta. Kardan, et ka 64 MB jääb väheks. Tasuks kaaluda 128 MB. Ja veel: mälu suurus pole sugugi kõige tähtsam videokaardi kiiruse juures, selle määrab videoprotsessor. Näiteks ATI Radeonide ja nVidia GeForce'ide lõpunumbrid – mida suurem, seda kiirem perekond. Ise klepsu lõhkumata ei saa kaarti lisada, tuleks viia ostukohta vahetuseks, siis garantii jätkub. Kaardide hind on väga varieeruv, odavamad AGP-kaardid saab ligikaudu 800 krooniga, samas võib tõsise mänguri kaardile vabalt ka 8000 krooni kulutada. Mõistlik keskmine hinnaklass on mõni tuhat krooni.

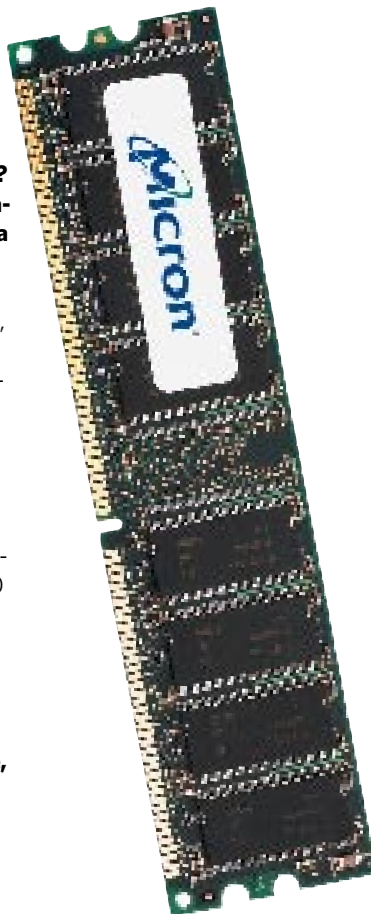
Kiirem internet maale

[?] Aastaid tagasi kolisime linnast maale, mis on ju iseenesest hea. Siis peatasime Eesti Telefoniga lepingu (siis oli selline nimetus). Mobiiliga oli väga mugav

Sääse koht ei ole arvutis, tõenäoliselt on pinin põhjustatud millestki muust.

Saage tuttavaks: mälu, ei ole kadunud

rääkida ja polnud vajadustki tavatelefoniga järele. Umbes kaks aastat tagasi otsustasin, et võiks ikka tavatelefon olla, saab vähemalt e-postigi saata. Aga maapiirkondadesse nüüd enam juhtmeid ei veeta, nii pani Elion meile raadiotelefoni. See on internetis surfamiseks väga aeglane ja tuleb lõppkokkuvõttes väga kallis. Siit küsimus: kas minu olukorras – raadiotelefoniga – on mingi muu variant internetiühenduse saamiseks? Oleme jõudnud tehnikaga nii kaugele küll, et kõigil soovijatel peaks olema võimalus interneti (püsi)ühenduseks.

[d] Kahjuks ei selgu kirjast täpselt, millist ühendust sa praegu kasutate. Elion pakub maapiirkondadesse ka RDSL-i ehk raadioteel levivat püsiühendust, mille kiirus on kuni 512 Mbit/s ehk piisavalt kiire. Selleks aga peab elama RDSL-i levialas, nii et igal juhul tasuks Elioni käest uurida, kas see on võimalik. Kui ei, siis on alati võimalik internet näiteks WiFi abil kohale tuua, selleks tasuks natuke ringi vaadata veebisaidi www.wifi.ee foorumites, sealt saab kindlasti abi.

Arvutil mälu kadunud

[?] Mul on selline mure, et mul oli 2 GB operatiivmälu ja sama palju virtuaalmälu, aga see on ära kadunud. Hetkel on neid alles vastavalt 518 MB ja 1018 MB. Mida olen teinud valesti? Olen juba teinud installatsiooni Win XP-ga. Kustutasin selle käigus kõik, mis kõvakettal oli. Olen kõvaketta kaheks jaganud – FAT32 ja NTFS, hetkel on NTFS. Olen ka kõik ühtseks mäluks pannud, olen arvuti sisikonna tolmust puhastanud, mälukaarte liigutanud... Mitte miski ei ole siiani aidanud. Nüüd ei saa ma rohkem mälu nõudvaid mängu mängida, sest siis muutub arvuti kiirus nulliks. Kimuska

[d] Tekib küsimus, mille järgi sa vaatad, et mälu on „kadunud“? Arvutit käima pannes näeb POST-i (see, kus kirjad jooksevad mustal taustal) ajal mälu hulka arvutis. Samamoodi ütleb seda näiteks Everest Home Edition ja muud programmid. Isegi DirectX. Arvame, et ajad numbrid sassi kasutusel oleva mäluga. Ja see number võib tõesti selline olla ja midagi hullu pole lahti. Kui arvuti ei ole aeglane, siis peaks kõik korras olema ja las Windows jagab ise mälu ressursse oma äranägemise järgi. Kui aga Everestki kinnitab, et mälu kadunud, siis tasuks arvuti müüja poole pöörduda.

Valge tapeet on igav

[?] Mul oleks kaks küsimust - kuidas vahetada Win XP-I kaustasisest pilti ja kust saaks netist alla laadida „Lighthouse: The Dark Being“ täisversiooni? Tanel

[d] Eeldades, et sa tahad vahetada Windowsi kausta taustapilti, soovime alla laadida tasuta programmi nimega PHM Plus! for Windows XP, aadressilt www.phm.lu/Products/PC/Plus/. „Lighthouse: The Dark Being“ on seiklusmäng. Kui ametlikel kodulehtedel seda 1996. aasta mängu ei pakuta, siis tähendab see seda, et ta pole veel nii vana, et tasuta seda jagataks. Ja muu allalaadimine on kahjuks piraatlus, mida [digi] heaks ei kiida, veel vähem kaasa aitaks.

DVD-toorik varastab vaba ruumi

[?] Probleem selles, et olen proovinud mitmeid DVD-toorikuid, millele on märgitud 4,7 GB, aga Nero näitab ainult 4,4 GB. Küsisin selle kohta K-Arvutisalongist ja mingi asjapulk telefoni teel seletas kiiresti, kuidas seda suuremaks saada, aga ma ei suutnud seda meelde jätta ja kellelki ei olnud üle küsida. Äkki saate aidata minusuguseid tohmaneid. Andres

[d] 4,7 GB DVD-plaadi suurust arvutatakse 1000 baidi kaupa. Kui plaat mahutab 4,7 GB, siis 1 GB on 1000 MB, mis on 1 000 000 KB ja see on 1 000 000 000 baiti. Arvuti aga arvutab suurus 1024baidise samuga, nii et arvutis ongi sellise tooriku mahutavuseks 4,3-4,4 GB.

Filme vaatan käsikaudu

[?] Mul on probleem - arvutis on filmid kohutavalt kehva kvaliteediga. Näiteks kui filmis on öö, siis kaob kogu pilt pimedusse jne. Äkki on probleem selles, et kasutan endiselt iidseid programme nagu Winamp või MediaPlayer. Kas te saaksite mulle soovitada midagi paremat või öelda mõningaid häid kohti, kust filme tömmata (praegu tõmban Azureusiga). Alfa

[d] Kehv kvaliteet võib olla põhjustatud seadistusest. Osadel koodekidel (erinevaid filmiformaate näitamist võimaldavad tarkvarajupid) ja ka mängijatel on kvaliteedi seadistuse võimalus olemas, automaatselt seatakse need arvutile optimaalsemaks. Teine võimalus, ehk ongi su tõmmatud filmid kehva kvaliteediga? Kuigi mängijas ei tohiks vahet olla, on suuresti levinud selline mängija nagu BS Player (www.bsplayer.org), ehk sobib see sulle rohkem. Filmi tõmbamise kohapealt ei saa aidata. See liigitub piraatluse alla ja seda [digi] ei poolda.

FOTO: VERBATIM

4,7 GB on toorikukarbile tõesti uhkelt kirjutatud, ent sõltub, kuidas arvutata. Tootjad arvutavad nii, et ruumi oleks 4,7 GB. Tegelikult on 4,3 GB.

[KUU KÜSIMUS]

Puder ja kapsad

[?] Arvuti sisselülitamine võtab kaua aega. Sisenedes internetti avaneb õige lehekülg (neti.ee), kuid alati koos Search the Web-iga ja umbes 10 sekundi pärast avaneb minule soovimatu Your Search Page ja sellest lahtisaamiseks pean kaks korda tegema Ctrl-Alt-Delete ja End Task. Mõnikord kordub Your Search Page mingi aja pärast. Internetis surfates, mängides mõnda kaardimängu või kuulates muusikat ning soovides seda tegevust lõpetada või üldse arvuti sulgeda vajutades all vasakus nurgas olevale Start ikoonile, arvuti hangub. Ei ole sellest olukorrast muudmoodi välja tulla, kui teha arvutile restart. Olen püüdnud abi saada defragmenteerimisest, kuid lootusetult. Enda mõistus on otsas. Vello

[d] Siin pole ainult üks haigus. Internetiga seotud teema. Rõhutame TAAS turvalisuse teemat. Viirustõrjest üksi jääb praegu väheks. Kui netis ringi kolatakse TULEB ALATI VEENDUDA, kuhu yes või accept antakse, Your Search Page-sugused tulevadki, kui kerkib ette aken küsimusega ja kasutaja kohe kõigega nõustub, et seda ainult eest ära saada. Kasutada tuleb nukkvara hävitavaid programme, näiteks esimese [digi] plaadil olnud Spybotit. Kui esimest [digi] pole, siis aitab veebisait www.spybot.info. Ka hangumine ja aeglus võib olla sellega seotud. Arvutile tuleks teha korralik hooldus, viirustõrjed, nukkvarahävitused ja nii edasi. Defragment'imine ei ole muud, kui kõvakettal oleva info järjestamine, see muudab kiiremaks vaid kõvaketta enda toimimist. Heaks abimeesteks oleks ka tarkvarahooldusprogrammid, nagu System Mechanic. Aadressilt www.iolo.com/downloads.cfm lubatakse prooviversioone.

bsplayer.org), ehk sobib see sulle rohkem. Filmi tõmbamise kohapealt ei saa aidata. See liigitub piraatluse alla ja seda [digi] ei poolda.

Täpsustagem termineid

[?] Olen Ljubitelist saadik väike fotofänn. Praegu ka enam kui keskpärase tasemega digifotokas olemas. Aga väiksed unistused liiguvad elava pildi poole. Sellepärast loengi vahel lohutuseks aparaatide võimekusnäitajaid ja pean võrdlema erinevat. Ühel näiteks on ruuteralisus (keelele kukkunud sõnake) näiteks 2,1 megapiksliit ja teisel hoopis märgitud 3x 800 000 piksliit. Ehk annab lahti seletada, kumb on kõvem tegija, kumba pikselaaži ehk pikseldusest tulenev teralisus on väiksem? Raivo

[d] 2,1 megapiksliit on 2,1 miljonit punkti, 3 x 800 000 tähendab, et kaameras on 3 erinevat 800 000 punktist CCD-elementi. See 3 x 800 000 on 0,8 megapiksline, 3 viitab värvidele ehk R, G ja B eraldi CCDdele. Korralikumatel kaameratel on ikka 3 CCDd. PAL kaader on 720 x 576 ehk 414 720 piksliit. Ehk siis 800 000 on meelelt palju rohkem kui see kaamera eladeski lindi peale suudab panna ning seda pikseldust me küll ei usu, et keegi märkaks. Odavamad videokaamerad on 1 CCDga ja kuna asju müüakse polüfunktsionaalsena, siis on ju megapiksliit justkui kõva näitaja. Pigem on 3x CCD suurema valgustundlikkusega, mis vähendab varjutoonides müra (analoog suure ISOga filmide teralisusele), nii et videoks soovime pigem 3 x 800 000 piksliit kaamerat.

Arvuti tuksis, rahad läbi

[?] Olen mitu korda käinud arvutiga paranduses, kuna see on meeletult aeglane ja täis viirusi (arvuti on seitse kuud vana Intel Celeron, Win XP) ning viskas igasugust jama ette: *DAX error, dumping physical memory, virtual memory too low* (kaks viimast on siiani alles) jne. Iga kord, kui arvuti parandusse viin, vaatavad selle üle, pärast küsivad raha ja ütlevad, et kõik on korras. Koju tuues ongi korras umbes pool päeva ja siis hakkab uuesti jamama. Võib-olla olen liiga sinisilmne selle koha pealt, aga rahad on läbi. Küsin otse, kas oskate aidata ja kui oskate, siis mida peaksin ette võtma kodustes tingimustes ... kui üldse midagi ette võtta saab. **System Restore ei tööta samuti. Gert**

[d] Arvutiparandus ehk ütleb, et riistvaraliselt kõik korras? Aga millal viimati Windowsi uuesti peale panid? Taas vana vastus, et kui Windows on üdini (veateadete järgi jääb tunne, et seda operatsioonisüsteemi sa kasutad) katki on, tuleks kõvaketas täiesti tühjaks teha ja Windows uuesti installeerida. Esimese asjana peale panna viirustõrje, tulemüür, nuhkvara eemaldaja, uuendada seda ja Windowsi Service Packide ja *critical update*'ga. Internetis kolades ei tasu igale poole oma e-posti aadressi anda ja ettehüppavatele akendele *yes, accept vms* klikkida - lugege ikka enne, millega tegu. Selline ongi kiire õpetus õnnelikuks suhteks arvutiga.

Kui muu ei aita, tuleb Mr. Proper kutsuda.

FOTO: SMC

Palun väga: ruuter ja switch, väliselt ju suurt vahet pole, ent tegelikult on switch palju targem.

Teine arvuti tahab ka netti

[?] Mul on kaks arvutit, mõlemal Windows 98SE, ühel neist on internet. Tahaks teisele ka seda jagada. Olen ostnud võrgukaardid ja mingi juhtme, et arvuteid ühendada. Ise ei saanud hakkama - kutsusin asjatundja, ta ka ei osanud. Mida teha? **Tõnis**

[d] Variante on mitu, me ei tea, millist internetiühendust sa kasutad. Kui sul on kodus näiteks ADSL-modem, siis tuleks sul osta pisike karp nimega ruuter, maksab alates 500 kroonist. Kui sul on aga ADSL-ruuter või tuleb internet kaabliga tuppa, piisab veidi odavamast pisikesest karbist, mida kutsutakse *switch*'iks. Sinna ühendad internetikaabli ja siis mõlemad arvutid ka sama karbi külge ning peaksid korras olema. Põhimõtteliselt saab seda teha ka nii, et panna ühte arvutisse kaks võrgukaarti, ent eriti Windows 98 puhul on see üsna keeruline ja vaevaline protsess, mille lahti seletamiseks meil siin ruumi kahjuks pole.

Vanas eas veel selline mure

[?] Küsimusi ja probleeme on palju, sest olen vanas eas (praegu 62) kokku pidanud seitset arvutit, enamjagu teiste vanad, nüüd juba on normaalsem. Arvutitega ikka juhtub igasugust jama. Arvutis on üks sahtel Samsungi kettaga. Idee järgi 120 GB. Kuid alguses ei tahtnud ta isegi ligilähedast suurust formaatida. Sai igasugust materjali uuritud ja lõpuks ühel teisel arvutil formaaditud. Kuid sealgi tuli vaid 114 GB. Pannes ta oma arvutisse, modifitseerus see vaid 111 GB peale. Kas siin on midagi teha? Ikkagi 9 GB kadunud. Mille eest ma siis maksin? Teine küsimus: hiir Genius (optiline) teeb trikke. Ei lähe sinna, kuhu suunan, vaid hüppab üles paremale, alla stardi peale, üles vasakusse nurka, vahel rändab ekraani ülaosas edasi-tagasi. On see ohtlik arvuti elule ja tervisele? **Jaan**

[d] Kõvaketta osas pole paanikaks põhjust. See ongi nii. Kõvaketta mahutavuses tehakse arvutusi erinevate arvudega, mistõttu tegelik ja reklaamitud number ei kattu. Suurte ketastega on tekkinud suur lahknevus. Kuid isegi 3 GB ketastel aastaid tagasi olid juba paarisajamegabaidised vahed sees. 114 GB on õige arv. Ka erinevate kettatootjate toodete vahel on vaid väikesed erinevused. Hiirega on nii, et kõige tõenäolisemalt segab miski hiire optikat. Kas aluspind on sobilik (pole liiga läikiv, kuid siiski sile), kas „punase valgusega auk“ on sodist puhast (igasugune tolm seal on paha)? Need on esmajärjekorras ülevaatamist vajavad küsimused. Kui hiir ikka jonnib, võiks selle müüjal garantii korras lasta üle vaadata.

Ka tartlased avastasid bussijaama valmides, et see oli väiksem, kui nad alguses arvasid.

FOTO: SCANPIX

[FILM]

Hitch

● Hitch on mees huvitava tööga. Ta teenib leiba inimeste paari panemisega, kuid mitte sel tavalisel õnnepalee moel, vaid luues meeleheitel inimestele võimalusi oma kireobjektiga kokku saada.

Kui uus klient Albert avaldab soovi leida ühine tee koos prominentse Allegra Cole'iga ning Hitchi enda ellu satub tarmukas ajalehereporter, on Will Smithi tegelaskujul sebumist

ja skeemitamist tavaliselt rohkem. Tüüpilise Hollywoodi tootena kisub kõik kiiva – saladused avalikustuvad ja südamed murduvad. Et tegu siiski komöödiaga, siis õnneliku lõpu olemasolus pole vaja kahelda. Peale Will Smithi on üllatavalt lõbusas romantilises filmis veel kaunis Eva Mendes, naljakas Kevin James ja väärikas Amber Valletta

[d] LEHO LAHTVEE

[PLAAT]

Roisin Murphy

Ruby Blue

Echo UK

● Kunagise üsna kuulsa Briti tantsubändi Moloko (mäletate küll, „sing it back, bring it back“) karismaatiline lauljanna Róisín Murphy on koos radikaalse jazz-

mehe Matthew Herbertiga plaadi teinud. Ja see „Ruby Blue“ on üks suurepärase eksperimentaal-electro-jazz-värk plaat. Murphy saab lõpuks näidata, mida ta oma suurepärase häälega kõik teha oskab ja Herbert saab jälle kord näidata, kui hulle taustu-saunde ta kokku suudab panna nii, et see kõik ikka veel mingi loogilise ülesehitusega muusika moodustab. Plaadi ainuke nõrk külg on see, et heale poplaulule omast lugu praktiliselt ei leia. No ega ei peagi leidma, aga pärast paari korda kuulamist on peas ringi keerlevaid meloodjajuppe kahetsusväärselt vähe. Järgmisel korral paned plaadi mängima ja ikka on väga hea, aga ikka ei jää suurt midagi meelde. No olgu siis selline Alzheimerlik plaat, hea on ta ikkagi.

[d] HENRIK ROONEMAA

[FILM]

Maailmade sõda

● Steven Spielbergi uusim üllitis, H.G. Wellsi klassikust ulmeromaani põhjale vändatud „The War of the Worlds“ on üle toodud meie päevade Ameerikasse. Tulnukate süstemaatilist hävitustööd jälgitakse perekonnadraamaga kokkupõimunult – puiselt moka tõllakil näitleva Tom Cruise'i kehastatud „halb issi“ kasvab stoori vältel „korralikuks lapsevanemaks“.

Filmi suurimaks plussiks on ta erakordselt ilusad kaadrid. Kohati suisa suurepärase operaatori- ja kunstnikutöö tulemusena meenutavad filmi kaadrid oma traagilises ilus vanameister Tarkovski parimaid palu, olgugi et tulnukate väljanägemine kutsus publiku hulgas naerupahvakaid esile.

Spielberg pole seekord suutnud oma tegelastest karakterit välja võluda, vaid väike plika on ilmekas, värske tüüp, kes mõjub nagu „päris“. Filmi sisuline külg jääb kahjuks ehtameerikalikult lahjaks, andmata peale paaritunnise *action*'i vaatajale eriti midagi.

[d] AINO SEPP

[PLAAT]

Gomez

Out West

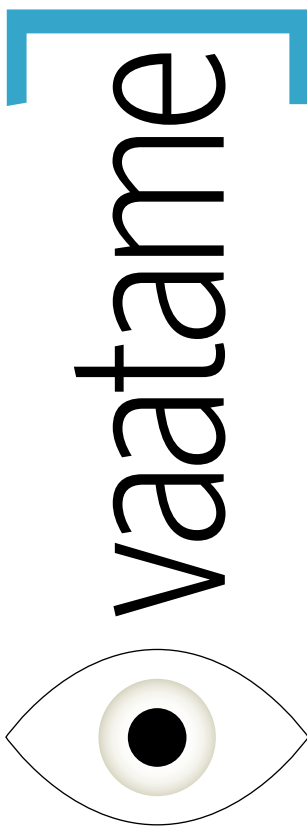
Ato

● Ma olen aastate jooksul ikka igasugu rock-albumeid ja -bände kuulnud. Uuemast ajast näiteks The Music, Franz Ferdinand, Kasabian, Dandy Warhols, Dios, The Decemberists, Kula Shaker, The Jeevas... Vanema aja omi teavad niikuinii kõik ise. Kõik nad väga meeldivad mulle, aga eriti Briti rokist rääkides on üks veel – Gomez. Esimest korda nägin ma neid Roskildes laivina ja seisin nagu lummatult. Nüüd olen hankinud endale aegamööda kõik nende plaadid, aga pole viitsinud kuulata. Studio-Gomez on steriilne.

Pärast liitumist uue plaadifirmaga (Virgin ei lubanud neil *live*-albumit teha) kannab Gomeze uus plaat nime „Out West“. Ja rohkem ei olegi vaja sellest rääkida, mis siis, et tegu on justkui plaadiarvustusega. *Live*-Gomezes on midagi müstilist, kas või see, kuidas nad kerge lohakusega mängivad, aeg-ajalt veidi mööda, aeg-ajalt endale vabalt kummalisi sooloid või niisama helikatkeid lubades.

[d] HENRIK ROONEMAA

ERITI SALAJANE!

MLarvutid esitleb augusti lõpus uut
13 990kroonist meediakeskus-arvutit.

Selle hetkeni hoitakse keskuse tehnilisi andmeid
ja pilti saladuses.

Aga teada on, et 30. septembril loosime ühe
sellise keskuse oma tellijate vahel välja.

[digi] tellimiseks:

■ helista 661 6186 ■ saada e-kiri levi@presshouse.ee ■ mine kodulehele www.presshouse.ee

Tellimus maksab 299 kr aastas, otsekordusega 25 kr kuus.

Kampaania kestab septembri lõpuni. Auhinna loosimises osalevad kõik tellijad, kellel on 30. septembri seisuga kehtiv aastatellimus või otsekordne deping. Võitjate nimed avaldame [digi].s.

[digi]

Ajakiri andis vihmasele ilmale mõtte

● Härra Henrik Roonemaa küsis kolmanda [digi] juhtkirjas, kas pikemad ja põhjalikumad lood oleksid lugejate seas *in*. Oma puhkuse vihmade ilmade jooksul oli ainus mõistlik tegevus lugemine. Võtsin suvilasse sahtlist kaasa viimase kolme kuu Arvutimaailma numbrid ning poest [digi] kolmanda numbri, mis oli minu jaoks esimene. Lugemist alustasin teie ajakirjast ning märkamatult sai kirjatrükk otsa, seejärel võtsin ette AMi, mille artiklid tõesti lohisesid. Sellest tulenevalt mõtisklesin selle üle, et hetkel valitseb Eesti digitaalmaailmat käsitlevate ajakirjade turul ideaalne seis, kus kaks tuntuimat ([digi] ja AM) mitte ei konkureeri, vaid elavad omas mullis. Kui tahan mõnusat, vaba stiiliga kirjutatud teksti lugeda, võtan [digi], kui tahan põhjalikult süveneda mõnda programmeerimiskeele telgitagusesse, loen AMi. Hardi

[digi] vastus:

● Hea meel, Hardi, et sa küsimusest kinni hakkasid. Ka teiste vastustest on mulje jäänud, et pikemate artiklite vastu poleks inimestel midagi. No kes see ikka viriseb, kui tasuta midagi juurde saab. Sügise poole on meil igasuguseid plaane, aga kindel on see, et seniseid proportsioone me ei muuda. Kui ajakiri paksemaks läheb, siis on pikematel lugudel kindlasti rohkem kohta.

Kord kärss kärnas, siis maa külm

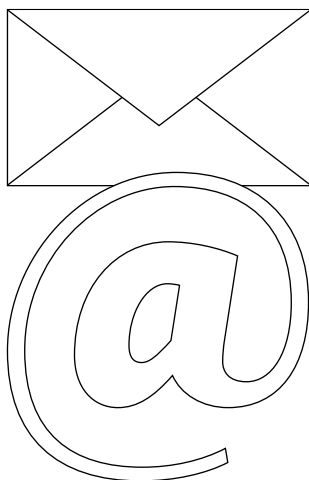
● Saan aru reklaamist ja kui õllemüüjad reklaami tellivad, siis see ka ajakirjas on. Kuid teksti sees on paljudes kohtades lugeda õllejoomisest – tegeled digifotokaga või millega iganes ja jood õlut, umbes sellises stiilis. Ühes artiklis, teises artiklis, kolmandaski...

See ei sobi, sest ajakirja loevad paljud, kellele selline varjatud alkoholi reklaam pole kohane. Toimetuse rahvale soovin head õllejoomist. Teiseks, mängude osa hakkab ajakirja lämmatama. Kas selle eest makstakse nii kõvasti? Kui vaadata laias laastus, siis iga kirjutis, test või info on tegelikult reklaam ja selle on keegi kinni maksnud. Coolage

[digi] vastus:

● Suvi, mis teha. Aga see pole vabandus, tegelikult ka. Me enam ei tee. Teiseks, mis mõttes mängude eest makstakse? Et kas firmad maksavad meile, et me kirjutaks või me maksame Lehole, et ta kirjutaks? Leho polnud nõus ütleva, kas me maksame talle kõvasti. Ja laias laastus on see igasuguse tehnikaajakirjanduse puhul vana asi, et paranoilisemad kodanikud arvavad, et kõik on kinni makstud ja ajakirja antakse ka välja CIA või UFOde soovil. Kui toode on saast, siis me nii ka ütleva, kui hea, siis ei hoia kiidusõnu kokku. Ja kõik, ei mingit ostmist, mätsimist ega määrimist.

saabunud post

Kirjuta meile:

● e-posti aadressil
digi@presshouse.ee

● aadressil
[digi]

Paldiski mnt 26a
10149 Tallinn

Minust saab Ivar Must

● Sooviksin ajakirjast lugeda erinevate programmide kohta, millega arvutis ise muusikat teha saaks. Palju maksavad ja kust saada/tõmmata. Kõige rohkem meeldib mulle „Digidoktor“, tore on ju targaks saada. Veel meeldib, et annate kõige asjalikemate kirjade eest nänni! Selline peabki üks õige ajakiri olema... Olge siis tublid! Ztin

Täpsustage, seltsimehed

● Ei hakka ajakirja kiitma, sest seda teevad teised. Aga selle MG-25 jutus on üks tähtis punkt puudu. Nimelt, kas ta subtiitreid lugeda oskab ja kui oskab, siis millist formaati? Muidu paistab tark karp olema. Tal on vend ka – MG-35. Oleks võinud selle ka kohe juttu panna. Edu teile. Priit

[digi] vastus:

● Uurisime veidi internetist ja saime teada, et tarkvarauuendusega peaks tõesti see karp ka subtiitreid näitama. Uuri lähemalt: www.urbangiraffe.com/2005/03/03/mg25/8

DVD-misasi?

● Tahaksin omakasupüüdlikult soovitada teile teemat, mis vaevab ilmselt paljusid arvutikasutajaid. See on nimelt DVD standardid, CSS, kõikvõimalikud parameetrid, kirjutamine jne. Enamus kirjutamisprogramme on tehtud võimalikult lihtsaks, aga kui ilmub kastike, kus kästakse määrata täpsed kirjutamise tingimused, siis ei ole abi ka *help*'idest, kuna seal libisetakse teemast üle. Sooviks sellest kõigest emakeeles lugeda. Samuti võiks juttu teha, millised tehnoloogiad on vana-nemas, millised veel kestavad. Agur

[digi] vastus:

● Tänu hea soovitus eest, võtame kindlast arvesse ja lähemal ajal teeme ka loo.

Minust saab Steven Spielberg

● [digi]s võiks rohkem juttu olla amatöörvideote montaažist ja programmide, millega seda teha ning digifotokatest, kus on olemas videote tegemisvõimalus. Väga hea on [digi]ga kaasas olev CD. Seal võiks olla veel nt amatöörvideo. Eestis on selliseid palju, kes teevad igasugu huvitavaid filme põlve otsas. Rain

[digi] vastus:

● Jälle hea idee, tänu, viis punkti tulevikuks ja lähemate numbrite jooksul teeme ära.

Räägime eesti keelt

● Väikesest apstust teie 3. väljaandes, mis paraku silma riivas – nimelt on rubriigis „Aeg surnuks“ öeldud, et „Pöidlaküüdi reisiruhtu galaktikas“ ei saa eesti keeles lugeda. Saab küll. Selle raamatu on välja andnud Olion juba 1995. aastal ja raamatukogudes täiesti olemas, müügis enam vaevalt seda leidub. Filmihuvilised – lugege! Jõudu edaspidiseks! Mari

Räägime veel rohkem eesti keelt

● Mõned soovitus: 1) Ajakirja noor meeskond võiks oma hooleks võtta eestikeelse IT-alase sõnavara korrastamise. (Ei tea täpselt, kas fotokal on 3x zoom, soom, zoom, suum või veel miski?) Kui seda teha kooskõlas keeleteadlastega, oleks sellel jääv väärtus eesti keelele. 2) Avaldatud teated uutest (ka vanematest) toodetest on asjalikud, kuid ajakirja maht ei võimalda anda põhjalikumalt tehnilist teavet. Suurema isuga lugejale võiks olla viide allikale (näit: lähemalt vt www...). 3) Paluks lahti seletada arvukad täheühendid (JPEG, TTL-AREA-SIR, USB jne). Sooviks inglisekeelset lahtiseletust ja eestikeelset vastet (näit: ISP – *International Service Provider*, internetiteenuse pakkuja) ... ja siil saab ka pihta! Oskajaid ajab naerma, kuid paljud pole sellest möödagi käinud – neid ajab asi nutma.

Bussisõit on ajavõit

● Nüüd sisu kohta ka midagi, mis polegi nii hull, nagu esialgu arvata võis. Väike skeptitsismialge oli minus täiesti olemas, kui ajakirja esmakordselt kätte võtsin. Olen näinud palju üheöoliblikatest ajakirju, mis püüavad kirjutada kõigest, aga välja ei tule midagi. Sedakorda see õnneks kinnitust ei leidnud. Bussisõidul sirvides leidsin, et ajakirjas on midagi kõigile ning ka sellised teemad, mida igapäevaselt ei loeks, tundusid huvitavatena. Kindlasti on tegemist hea lugemisega nii arvuti-võõrale kui ka arvutiga sina peal olevale lugejale. Ajakiri peaks säilitama praeguse maneeeri, kus üritatakse asi kõigile riigikeeles selgeks teha. Teatud ajakirjad on muutunud liiga „sisukateks“, mis võib suurema osa lugejatest eemale peletada ja alles jätta vaid teatud kindla lugejaskonna. Vahelduseks oli hea lugeda erinevate toodete üpris põhjalikke tutvustusi ning suur test oli samuti tasemel. Danel

Jälle need DVDd

● Teie kuukiri on täpselt omal kohal: asjalik, konkreetne ja mis põhiline – praktiliste kogemustega, teil on kõik järele proovitud. Üks soov siiski oleks – tutvustaksite DVD-mängijate hingeelu, regioonivabaks muutmist ja tarkvara uuendamist. Häda selles, et formaate on palju ning lihtkasutajale jääb suures osas mõistmatuks, miks üks või teine plaat mängimast keeldub. Jaanus

Rohkem nänni!

● Mõtteis kasutan teie ajakirja kohta väljendit „vidinaajakiri [digi]“. Tekst on kergesti loetav ja sobib rahvale digimaailma tutvustamiseks paremini kui „Matrix“, mis vastandina on süngevõitu. Siiski, rohkem võiks olla artikleid selle kohta, kuidas digiasjad töötavad – kuidas nad on tehtud. Hea mõte on ajakirjaga kaasa panna vabavara, nt võiks kaasas olla viirusetõrjeprogramm ja iga kuu selle viimane versioon, nt <http://www.avup.de/personal/en/avwinsfx.exe>.

[KUU KIRI]

[digi] parim müügimees

● [digi] esimese numbril ilmumise aegu läbisin veel ajateenistust ja ajakirja ostsingi õigupoolest selleks, et „Kevadtorm 2005-l“ midagi teha oleks. See eesmärk jäigi tegelikult täitmata, sest paar päeva enne õppuste algust oli uus üllitis juba kaanest kaaneni läbi loetud (nii minul kui ka umbes paarikümnel rühmakaaslasel) ja ka tellimus ära saadetud.

Ajakirja teise numbril ilmumise ajaks olin juba tagasi tsiviilis ja selgus, et [digi] kõlbab siingi lugeda ning juulikuu väljaandest leidsin nii mõndagi, mille eest võiks juba tänu- ja kiidusõnu lausuda. Kõigepealt tänusunad tasuta rõõmude jagamise eest (neil saitidel jätkub tegevust veel kauaks) ja siis kestvad kiiduavaldused sellele heale inimesele, kes leidis internetiavarustest üles „Pöidlaküüdi reisiruhi galaktikas“. Selle raamatu headust kinnitas mulle ka üks kaasvõitleja Viru 4st, kuid siiani ei olnud võimalust selles ise veenduda. Praeguseks olen jõudnud teise peatükini ja julgen teistelegi soovitada. Kui inglise keel on mingil põhjusel veidi rooste läinud, siis tasuks koos raamatuga lahti võtta ka sõnaraamat. Üks neist asub näiteks aadressil aare.pri.ee/dictionary.html. Einar

[digi] vastus:

● Ja meie siin imestame, kust kohast neid tellijaid muudkui juurde tekib. Einar, sa oled teinud supertööd ja see eelmisel kuul auhinnaks lubatud Samsungi elegantne hiir on vähim, mis me sulle [digi] levitamise eest anda saame. Jätka samas vaimus, sul on kindlasti veel suur hulk sõpru, kes pole [digi]st midagi kuulnud. Ja anna meile aeg-ajalt teada, kuidas kampaania läheb. Teine punkt kuu kirjaks saamisest tuleb sulle hea kirjanduse soovitamise eest, sest „Pöidlaküüdi ...“ on tõesti super. Ja kolmas punkt hea sõnaraamatulungi eest. Jätka samas vaimus!

Kirjutage meile veel! Järgmise kuu parima lugejakirja autor saab auhinna SMC tuliuue 108 Mbps WiFi-jaama ja kui nurgas vedeleb mõni lauaarvuti, mis vaja ka WiFi-võrku liita, siis selleks puhuks anname kaasa ka SMC WiFi-kaardi.

FOTO: SMC

Kaanetüdruk

Aili

AILI

Tegevus

Hetkel naudin suve. Aga lähijal lähen tööle. Telefoni-poodi või baari.

Mobiiltelefon

Nokia. 3220. GPRS on ole-mas.

Arvuti

Pole arvutit! Või noh, mis arvuti see ka on. Mingi juust, 13 aastat vana.

E-post

Noh ütleme, kord nädalas, kord kahe nädala jooksul. Üldiselt siis, kui internetti saan. Kui võimalus oleks, vaataks iga päev. Netihoolik.

SMS

Väga tihti. Sellest ka mu suured telefoniarved.

Muud vidinad

CD-mängija, televiisor, digikaamera. Aga üldiselt meeldib mulle raamatuid lugeda. Looduslaps nagu ma olen.

Kelleks sa suurena saada tahad?

Ma olengi suur! Aga tegelikult tahan hotellindust õppima minna, hotelliadministraatoriks. Või kosmonaudiks. Mulle meeldivad väga erinevad asjad. IT näiteks. Plaanis oli minna ka seda õppima. Aga enam pole lootustki, seda ala ma ei jaga.

Kumba sa rohkem tahaks teha, ronida Mount Everesti tippu või käia Mariani süvikus?

Mariani süvik. See oleks huvitavam.

Maitse-eelistused?

Liha. Sealiha, tehtud nagu karbonaad või grillitud. Joogiks õunamahla.

Kuidas moos saab lutsukommi sisse?

Ei tea. (Läheb toob letist ühe kommi, keerutab paberi lahti ning uurib kommi). Kaks poolt pan-nakse kokku ja moos jääb sinna vahele.

Mis sa arvad, kas teistel planeetidel on elu?

Jah.

Jumalasse usud?

Ei.

Aga mida sa hüüad orgasmihetkel, kui sa ei ütle "oh my god!"?

... sedasama ... Issand Jumal.

Kas siin ei ole vastuolu ... ?

Minu jaoks on see lihtsalt väljend. See on jäänud külge, filmidest.

Mis on ime?

Jumala tahe. Mis siis, et ma temasse ei usu.

Mida viimati lugesid?

Praegu loen „Südame kiusatus“. Autorit pole vaadanud, aga võtan alati armastusromaan-lugeda.

Kas igavene armastus on olemas?

Minu arust ei ole.

Kas pärast armastust on sõprus olemas?

On küll.

OPTILISE PILDISTABILISAATORIGA
LUMIX KAAMERAD:

PÜÜA PILTE, MITTE VÕBELUSI

DMC-FZ20

DMC-FZ5

DMC-FZ7

DMC-LZ2

DMC-LF1

LUMIX LEICA OPTICAL

Optiline pildistabilisaator O.I.S.

Tarvete pilte saavutamise parima tehnoloogilise erivõtte kasutades võimaldab digitaalne optiline pildistabilisaator O.I.S. Lumixil pildi. Sisseehitatud giruvaruga optiline pildistabilisaator (O.I.S.) tagab stabiilseid ja teravaid kujutisi. Loogi stabilisatsioon ja kiire reageerimine Lumixi liikumisele.

Hõveid, võltsitud fotod:

www.panasonic-europe.com/lumix

MEGA O.I.S. VÄLJA

MEGA O.I.S. SISSE

DMC-FZ6

Panasonic
Ideas for life

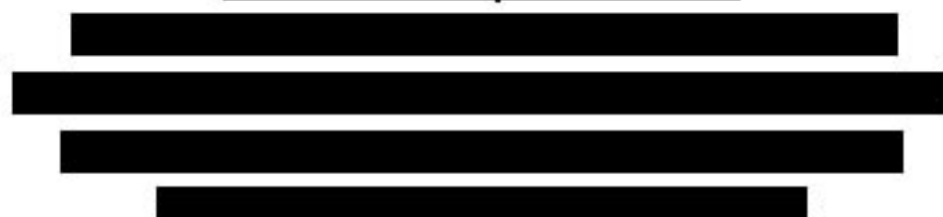
Lumix DMC-FZ20 ja DMC-FZ5, DMC-FZ7 ja DMC-LZ2 on Panasonic Europe Ltd. registreeritud kaubamärke. Lumix on Panasonic Europe Ltd. registreeritud kaubamärk.

~~Libtes peeliņipins all~~

Uus Olympus UJ-digital 800

OLYMPUS

Your Vision, Our Future